

سپاوون

دور دوم، شماره هفتم ماه سرطان ۱۳۸۲ مطابق جولای، اگست ۲۰۰۳

Ketabton.com

کمان رستم چہرا "اسامہ" شد؟

فروشگاه پامیر

مژده به هموطنان مادر امریکا:

فروشگاه پامیر عرضه کننده گوشت ذبح شده حلال و مورد اطمینان
همچنان هموطنان عزیز میتوانند مجلات ساوون را فقط از فروشگاه پامیر
بدست آورند.

آدرسی: ساثرانسیسکو موبایل: ۷۰۱۵-۷۹۰ (۵۱۰)

سابوون

نشانی: اتحادیه ژورنالستان

صاحب امتیاز: محمد انور شعیب رئیس اتحادیه ژورنالستان افغانستان

مدیر مسوول: لطیفه سیدی پوپل

معاون مسوول: محمد محسن نظری

کمپوز: اکمل عازم

خطاط: سید احسان هاشمی

پست بکس: ۱۱۷ شماره ثبت: ۱۱۷

موبایل: ۰۷۰۲۹۲۲۰۷

ایمل: sabaoon@yahoo.com

طبع: مطبعه صنعتی الکوزی شهرنو، متصل چاپنیز رستوران

موبایل: ۰۷۹۳۳۰۷۷۴ و ۰۷۹۳۱۲۵۰۵

هیات تحریر:

رزاق مامون، خالدہ فروغ، غفور لیوال، فهیم دشتی

برشنا نظری، کاوه آهنگر، شفیع ساندبری

نشانی: مرکز مطبوعات و کلتوری افغان آئینه جوار

وزارت پلان

یاد داشت:

ادارهء مجلهء در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد.

مطالب رسیده به اداره در صورت چاپ و یا عدم آن دوباره

به نویسنده مسترد نمیگردد.

آراء و عقاید مطرح شده در مضامین نظیر نویسندگان

آن است.

سپاوون

د محمود طرزی عصر اوله لویدیځ سره د افغانی ټولنی د

اریک و پراپام ص (۷)

کمان رستم

چرا ص (۲)

اسامه "شده"؟

استاد موش مرگنده چاره وینه الی اسیا و اقیانوس

ص (۹)

شمت خان در سینمای هند دنبال چه هدفی سرگردان است چرا جاوید واصل را کشتند؟ کشورم را به دادگاه میکشانم

ص (۱۵)

ص (۲۷)

ص (۱۲)

مصاحبه از سوریه عظیمی

کتابخانه سینما چرا کتابخانه سینما

جایزه سینما، تجربه و هنر فرانسه که یکی از معتبرترین جوایز در کن است و برای بعضی فیلمها استثنأ داده میشود.

جایزه جوانان "کن" که از طرف یک هیأت جوانان و نوجوانان برای بهترین فلمی که از میان یکصد و چند فلم انتخاب میکند داده میشود و جایزه کمره طلایی.

جایزه مدال طلایی فدریکو فلینی: جایزه ایست که هر سال از طرف هیأتی که از طرف یونسکو به کن می آید و از میان فلم ها و شخصیت های سینمایی فلم و شخصیتی را انتخاب میکند و به آنها جایزه میدهند، این جوایزی بودند که فلم افغانی "اسامه" در فستیوال بین المللی کن دریافت نمود.

با موفقیت فلم اسامه در فستیوال بین المللی کن که یکی از معتبرترین فستیوال

بچه های کوچه و بازار میخوانند اذیت کند یک پسرک اسپندی به دفاع از وی بر آمده و میگوید که او پسر است و وقتی پسر ها میخوانند اسم او را بدانند پسرک میگوید اسم او اسامه است و یک حس عجیب و غریب برای من دست داد این به این معنی است که پسرک میخواند برای مردم بگوید که همه باید از این اسم بترسند و دنبال دخترک را رها کند و دوم اینکه وقتی نبود اسم خاص برای هر کرکتر و پرسوناژ را میدیدم به این فکر شدم که یک سمبول از دست دادن هویت است. هویت گمشده ملی، هویت گمشده فرهنگی، هویت گمشده حتا سیاسی اقتصادی و یعنی اینکه آدم های این سرزمین اسم ندارند هیچ چیزی ندارند وهمه دار و ندار این سرزمین شده اسامه

کردیم همین صحنه آخر فلم از نظر من یک اندازه دور از واقعیت جلوه کرد؛ زیرا با بدنه اصلی فلم به اصطلاح نمی چسبید با آن نوع ریالیزم و گاهی وقت ریالیزم بسیار شاعرانه جور در نمی آمد و این میشد یک رویای غیر واقعی که محال است انسان در مورد آن بگوید که آیا واقعاً همه زنها به آزادی واقعی آن رسیده اند؟ بناً من از این صحنه آخر گذشتم و آنرا از فلم حذف کردم. بعد از آن به این تصور شدم که اهمیت کمان رستم در فلم در افسانه است و خود فلم را واقعیت فلم را باید چه نام بگذارم و متوجه شدم که اسامه میتواند نام جالبی باشد برای فلم، از چند جهت، یکی اینکه همه کرکترهای فلم من اسم خاص ندارند جز یک مورد که در یک صحنه فلم وقتی دخترک را

های جهانی است در سینمای افغانستان فصل جدیدی باز شد فصل نوی که دنیا میتوانند به سینمای افغانستان اعتماد داشته باشند و این موضوع را بدانند که از یک کشور فراموش شده شرق نیز میتوانند، چیزهای جالبی ببینند خواننده گان عزیز مجله ساوون! اگر مجله را دقیق مطالعه نموده باشید در شماره دوم مجله ساوون مصاحبه ای داشتیم با صدیق برمک سینما گر موفق و مطرح کشور که از جریان ساختن فلمی بنام "کمان رستم" حکایت داشت چندی قبل این فلم به موفقیت بزرگ جهانی نایل آمد که به این وسیله اسمی از افغانستان و سینمای آن در جهان برده شد این موفقیت بزرگ ما را بر این واداشت که باز هم مصاحبه ای با صدیق برمک کارگردان این فلم داشته باشیم.

س: آقای صدیق برمک، اگر به یاد داشته باشید در مصاحبه قبلی تان که با مجله داشتید از فلمی بنام "کمان رستم" یاد کرده اید؛ اما فلمی که برنده جایزه شد بنام اسامه بود لطفاً بگوئید که علت تغییر آمدن در نام فلم چه است؟

ج: راستش وقتی برای اولین بار سناریوی فلم را مینوشتیم تأکید زیاد در چندین مورد بالای کمان رستم شد زیرا در چندین صحنه فلم اسمی از کمان رستم برده شده است اول در یک صحنه فلم قصه ای بنام کمان رستم از زبان مادر بزرگ دخترک "مارینا گلپهاری" برای او تعریف میشود و یک صحنه ای نیز در فلم وجود دارد که دخترک در حالت خواب و بیداری کمان رستمی را که در اثر فشار آب موترهای آتش نشانی طالبان ایجاد گردیده بود و یک صحنه ریالیستیک فلم است. دخترک می بیند که زنها از زیر کمان رستم میگذرند و یک صحنه نیز صحنه آخر فلم است که دخترک با چند زن دیگر طالب از خانه او فرار میکنند و همه آنها با وسیله کوچکی که دارند از زیر کمان رستم در یک دشت سرسبز و وسیع میگذرند و فلم تمام میشود. وقتی فلم را مونتاژ

و هر چیز در پی این اسم پنهان شده و تحت تأثیر آن سایه و رنگ باخته است و اسامه به نظر من بهترین نام شد برای فلم و همه فلم فضای وحشت و ترس است و نوعی عکس العملیست در مورد این نام. در مورد این نام بی اندازه شک و تردید وجود داشت و حتی تهیه کننده های فلم میگفتند این نام زیاد خطرناک است و مردم دلهره دارند که این فلم چه است و من در جواب آنها میگفتم که منتظر فستیوال کن باشیم. و وقتی فلم در فستیوال به نمایش

در آمد. وقتی نقد ها را در مورد فلم دیدند، برداشت تماشاچی ها از این نام را دیدند علاقمند زیاد شدند به اسم آن و بعد از آن خود میخواستند تیتر نشرات خود را بزرگ بنویسند "اسامه" و بنا این شد بهترین نام برای فلم.
س: قبل از پیروزی تان در این فلم تصور داشتید که به چنین موفقیتی دست یابید؟

ج: قبل از اینکه فلم به فستیوال کن برود من حس میکردم که یک فلم استثنایی ساخته ام و حس میکردم که بدون شک همه دوستان ما هم از گروپ دوستان ما از ایران و دوستان ما از افغانستان همه انرژی خود را برای ساختن این فلم گذاشته بودیم و میخواستیم این فلم یک چیز خوب از آب بدر آید. هر کس مسوولیت خود را به خوبی و به بهترین وجه آن انجام دادند. هنرپیشه ها زیاد خوب بازی کردند، کار سناریو و فلمنامه. و کار کارگردانی نیز تا حدی بود که فلم را هر وقت تماشا کردید انشالله قضاوت خواهید نمود بناً یک نوع

امیدهایی در دلم جوانه میزد مانند افسانه همان بیره زنی که با یک فرش نمیدین به خریدن یوسف میروید. ما هم برای خرید اینکه حیثیت و هویت این سرزمین در سطح جهان مطرح شود با فلم اسامه پیش رفتیم و اینرا فکر کردیم که درست است که فلم ما مانند سایر فلمها پر خرج نیست و در آن از جلوه ها و تخنیک معاصر اصلاً خبری نیست اما در این فلم یک چیز نهفته است، اندیشه بزرگ و گفتن یک اندیشه بزرگ از یک راه بسیار ساده آن و دوم

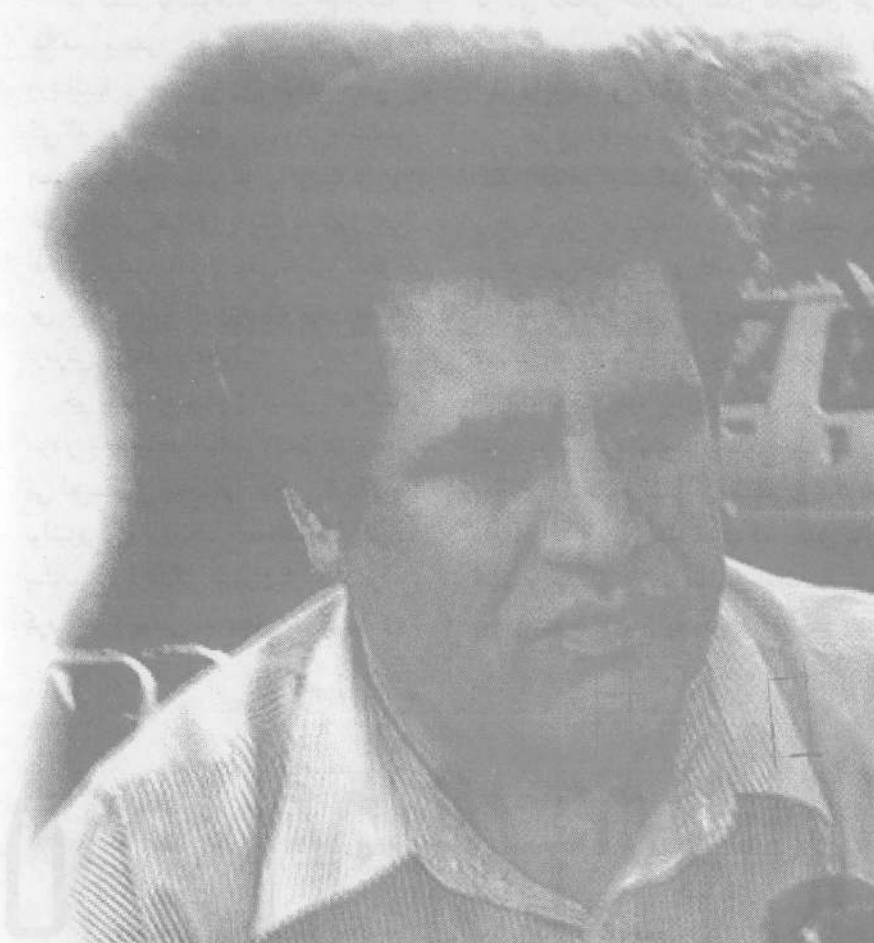

ج: گاهی وقت بسیار مشکل است احساس خود را بیان کردن یعنی انسان نمیتواند برای بیان آن کلماتی بیابد و این موضوع عیناً مانند این است که برای انسان بگویند شعر را تعریف کن و یا اینکه از انسان بخواهند عشق را تعریف کن؛ اما در آن لحظات که اعلان پیروزی را شنیدم احساس کردم که این پیروزی متعلق به من نیست و این پیروزی متعلق به یک کشور است و اگر قرار بر این میشد که حق تلفی شده و حق ما ضایع میشد بدون شک حق

ملتی ضایع میشد. این حس در من بوجود آمده بود و خوشبختانه که این پیروزی بدست آمد و در همان لحظات دریافت جایزه، من جای ۲۵ میلیون افغان فکر میکردم ۲۵ میلیون افغانی که میدید چگونه اسم فلمش برده میشود، اسم کشورش برده میشود و اینکه یکبار دیگر جهانیان میدانند که افغانها

میتوانند هنر بیافرینند، افغانها میتوانند صلح و دوستی بیافرینند.
س: چه فکر میکنید، کدام عوامل با هم یکجا شده و باعث موفقیت این فلم شد؟
ج: در قدم اول داستان خوب به قول سلیمان مارچل "کارگردان هندی" داشتن یک داستان خوب در قدم اول اساس و بنیاد فلمی خوب است و عوامل تخنیکی عوامل بعدی و کمک کننده است و بعد از آن انتخاب و کار دقیق هنر پیشه ها در فلم، فلم را برای برنده شدن کمک میکند و در فلم اسامه در انتخاب هنر پیشه ها زیاد دقیق بوده ایم و در این فلم تصادفاً آن

اینکه در همه این فلم عشق همه نهفته بود، از کارگردان و سناریست هنر پیشه گرفته حتی تا آن کسیکه نور پردازی کرده همگی عشق خود را در آن نهفته داشتند بناً امید کامل داشتم به پیروزی آن مخصوصاً بعد از اینکه دوست عزیزم محسن مخملباف بعد از دیدن فلم چون از فلم خیلی خوشش آمده بود در حالتی که زیاد احساساتی بود گفت: "دوربین طلایی از سوی من برای تو داده شده." وقتی یک استاد مسلم کار، کار مرا تأیید کرد من بیشتر امید وار شدم.
س: احساس تان را بعد از پیروزی و دریافت جایزه بیان کنید؟

چهره هایی را که میخواستیم دست تقدیر ما را کمک نموده و با هنر پیشه های مورد نظر ما را مقابل میساخت و اگر نه خیلی ها مشکل بود هنر پیشه های مورد نظر را در یک فلم پیدا کردن و در مجموع همه عواملی که در ساختن یک فلم به کار گرفته میشود از کار هنر گرفته تا کار مونتاز، تصویر صدا و همه عناصری که کمپوزیشن کلی فلم را میسازد همه متمرکز شده بودند روی یک هدف که عبارت از ساختن فلمی بود بنام اسامه و خلاصه همه میخواستیم که همین احساس و عاطفه را انتقال بدهیم برای بیننده و برای بیننده بفهمانیم که در این جامعه چه تراژیدی میگذرد و آنچه را که خواسته بودیم توانستیم انتقال بدهیم. واقعاً در صحنه ای که انتظار داشتیم بیننده بخندد می خندید و در صحنه ای که انتظار داشتیم بگرید می گریست و در آخر انسان احساس میکرد که واقعاً فلم چقدر می تواند تأثیر گذار باشد بلای تماشاچی و برانگیختن احساسات او.

س: آینده سینمای افغانستان را چگونه می بینید، مخصوصاً بعد از پیروزی این فلم.

ج: متأسفانه در طول صد، صدو چند سال تاریخ سینمای جهان حدود ۳۵ الی ۴۰ فلم نداشته ایم یکتعداد از این فلم ها در زمان خودش کارهایی استثنایی بودند. کارهای خوب بودند؛ ولی ما به این فکر هستیم که با پیروزی فلم اسامه در فستیوال کن اعتماد جهانیان به سینمای کشور ما جلب شد. و اینرا باید با صراحت بیان کنم که افغانستان یک کشور دست نخورده است بسیاری از انسانهای این سرزمین، بسیاری از شخصیت های این سرزمین شناخته نشده و من فکر میکنم سینمای افغانستان نیز یک کشف جدید است با آنکه هنرپیشه های خوب خود را سینمای ما از دست داده و بسیاری از آنها بنابر ناگزیری و جبر زمان کشور را ترک گفته اند؛ اما ما امیدوار هستیم که آنها روزی به کشور برگشته و سینمای ما را بارور تر و قویتر سازند همین فعلاً

میتواند از بین برود و حتی بعضی اوقات با مصرف خیلی کم میتوانیم فلمی خوب بسازیم و حاصل و دست آورد خیلی خوب از آن داشته باشیم.

س: در حال حاضر چه برنامه های کارهایی را روی دست دارید؟

ج: فعلاً روی چند داستان فکر میکنم؛ اما بسیار زیاد فکر میکنم روی یک داستان از آصف سلطان زاده نویسنده خوب کشور ما که مجموعه داستان "در گریز گم میشویم" او سر زبانها است و در ایران و چند کشور دیگر ترجمه شده است فعلاً در دنمارک زندگی میکند. اگر بتوانیم با او تفاهم کنیم قرار است یک تراژیدی کمیدی بسازیم که بیشتر استوار باشد بر واقعیت های زشت و زیبا و تلخ جامعه ما و لحظاتی هم داشته باشد که مردم ما بتوانند کمی خنده بکنند.

امید ما بیشتر به جوان هایی است که تازه به کار آغاز کرده اند و همه آنها چشم امید ما هستند و با ساختن چندین فلم کوتاه آنها برای ما ثابت ساختند که از یک دید خاص و شخصیت خاص هنری برخوردار هستند. هدف مشخص و سبک کار مشخص خود را دارند که بنا اینها میتوانند چرخ سینمای افغانستان را به چرخش در بیاورند گذشته از آن ما سینماگران خوبی مانند "همایون پائیز"، "میرویس رکاب"، "ولی تلاش"، "موسی راممنش" و حتا حشمت خان با آنکه از سینمای دیگر و طرز دید و تفکر دیگری آمده است؛ اما با آمدنش در کابل آهسته آهسته فکر و نظرش نسبت به سینما تغییر کرده است و میتواند در آینده فلم های خوبی بسازد. فقط معضله اقتصادی گریبانگیر سینمای کشور ما است که کم کم آن هم

يوه منظم فكري او ټولنيز پروگرام د طرحه كولو توان له لاسه وركړ. افغاني سيد جمال الدين دلته او هلته گڼې هڅې وكړې او څرنگه چې د تمدنونو مخامختيا او ځانگړنو ته ځير و خپله مبارزه يې په دريو برخو متمرکز كړه: په هيوادونو كې د ملي يووالي ټينگښت په دوهم گام كې د اسلامي ملتونو خپلمنځي يووالي چې وروسته بيا د (پان اسلاميزم) په نامه ونومول شو او په دريم گام كې د داسې قوانينو رامنځ ته كول چې د هغو له مخې د ټولو اكو واكمنو واك او ځواك كنترول شي. او عام خلك و كولاى شي په سياسي چارو كې برخه واخلي. د افغاني سيد جما الدين عمر د همداسې يوې مبارزې په مقدماتي پړاو كې تير شو او دې

تر دې مخكې اسلامي تمدن دا مهال چې بشري تاريخ يې كاملاً بدل كړى و او د علومو او فنونو زانگو گڼل كېده. اوس له نوي چلنج سره مخامخ شوې وه، لويديځ د عقلي علومو او سياسي بدلونونو په مرسته ورځ په ورځ چاغيده او د ختيځ مدنيت په وړاندې يې ځان پياوړى كاوه.

كه څه هم چې د اولسمې پېړۍ تر نيمايي پورې عثماني امپراتورۍ هڅه كوله ځان له پوځي پلوه پياوړى كړي خو ختيځ تمدن په ټولنيزه توگه د لويديځ مدنيت په وړاندې د مخامخ كيدا كوم منظم پروگرام نه درلوده. له همدې امله غرب له خپل ټول كلتوري لښكر سره د ماشين او تكنالوژۍ په مرسته د ختيځ په خوا راوخوځيد. په

يو شمير ټولنپوهانو د سراج الاخبار او علامه محمود طرزي تاريخي عصر د روښانتيا پړاو گڼلى دى. ځكه په دې پړاو كې له عصري بڼوونې او روزنې رانيولې د (تمدن) د نورو نښو تر را رسيدلو پورې ځينې داسې عوامل رامنځ ته شول چې د افغاني ټولنې په نړۍ ليد او طرز تفكر كې يې د روښانتيا او وروسته بيا وينستا به لومړنۍ وړانگې وغځولې.

خو دغه اجتماعي اوښتون په آسانۍ سره را و نه رسيد، بلکې دغه ټولنه او هيواد يې له سياسي پيچومو، فكري گړنگونو او ټولنيزو لوړو ژورو سره مخامخ كړ. سياسي بدلونونو د فرهنگي بدون لپاره لاره هواره نه كړه ځكه د ټولنې له طبيعي خصلت سره په

د عصري طرزي عصر او لويديځ سره

ته يې فرصت و نه موند چې ختيځ ته يو منظم او معقول چوكاټ پيشنهاده كړي، خو د هغه له مخې د ټاكنې دا اختيار ولري چې څنگه هم خپل ملي، عقيدوي او كلتوري ارزښتونه وساتي او هم له غربي تمدن څخه عقلي علوم، سايس او تكنولوژي راخپله كړي، او په شعوري توگه وده وركړي، ويې كاروي او ځان پرې پياوړى كړي.

د تمدنونو د ټكر په همدې بهير كې د بنكيلاك لاشونه افغانستان ته هم را اوږده شول او هڅه يې وكړه دغه ختيځه، سنتي او له عقلي علومو څخه لرې ساتل شوې ټولنه هم بنكيلا كړي. خو دلته د پرگنو عقيدوي ارزښتونه هومره ځواكمن و چې له پرنګۍ

۱۸۱۸ كې فرانسې پرتونس يرغل وكړ او يو كال وروسته مصر د انگلستان له خوا ونيول شو حال دا چې د اولسمې پېړۍ له پيل څخه يې لاسونه د هند سترې و چې ته را رسولي و او تر اتلسمې پېړۍ پورې يې ځان په دغه وچه كې له تجاتي انحصار څخه سياسي او پوځي واكدارۍ ته ورساوه. غرب چې خپل ماشينى ځواك او سياسي چال چلند مغرور كړى و نور هم وړاندې راغى او كله يې چې په خپل مقابل كې د ختيځوالو څو ډوله برخورد وليده. لازرور شو، د ختيځ تمدن مفكرين د يوې خوا د غرب و عقلي علومو پر مختگ ته حيران شول او له بلې خوا يې د خپلې مدني حوزې پراگنده گۍ او مخالفتونو ته پام شو له همدې امله يې د

هماهنګۍ كې نه وو جوړ شوي، دې ستونزې د هغه مهال له يوې نړيوالې حادثې څخه سرچينه اخيسته او هغه د ختيځ او لويديځ تمدونونو ټكر او مخامختيا وه، چې گڼ ملتونه ور سره لاس او گريوان وو.

د پرابلم پيژندنه: د رنسانس تر دورې را وروسته په اروپا كې عقلي علومو، ساينس او تكنالوژي په چټكه وده وكړه او ډير ژر يې په لويديځ كې له اقتصادي، سياسي او علمي پلوه ستر ځواكمن هيوادونه رامنځ ته كړل. ناڅاپه د اسلامي ختيځ تمدن دې ته متوجه شو چې نور نو نه شي كولاى اروپا تر خپل مدني او پوځي سيوري لاندې راولي.

عثماني امپراتورۍ هم له بهره تر گواښ لاندې وه او هم له د ننه مخ په وړانديدو وه،

سره د جهاد تر شعار لاندې درې څله همدا ماشيني او پوځي ځواک په گوندو وشو. که خپل بحث يو څه راځانگړي کړو نو وپه گورو چې دغه مطرح شوی پرابلم په افغاني ټولنه کې څه ډول رامنځ ته شو.

د انگرېزي بنکيلاک په وړاندې افغانان د بيلابيلو روحيو او موخو په لرلو سره مخامخ شول. عام خلک د جهاد او غزا په نيت او هدف راپاڅيدل ملي مبارزين او مشران د افغاني او اسلامي روحيې له مخې ميدان ته راووتل خو يو لړ شمير واکمنانو د واک تر لاسه کولو يا ساتلو په خاطر له انگرېزانو سره د دوستۍ لاسونه هم ورکړل، يو شمير نورو د پيسو او وعدو په تر لاسه کولو سره له خپل ملت سره جفا وکړه

کېرې، هسې خو د لومړيو مشروطه غوښتونکو را غونځيدلو هم د همداسې يو فکري بهير لپاره لاره هواره کړه، خو علامه محمود طرزي او د هغه فکري ملگري هغه کسان وو، چې غوښتل يې په سره سينه کار وکړي، لومړی د ملت د وپښتابه لپاره د روښانتيا دوره پيل کړي او وروسته ملت گام پر گام د بشپړې وپښتيا لورې ته ور نږدې کړي. د دې چارو د سرته رسولو لپاره ښوونې او روزنې، مطبوعاتو، تخنيکي وسايلو، او له لويديځ سره سياسي او ديپلوماتيکو اړيکو ته اړتيا وه او د دې ټولو تر څنگ بايد ملي ارزښتونه خپل عقيدوي بنسټونه او هيوادنی کلتور هم په کلکه پالل شوي وای. کار ډيرو او بايد له صفره پيل

خوا په کابل او نورو لويو ښارونو کې ځينې تجارت پيشه افغانان هم له مدرن ژوند سره څه ناڅه آشنا شوي و او گوته په شمار کسانو خو لا په اروپا، هند او نورو ترکي-عربي هيوادونو کې زده کړې، کړې وې. چې علامه محمود طرزي په خپله له همدې ډلې کسانو څخه و. په دې ډله کې ت ټولو موثر کسان هغه وو، چې د عصري ښوونې روزنې تر څنگ په اسلامي او ملي ارزښتونو هم پوهيدل او کولای يې شول له خلکو سره د خلکو په ژبه وغږېږي.

استاد علامه عبدالحی حبيبي د "جنش مشروطيت" په کتاب کې ليکي: محمود طرزي همدا چې له خپلې کورنۍ سره له هيواده وويستل شو د لومړي ځل لپاره په

افغان ټولني او ملي پرابلم

خو په دې ټولو کې د هغو مفکرينو او سياسي طراحانو شمير ډير لږ ښکارېده چې د يوه منظم فکري پلان او پروگرام له مخې په مبارزه لاس پورې کړي او د جگړې د تاوده ډگر تر څنگه فکري او سياسي مبارزه پيل کړي.

په دې هکله ل لاهم کوم تصور نه وو رامنځ ته شوی چې کوم بنسټونه کولای شي افغان ملت له علمي، اقتصادي، ټولنيز او بلاخره سياسي پلوه پياوړی کړي، داسې پياوړی چې د عقيدوي احساساتو تر څنگ له نورو اړخونو نه هم وکولای شي له خپل دښمن سره سيالي وکړي.

د همداسې تصور او تفکر لومړني څرکونه له سراج الاخبار سره يو ځای مطرح

شوی وای خو ستونزه، يواځې د کار په پيل کولو کې نه وه بلکې اصلي پرابلم همدلته رامنځ ته کيده او هغه له غربي تمدن سره د اړيکو په هکله د افغانستان د خلکو (اندود) يا طرز تفکر و.

روحانيونو ته غرب د ظلم، کفر، د اړه ماري او شيطاني طلسمونو قلمرو ښکارېده شيطاني طلسم او کفري کوډو څخه لرې وساتي د همدې لپاره يې عصري ښوونه او روزنه، نه خوښوله. اخبار او مطبعې ته يې په کرکه کتل، ماشين يې د شيطان ټکنکي باله او له لويديځ سره يې کلتوري راشه درشه نه منله.

دربار ته نږدې يو شمير کسانو چې له بهرنۍ نړۍ سره يې اړيکې درلودې له بلې

هند کې د مدنيت له نښو لکه دوسپنې پټلۍ، برېښنا، اختيار او مطبعې سره آشنا شو... استاد حبيبي وړاندې دا هم ليکي چې علامه محمود طرزي په استانبول کې د خپل پلار او استاد ملا محمد اکرم هوتک له خولې د سيد جمال الدين افغاني له افکارو او شخصيت سره آشنا شو، پلار يې دا کافي و نه گڼله او له سيد سره د علامه طرزي د لا ډيرې آشنايي په خاطر يې ځوان محمود د هغه حضور ته ور ولېږه او څو مياشتې يې په استانبول کې ور سره يو ځای تيرې کړې. محمود طرزي په همدې مهال د سيد جمال الدين له نړيوالې مبارزې څخه خبر شو او بنايي له هغو طرحو څخه يې زده کړې وکړې، چې سيد د اسلامي ختيځ د

راوینبولو لپاره جوړې کړې وې ځکه خو یې هڅه وکړه ځان له غربي تمدن سره هم آشنا کړي خو وکړای شي په افغانستان کې خپله روښانه مبارزه په مدرنو لارو چارو سمباله کړي.

د افغانستان د خپلواکۍ د بیرته تر لاسه کولو په کلونو کې د علامه طرزي ژبې، قلم او دیپلوماتیکو هڅو د استقلال په هنګامه کې پوره ونډه درلوده. خو هغه مساله چې موږ پرې خبرې کوو د استقلال تر ګټلو راوړسته تر سترگو کیږي، باید ریفورمونه عملي شوي وای خو نه په بیره، باید له لویدیځ تمدن څخه عقلي علوم ساینس او تکنولوژي رالیدلې وای، خو پرته له دې یې له اسلامي ارزښتونو، ملي دودونو او سنتي بنسټونو سره ټکر وکړي، باید عصري ښوونه او روزنه عامه شوې وای خو په دې شرط چې د دودپالو (مروجو) علومو او ثقافتی زده کړو پانې هم نه وای هیرې شوې او بلاخره باید له لویدیځ سره ښې دیپلوماتیکې اړیکې رامنځ ته شې وای پرته له دې، چې د هغوی د ښکیلاک او زینیناک زنجیر اوزغ مویر غاړه وای.

علامه محمود طرزي او ملګري یې دې هر څه ته متوجه وو. سراج الاخبار د همداسې محتاطو ګامونو شاهد دی، انتقاد شته خو پرته له دې، چې دربار راوپاروي، خلک د استقلال تر لاسه کولو ته هڅول شوي خو انګریزي جاسوسان یې ترلو ته بهانه نه لري، د علامه طرزي او ملګرو په لیکنو کې عصري ښوونه او روزنه ستایل کیږي خو په شرعي برهان او اسلامي دلیل، له همدې امله د غربي تمدن په وړاندې د عاقلانه دریځ د خپلولو د لومړیو ګامونو مطالعه له همدې عصر څخه راپیلېږي.

ارواښاد پوهاند دکتور سید بهاء و الدین مجروح په خپله یوه لیکنه کې د داسې دورې ځینې ځانګړنې په ګوته کړې

چې په هغو کې یې د پوهو اوز لوستو وګر ویش هم په خورا ظرافت سره اړانه کړی دی، نوموړی پوه په داسې عصر کې پوهان، په دوو ډلو ویشي لومړی ډله هغه کسان دي چې ټولې زده کړې یې په غربي ښوونځیو او پوهنځیو کې تر سره کړي او په خورا بیره د غزلي کیدو په لوري وړ درومي دوی د هرې ټولنیزې ناخوالي درمان په غربي کیدو کې لتوي او خپل ملي ارزښتونه او عقیدوي بنسټونه یې تقریباً هیر کړي دي، څرنگه چې لویدیځ پلوی ذهنیت لري د غربي تمدن وړاندې د انتقاد کولو وس او توان نه لري. دوهمه ډله هغه پوهان دي چې په پخوانیو دودیزو مدارسو یې زده کړې کړي. تر یوه بریده یې نوي علمي اساسات هم زده کړي خو څرنگه چې په بشپړه توګه له غربي تمدن سره نه دی آشنا نه شي کولای د دغه تمدن په وړاندې علمي انتقاد روحیه ولري.

دواړو ډلو تر منځ هغه شمیر پوهان کولای شي په سمه او علمي توګه د ختیځ او لویدیځ تر منځ دريځ ونیسي چې هم په عصري علومو پوهیږي او هم د خپلو ټولنو له دودیزو پوهنو څخه خبر وي. علامه محمود طرزي او د هغه یو شمیر ملګري چې په روحاني او علمي کورنیو کې زیږیدلي وو د مروجه علومو تر څنګه یې هڅه کوله، د غربي تمدن له علمي لاس ته راوړنو څخه ځانونه خبر کړي.

محمود طرزي د خپل لارښود سید جمال الدین افغاني په شان په عملي مبارزه بوخت شو او دې ته یې وخت و نه موند چې له غربي تمدن سره د اړیکو لپاره یوه فکري او ملي منظومه جوړه کړي خو د هغې له مخې وروستي نسلونه وکړای شي د غرب په مقابل کې خپل ملي موقف وپېژني، چې له بده مرغه داتشه تر نن پورې شته.

موږ لا هم نه پوهیږو چې له غرب دا د تکنالوژي هیولا، د نوې دیموکراسۍ زانګو، د بشري حقوقو د تامین مدعي او د

عیاشی او بی هویتۍ له مرکز څخه څه راواخلو، څنګه یې راواخلو، څه ډول یې هضم کړو او څه ډول یې وکاروو، پرته له دې چې په کلتوري لحاظ یې غلامان شو، خپل ملي هویت، عقیدوي معنویت او سپیڅلی دودیزاصالت هم وساتو. موږ که غواړو په متمدنه نړۍ کې ژوند وکړو باید له بریښناييزې تکنالوژي او کمپیوټر څخه نیولې تر درنو صنعتونو پورې هر څه ولرو او خپل یې کړو. نه دا چې موږ د هغوی شو.

له بده مرغه نن سبا په افغانستان کې NGO اییزم آن د عصري ښوونې او روزنې لمنه هم د انګلیسي ژبې او کمپیوټر د زده کړې تر بریده رامحدوده کړې ده افغان زلمي غواړي د اکسفورډ په سویه انګلیسي ژبه زده کړي او د کمپیوټر پروګرامونه پوره کړي د دې لپاره چې په کومه بهرنی مؤسسه کې د دوه درې سوو ډالرو معاش خاوند شي.

خو لا هم نه پوهیږي چې غور د افغانستان په کومه څنډه کې پروت ولایت دی، کیمیا څه شي ده او مثلاً علامه محمود طرزي څوک وو او ولې یې باید په احترام سره یاد کړو. دا خو لا پرېږده چې د دې په هکله فکر وکړي چې د کمپیوټر له مو یعنی غربي مدنیت سره باید څه ډول اړیکې ولري او څنګه ور سره مخامخ شي.

نن سبا چې افغانستان یو ځل بیا له سیاسي او مدني او ښتونونو سره مخ دی باید د یوې ملي منظومې د جوړولو لپاره هڅې پیل شي ښايي یو ځل بیا علامه محمود طرزي او د هغه روڼ اندو ملګرو ته اړتیا لرو چې سر راپورته کړي او موږ ته د غربي تکنالوژي له ستوني څخه غږ وکړي:

حی علی الفلاح

حی علی الفلاح ...

استاد مهوش پراننده جایزه بین المللی آسیا و اوقیانوس

شقیع سکندری

چندی پیش برندگان جوایز هنری بین المللی آسیا و اوقیانوس طی یک محفل بزرگی به بهترین آواز خوانان زن از پنج کشور جهان در شهر کلیفورنیای امریکا توزیع گردید که با مسرت، افتخار کسب این جایزه نصیب کشور ما نیز گردید.

استاد مهوش یگانه آوازخوان محبوب و مشهور کشور که اکنون در امریکاست، تحرکات هنری اش بیشتر از پیش رنگ و رونق گرفته است. این زن آوازخوان که افتخار موسیقی افغانستان است طی ریاضت و تلاش بیشتر جهت غنای هنرش بر سکوی موفقیت رسیده و اکنون آنچه درین راه آموخته بود نتایجش را با افتخار نصیب میشود.

جای شک نیست اگر لتا منگیشکر ملکه صدا در هند است استاد مهوش بدون شک ملکه صدای ملت افغان ما است. استاد مهوش چهره همیشه با لبخند و تبسم دارد زمانیکه او را در امریکا دیدم در یکی از برنامه های بود که ما جوانان برای بیستمین سالگرد وفات و تولد احمد ظاهر فقید در کلفورنیا ترتیب داده بودیم از او به صفت یک هنرمند مهمان دوست نزدیک همکار احمد ظاهر دعوت به عمل آمده بود بعد از آن هر گاهیکه استاد را می بینم

احمد شاه علم (طرف راست) با استاد فریده مهوش و مدالهای افتخاری اش

المللی آسیا و اوقیانوس برای استاد مهوش گزارشی ترتیب نموده است که در ذیل میخوانید.

پس از برگزاری در مسابقهٔ بهترین ها ۵ هنرمند از پنج کشور از غریب ترین کشور (افغانستان) از غنی ترین کشور (جاپان) و از با هنرترین کشور هندوستان، از آفتابی ترین کشور افریقا و از سرسبز ترین کشور استرالیا در ردیف برنده گان قرار گرفته بودند.

پنج زن با پنج نام برای ملت شان پنج منظر برای گرفتن بزرگترین جایزهٔ دنیا و

رانده شده بود. این سخنان زیبا را احمد شاه علم هنر پیشه تیاتر افغانستان در مورد این ملکه صدای زن نوشته بود خواستم این نوشته ها را با همان خاصیتش با خواننده گان مجلهٔ ساوون قسمت کنم البته خالی از دلچسپی نخواهد بود که بدانند هنرمندان شان در حالت دوری از وطن برای نام ملت در بین دیگران مقام کسب مینمایند.

استاد مهوش در بین چندین کشور مقام درجه یک را حایز میگردد.

احمد شاه علم یکتن از فرهنگیان افغانی مقیم امریکا در رابطه به اعطای جایزه بین

زمانیکه دستانشان را می بوسم او با بوسه های پُر مهر مادری مرا نوازش می دهد. و هر باری آهنگ او را تکرار می شنوم کیفیت آن بیشتر و بیشتر در من می پیچید. نمیدانم در صدای او چه راز و جادویست، اینرا من نگفته ام اینرا دیگران گفته اند اینرا همه گفته اند.

در جریدهٔ کاروان که ماه یکبار در سانفرانسیسکو کلفورنیا که توسط آقای شکراله کهگدای به نشر میرسد.

چشم من به صفحهٔ افتاد که در آن از استاد مهوش این هنرمند محبوب سخن

احمد شباه علم با استاد مهوش در فستیوال بین المللی آسیا و اوقیانوس

ایستاده و در دلش با خود زمزمه کرده و از خداوند و استادانش طلب کمک میکرد.

پنج هنرمند افغانی هر یک استاد حسین آرمان، خالد آرمان و دیگر نوازندگان انسامل کابل استاد مهوش را همراهی میکرد. با احساسات فراوان وارد صحنه شدند و استاد مهوش را همه در آغوش کشیدند و اشک شادی و افتخار از چشمان شان سرازیر گشت.

این افتخار بزرگ نه تنها برای استاد مهوش بلکه برای انسامل کابل، و آهنگساز برنده این جایزه وحید قاسمی و فرد ملت هنر دوست افغانستان میرسد.

قدرت خود نام استاد مهوش برنده جایزه بین المللی آسیا و اوقیانوس را چنان با آب و تاب اعلان نمود که پنج هزار نفر با شنیدن نام استاد مهوش و نام افغانستان به پا برخاسته و برای چندین لحظه با کف زدن، هیاهو و خوشی از هنرمند بی رقیب و برنده جایزه درجه یک استقبال کردند. در کنج دیگر صحنه پنج مرد افغانی با سازه‌ها و لباس‌های وطنی هراسان؛ ولی امیدوار چشم به زن افغانی دوخته اند که این هموطن و این بانوی هنرمند فقط میتواند استاد مهوش باشد.

که پس از سالها زحمت، کسب علم و هنر از استادانی چون استاد سرآهنگ، استاد محمد هاشم چشتی، فضل احمد نینواز و استاد حفیظ الله خیال چون درخت تنومند و پر باری بجایش استوار

افتخار آورترین رتبه و مقام هنری برای کشور شان چشم براه بودند. هیاهو و کف زدن‌های پنج هزار تماشاچی در بزرگترین کنسرت سال، سالون را به لرزه در آورده بودند.

گوینده مجلس کاغذ رأی قضات را در دست داشت داخل صحنه گردید و بعد از چند کلمه صحبت پیرامون این جایزه بزرگ هنری و معرفی این پنج زن هنرمند جایزه سوم را با صدای بلند اعلان کرد که برنده مقام سوم این مسابقه جهانی خواننده بسیار مشهور جاپانی از شهر توکیو بود هنرمند مشهور هندوستان و استاد مهوش هر دو با قلبهای پر تپش به اعلان دریافت جایزه اول گوش میدادند. جایزه دوم به هنرمند هندوستان تعلق گرفت. ناگهان گوینده محفل با صدای پر

نوشته: صبورالله سیاه سنگ

* یلدا و نیمروز

اگر درخشش پنج مروارید آزادی در زنجیره الفبا نمیبود، مردمان سده بیستویک از هیچ چیز به اندازه رویکرد به روزنامه‌های پنج‌ضلعی امروزی نمی‌پرسیدند. داستان دنباله‌دار «تروریزم و نبرد با تروریزم» در رسانه‌های نارسا، خوابشکن‌تر از افسانه بی‌پایان دادن و دیوهایی شده‌است که شپهای کودکی مان را آشفته به بامداد میرساند.

با آنکه بیست‌وچهار ساعت میان سپیده‌دم دیروز و سپیده‌دم امروز مانند همیشه برجاست، برابری شب و روز در گاهنامه‌ها چنان برهم خورده که گویی همه شبهای زمستانزده روزگار دوزخی مان یلدا شده‌اند و همه روزها نیمروز. و شگفت‌آور نیست اگر در سیهسالاری اینچنین سهمگین، سرطان به شعاع میخندد.

* «قهرمان کیست؟»

«ما نیرومندیم، زیرا آدمهای بد و یورشگر استیم. ما آزادی گشت و گذار، حق دستیابی به نان، آب، درمان، زمین، و در یک سخن حق زنده بودن دیگران را پامال میکنیم. ما تفنگداران ارتشیم. و هر آنکه به ارتش میپیوندد، باید دلی از سنگ داشته‌باشد.»

فرمانده رسوای تفنگداران گروه ۱۰۱ چند دهه پیش که اکنون بر کابینه کشور فرمان میراند، و Ariel Sharon نام دارد، با شنیدن این سخن شادمان خواهد شد. زیرا او میگوید قهرمان کسی است که در ارتش اسرائیل نام

مینویسد.

ولی قهرمان بزرگتر

کسی است که آنجا نام

نمینویسد و به جای رفتن به ارتش،

با فریاد «نه» بر زبان، سوی زندان میرود. این «نه» بلند باید از زمینه وجدان برخیزد، نه از برگه تصدیق روانشناس که بگوید: «بیچاره بیمار روانی است، از خدمت سربازی معاف شود!»

فرار از کشور نیز دردی را دوا نمیکند. قهرمانی، شهامت «نه» گفتن از پشت میله‌های زندان در برابر چشم فرمانروایان است.

* زندانی به درازای زندگی

Jonathan Ben-Artzi خواهرزاده

بیست ساله Benjamin Netanyahu (وزیر خارجه اسرائیل) از چهار ماه به اینسو در زندان نظامی تل‌آویب به سر میبرد. این زندانی جوان که نمیخواهد مانند خویشاوند نیرومندی بیندیشد، میگوید: ارتش اسرائیل حق دست و پا

دراز کردن در کرانه باختری و نوار غزه را ندارد. جوانان افزون بر آنکه باورهای سیاسی و پیمانهای اخلاقی‌شان را در برابر آزاد شدن از زندان نمی‌فروشند، اینسوی میله‌ها را بهتر از آنسوی میله‌ها و پیوستن به جنگ تبهکارانه‌یی که سردمداران کشورش راه انداخته‌اند، میدانند. ماه پیش مادر جوناتان به روزنامه

فرانسوی Libération گفت: به پسرم گفته‌اند اگر از اندیشه‌هایش پشیمان نیاید، تا پنجاه سال دیگر نیز در زندان خواهد ماند.

مادر آگاهی ندارد که پسرش به شش دور پیاپی زندان با امکان حبس ابد محکوم گردیده‌است.

* Ometz La'Sarev

جوناتان هنوز در سربگ رسانه‌ها بود که

نام دیگری بر سر زبانها افتاد: **Rami Kaplan**. او یکی از چند فرمانده بلندپایه ارتش اسرائیل است که با گذاشتن امضا در پابرگ بیاننامه **Ometz La'Sarev** (شهامت نه گفتن) و به دنبال آن نوشتن شهامتنامه «نه در برابر سرکوب» خواب سردمداران کشورش را آشفته ساخته است.

* خاطره‌های خونین

«رامی کاپلن با پشیمانی نخستین روزگار جنگی خود و یارانش را به یاد می‌آورد: سالها پیش در سنگر ارتش اسرائیل در لبنان می‌جنگیدم. آن روزها جوانتر بودم و نمی‌دانستم که پشت پرده چه می‌گذرد. تفنگبازی از همین روزهای نخست دهه ۹۰ بدم می‌آمد. نفرتم از جنگ زمانی اوج گرفت که باید به دنبال کودکان فلسطینی می‌دویدیم. آنها ما را هدف سنگهای کوچک شان ساخته بودند. رویداد هنگامی ننگینتر شد که دهها تن از سربازان ما فرمان یافتند تا به دستگیری کودک فلسطینی ده‌ساله بشتابند. نام این کودک در کدام لیست پیدا شده بود.

هنگامی که میدیدم اسرائیلیها زندگی را بر مردمان فلسطین دوزخ میسازند، وجدانم درد میکشید. یکی از فرمانها میگفت: «درختها و تاکهای فلسطین را ریشه‌کن سازید». با آنکه نابود ساختن درختها را نمی‌پذیرفتم، دستور دادم که دست به کار شوند. روزی که تانکها و بلدوزرهای اسرائیلی باغستانها را هموار میکردند، من از فراز تپه با دوربین میدیدم. چه غم‌انگیز بود تلاش فلسطینیهایی که از کاشانه‌های ویران شان به سوی فروافتادن میدویدند تا مگر بتوانند پیش از فروافتادن شاخه‌ها چند تا نارنج به دست آورند و خانه ببرند. این رویداد دلم راپاره پاره کرد. باور نمی‌کردم قومانده این دستور را من داده‌باشم. ویرانگری ما بسیار ننگین بود.

فرمانده جنگ باید برای سربازانش نماد نیرومندی، استواری و فر باشد. و من دریافتم که دیگر این ویژگیها را ندارم. هر روزی که از

خواب برمیخاستم، در مییافتم که از تکانه‌های فرماندهی بیشتر تهی شده‌ام. دیگر نمیتوانستم آنگونه که میخواهم، باشم.» (۳)

* نامه سرکشاده: «شهامت نه گفتن»

«ما افسران و سربازان ذخیره نیروهای دفاعی ارتش اسرائیل، که در پرتو رهنمودهای صهیونیسم، روحیه فداکاری و از خودگذری در راه مردم و دولت بزرگ شده‌ایم و در اجرای وظایف (خواه سطحی و خواه سنگین) برای پاسداری از دولت و استوار ساختن آن همواره پیشاپیش بوده‌ایم؛

ما افسران و سربازان جنگی که هفته‌های فراوان هر روز در خط مقدم دولت اسرائیل سپری کرده‌ایم، بیرون دروازه‌هاست بهای جانهای عزیزمان، در سراسر سرزمینهای اشغالی به وظیفه دوران حیات (ارتش ذخیره) پرداخته‌ایم، و دریافت کرده‌ایم فرمانها و دستوراتی بوده‌ایم که کمترین بیوفایی با امنیت کشور مان نداشتند، و یگانه هدف آنها باینده ساختن فرمانروایی بر مردم فلسطین بود؛ ما آدمهایی که فواره خون کشتگان هر روز سو را در سرزمین اشغالی به چشم دیده‌ایم، احساس کردیم که چگونه فرمانهای بلندپایگان هنگام رسیدن به مناطق اشغالی، معنویت مان در این دیار را از بنیاد برمیکنند؛ و ما که اینک میدانیم [خون]بهای اشغال برابر است با از دست دادن وجهه انسانی در ارتش اسرائیل و تباهی کلیت جامعه اسرائیلی؛

و ما که میدانیم سرزمینهای یادشده [از] اسرائیل نیست و همه باشندگان [اسرائیلی] آنجا سرانجام باید جا بجا کنند، در این نامه آشکارا میگوییم: دیگر هرگز به زمیندن در سنگر این جنگ تن نخواهیم داد. نباید با ارمان چیره بودن، بیرون راندن، گرسنگی دادن و خوار ساختن مردمان آنسوتر از مرزهای ۱۹۶۷ بجنگیم.

در همین نامه آشکارا میگوییم: ما تنها در حالاتی خدمتگار ارتش خواهیم بود که بر

پاسداری اسرائیل استوار باشد. نظامیگریهای کنونی در مناطق اشغالی و سرکوب مردم بر چنین اصلی استوار نیست، و ما هرگز در آن سهم نخواهیم گرفت. - امضاها»

* از جرقه تا آتشفشان

Michael Sford (حقوقدان اسرائیلی) میگوید: «این نامه روزگار اسرائیل را تیره ساخته، زیرا کارنامه ۳۵ سال گذشته اشغالگریش را از زیر غبار فراموشی بیرون کشیده‌است.» کاپلن و یارانش قانوننامه‌هایی را درفش ساخته‌اند که در آن کاربرد فشار و شکنجه بر مردمان سرزمینهای اشغالی گناه سوارا کیفر خوانده میشوند.

* «نه گفتن در برابر سرکوب»

«اشغال کرانه باختری و نوار غزه که ستمگری بر سه‌ونیم میلیون انسان و لگدمال کردن حقوق انسانی آنها از سوی اسرائیل است، هرگز نمیتواند دموکراتیک باشد؛ ولی نامه من که در آن از بیوستن به اشغالگری روی برمیتابیم، به هزار دلیل گامیست دموکراتیک.

این نامه نمایانگر تلاش در راه به‌دست آوردن حق «نه گفتن من است؛ زیرا درست هنگامی که میکوشیم به ارزشهای صلح و عدل وفادار باشیم، همین کاغذ به سردمداران کشورم می‌گوید: شما نمیتوانید مرا مانند دست ابزار در راه اهدافی که به کار ببرید. آری! این را می‌گوییم تا گفته‌باشم که شهروند شایسته جهانم. هرکس باید بداند که مرزهای وجدان تا کجا افتاده‌اند. این وجدان خودم است که مرا نمیگذارد در سرزمینهای اشغالی بجنگم.

آمدن *۳۵ امضا در «شهامتنامه نه گفتن»، نمایانگر سرپیچی از دامنه‌دار ساختن اشغال، و اگر مشخصتر بگوییم، «تمدید اسکان [اسرائیلی]» است. این نامه، «نه گفتن در برابر آتش جنگی است که بینش خاج‌پرستی افراطی بر آن بنزین می‌باشد.

از یاد نبریم، اسرائیل دلیلی برای پاییدن در سرزمینهای اشغال‌شده جز نگهداری شهرکهای موجود - حتا هنگامی که در دل

سارا: دشوارست ترا میهنپرست بنامیم، تازه وقتی به گناه «عدم اطاعت از فرامین نظامی» به زندان افکنده شدی و ۲۸ روز را پشت میله‌ها سپری کردی.

رامی: قانون وادارم میسازد که به خدمت سربازی بروم. من آن قانون را شکستم و به زندان رفتم. همین.

سارا: اینجا با حالت غیرعادی رویارو هستیم: اگر کسانی که هرگز در ارتش نبوده‌اند و (در نمونه اسرائیل) وادار شده باشند که به ارتش خدمت کنند، بگویند ما معترض سیاسی هستیم، موضوع فرق میکند. تو افسر استی و به خواهش خود برگزیده بودی که به ارتش بیبندی، باید بر سر وظیفه باشی. آیا تو افسر ارتش ذخیره نیستی؟

رامی: هنوز افسر ارتش ذخیره استم. شش سال در دستگاه قوماندان ارتش بودم و سالانه ۵۰ تا ۶۰ روز رایه خدمت در ارتش ذخیره وقف کرده‌ام. همیشه خواسته‌ام و باز هم می‌خواهم در راه پاسداری از اسرائیل کارایی داشته باشم، ولی دلم نمیدهد در اشغالگری نقش داشته باشم. من هواخواه اشغالگری (که هم اکنون جریان دارد) نیستم و نکته دیگر اینکه آنچه امروز میگذرد، پاسداری از اسرائیل نه بلکه ویرانسازی آنست.

سارا: چه رخ داد که اندیشه‌ات دگرگون شد؟

رامی: هژده ماه پیش با گروهی از سربازانم به نوار غزه رفتم. چشم‌دیدهای دو ماه نخست دگرگونم ساخت. رویدادها تکانه‌دهنده بودند. تصمیم گرفتم که دیگر نباید آنجا بروم. از یکسو دیدم که به جای دفاع از اسرائیل، از باشندگان [شهرکهای اسرائیلی] دفاع میکنیم، و از سوی دیگر دریافتیم که بودنم در نقش سرباز در آنجا نه تنها به خانواده ام در تل‌آویب امنیت نخواهد بخشید، بلکه دقیقاً برعکس بیشتر آنها را در کوره مخاطره خواهد نشاند. ما با هر گام نظامی در میان مردمان فلسطین نفرت فزاینده برم می‌انگیزیم.

بقیه در شماره آینده

امروز استوارانه می‌ایستم. باور دارم که دست به درستترین کار می‌زنم. امیدوارم سربازانی که با شهامت "نه" گفته‌اند و به کیفر آن هم اکنون در زندان نظامی افکنده شده‌اند، به اشغال پایان بخشند. اشغالگری اسرائیل را از درون ویران میسازد، و مردمان فلسطین را و آینده باهمی این دو ملت را نیز. (رامی کاپلن)

* گفت‌ووشنودی در تاریخخانه BBC

سرویس جهانی بی‌بی‌سی، برنامه تلویزیونی دارد ویژه گفتگوهای جنجالی به نام HARDtalk. این برنامه چنان که از نامش پیداست، به تنها هم آرام گفت‌ووشنود (ژورنالیستیک) ندارد، بلکه گروه پرسندگان با خصم و احساسات جاندارانه به پرس‌وجو با مهمانان شان مینشینند میگویند یکی از دلایل راه انداختن پرسش‌سازها با این روش ناپسند، واداشتن پرسش‌سازها به سخن ناگفته‌هاست.

شیوه برخورد، یکسوگرایی اسکار و حرکات دست و سیمای بانو Sarah Montague هنگام گفتگو با رامی کاپلن HARDtalk, 18:22 (GMT, November 6, 2002) از آغاز تا پایان نمونه روشنی ازین نبرد رامی است.

سارا: میجر رامی کاپلن به برنامه HARDtalk خوش آمدی، تو معترض نافرمان استی و بسیاری خواهشند گفت که اینگونه نافرمانی ترا «خاین ملی» میسازد.

رامی: ما بسیاریها در اسرائیل چنین نمی‌گویند. آمار نشان میدهد که یک‌چهارم تا یک‌سوم شهروندان یهود (اگر از عربها ناگفته بگذریم) از اعتراض در برابر ارتش اسرائیل در مناطق اشغالی پشتیبانی میکنند. گمان نمی‌برم برجسپ «خاین ملی» به ما هنوز زده شده‌باشد. بسیاری از ناهمبواران نیز میدانند که ما خاین نیستیم. میکوشیم به شیوه خود مان میهنپرست باشیم و برای دیار مان درستترین کارها را انجام دهیم.

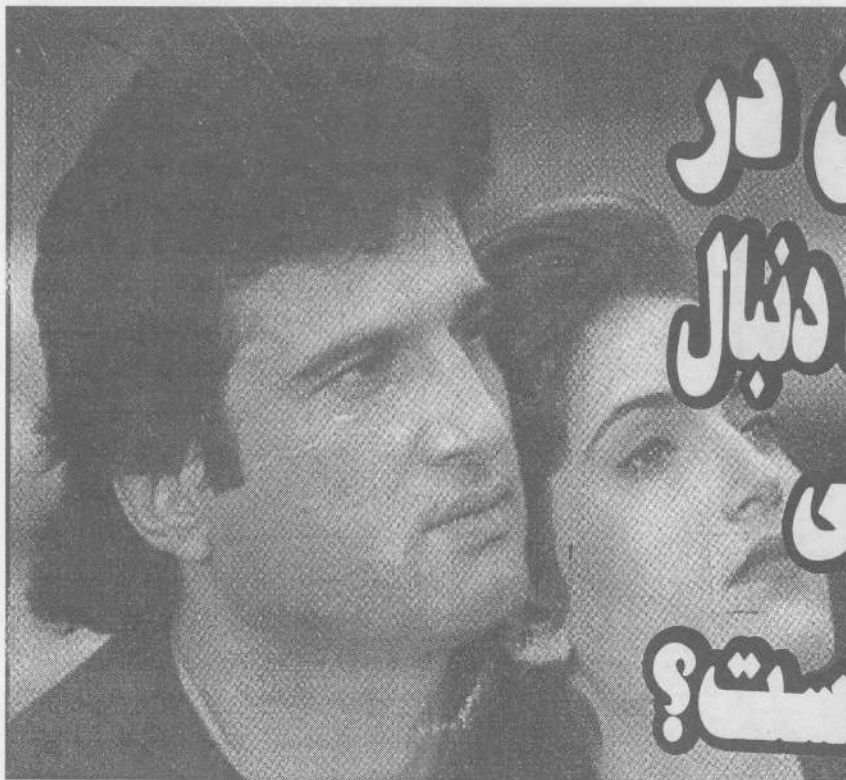
مراکز مردمان فلسطین باشند- ندارد. با تکیه بر بهانه‌یی که این روزها توجیه کننده یورشهای ما شده، شاید فلسطینیها به صلح دلگرمی نداشته باشند و به راستی بخواهند ما را با فشار به میان دریا برانند. حتا در همچو حالت، بهتر آنست که از درون مرزهای ۱۹۴۷ به دفاع خویش بپردازیم، نه از کوچه‌های بازیک رام‌الله، جنین و بیت‌الحم. از همین رو می‌اندیشیم که اشغالگری خلاف منافع بنیادی دولت اسرائیل است حتا اگر برایش خطری نیز متصور باشد.

چنان شهروند اندیشمند و «دچار» با یک رژیم دموکراتیک، حق و وظیفه خود میدانم برای پاسداری از میهنم - که آماده ام برایش بمیرم - هرآنچه از دستم برمی‌آید، انجام دهم تا از درنده‌خویی و ددمنشی تبهکارانه رهایی یابد.

یکدست بیصداست. هنگامی که آگاهی یافتم بلندپایگانی از ارتش مان تصمیم به چاپ نامه‌یی دارند که در آن آشکارا به پوشیدن لباس رزمی و نشستن به سنگر اشغالگری "نه" گفته‌اند، دانستم که باید به آنها بیبندم.

برای من و دوستانی که امضاهاشان در پای آن نامه دیده میشوند، گرفتن چنین تصمیمی در آغاز بسیار دشوار بود و در پایان بسیار ساده. دشوار از آن رو که من صهیونیست، شش سال در خدمت قوای مسلح بوده‌ام و سال بیشتر از پنجاه روز در ارتش ذخیره، و وظیفه و میهنم را یکسان دوست داشته‌ام؛ دشوار از آن رو که باید پیوندهایم را چشم‌امچشم با یارانم میریدم و میگفتم: دیگر همگام تان نخواهم بود؛ و آسان از آن جهت که برای من میهن‌دوست و دموکرات راه دیگری نمانده بود.

چه روزگار درازی سپری شد تا دریافتیم که آنچه در گذشته آموخته بودم، همه درست نبودند. چرخشگاه زندگی من واپسین بهره‌گردشی بود که سال پار در نوار غزه داشتم. با آنکه سربازانم دست به جنایتی نمی‌زدند، من بیهودگی حضور نظامی مان و بیعدالتی فطری ناشی از آن را به چشم میدیدم.

حشمت خان در سینمای هند دنیال چه هدفی سرگردان است؟

خوانندگان گران ارج:

مطلبی را که میخوانید مصاحبه تعدادی از فرهنگیان افغانی در ایالت سانفرانسیسکو امریکا در رادیو فانوس با آقای حشمت خان سینماگر مستعد کشور میباشد که توسط همکار گرانقدر مجله سباوون آقای فیح سکندری به رشته تحریر در آمده و جهت نشر به دسترس ما قرار گرفته است.

در قطار هنرپیشه گان افغانی چهره آشنا حشمت خان است که از سالها قبل در عرصه سینما فعالیت دارد.

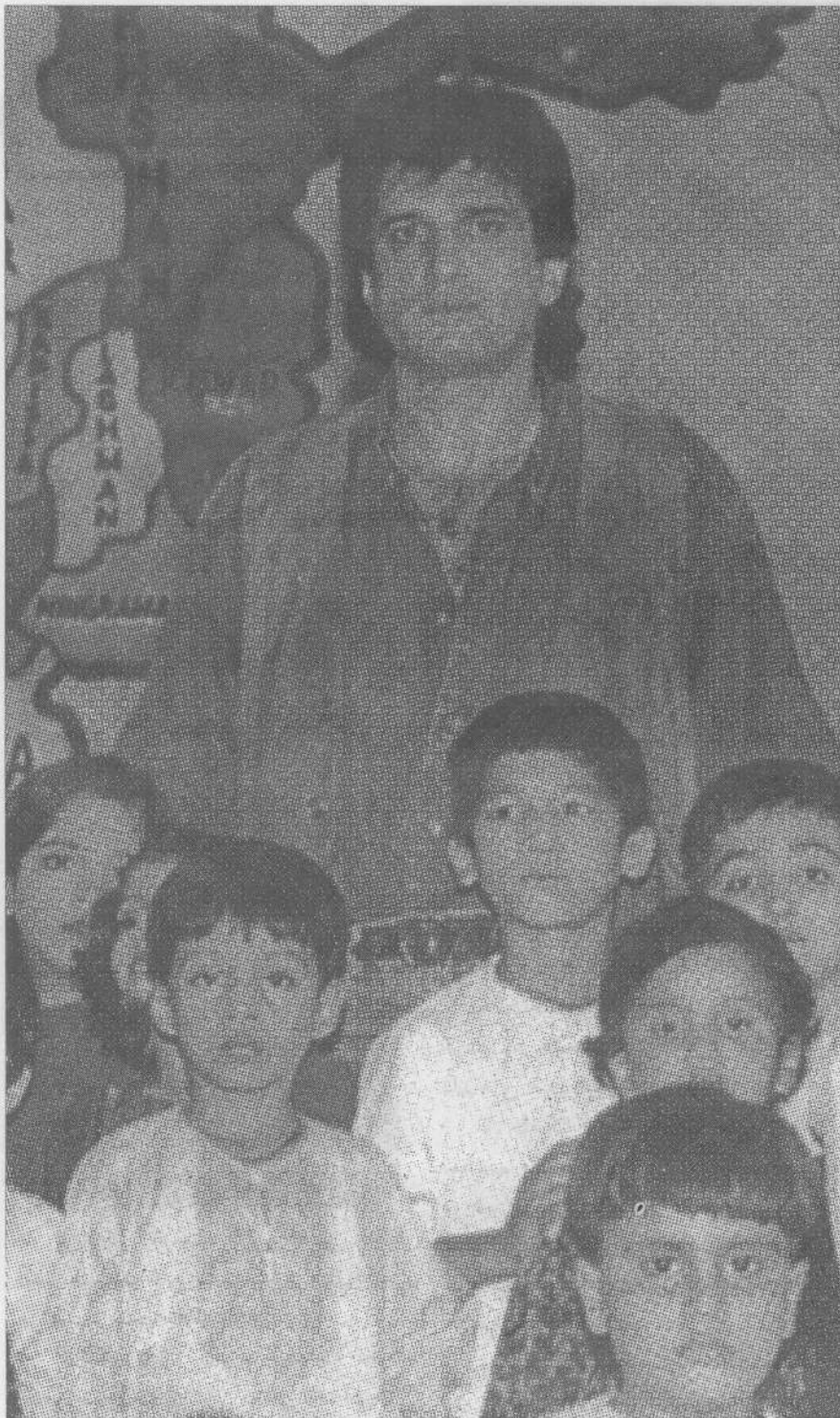
زمانیکه کابل بودم و آنچه در نظرم خوش میخورد فلم های هندی بود، آنزمان از نزدیکی یکی از فروشگاه های ویدیو عبور می کردم که چشمم به اعلان یکی از فلم های هندی در کارته پروان خورد و راجع به محتویات فلم در پشت شیشه همان فروشگاه از حشمت خان نام برده شده بود. من در آن هنگام می کوشیدم تا این فلم را هر طوری که می شود باید به

تماشا به نشینم ازین مسأله سالها گذشت دیگر در کدام فلم حشمت خان رول بازی نکرد؛ ولی این اسم فلم (بند دروازه) دیگر با بازیگرانش چون حشمت خان و دیگران از ذهنم خارج گردیده بود تا آنزمانی که واقعاً حشمت خان را ملاقات نمودم و باور کردم که حشمت خانی وجود دارد که در فلم های هندی رول بازی می کند.

تا جائیکه من حشمت خان را می شناسم یک مرد وسوسه یی تشویشی و در عین زمان پنج وقت نمازش را میخواند با کارش کاملاً عاشق. قراریکه خودش می گوید بعد از هنر پیشه بزرگ سینمای هند امتیابچن در سینمای هند قد بلند ترین مرد به حساب میرود. ازدواج نکرده است و هنوز خیال ازدواج را ندارد. در بمبئی زندگی می کند و در زمانش از یک فامیل مرفح حال بوده است که تا اکنون چنین زندگی می کند تحصیلاتش را در رشته علوم سیاسی در یکی از پوهنتون های هندوستان به پایان رسانیده است و به زبان های انگلیسی، هندی، فارسی و پشتو کاملاً بلدیت دارد. در اصل اسم فامیلی او

رحیمی است؛ ولی در سینمای هند او را بنام حشمت خان می شناسند، دوست خوب و نزدیک او (جانی واکر و متن چکروتی می باشد؛ ولی این تنها کسانی نیستند که با او معاشرت دارند حشمت خان مردیست که همیشه ارتباط دوستی با بیشترین هنر پیشه های هند دارد او همه زندگی اش را وقف سینما نمود کابل را به همین دلیل سالها قبل ترک گفت تا در سینمای هند جایش را بسازد؛ وی متأسفانه رقابت ها او را مجال نداد که خود را تبارز دهد وی با آنها سه فلم را بازی کرد که متأسفانه ناکام ماند؛ نتوانست جایش را بگیرد. چندین سال بعد خواست تا کارش را در جامعه افغانی بیازماید که ویدیوی ستاره را با مجموعه آهنگهای ناب هنرمند بی همتا احمد ظاهر تمثیل و لبسنگ کرد؛ ولی مردم آنرا نه پذیرفت به دلیل اینکه تمثیل حشمت خان و طرز پرداخت صحنه ها در ویدیو مورد قبول افغانها حتا در امریکا نبود.

بعدش فلم را در دست گرفت که میتوان گفت نخستین فلم سینماسکوب

افغانی در خارج از کشور خطابش کرد، فلم رویا که داستان انتقادی و هنری را تمثیل می‌کرد. هنوز هم حشمت خان درین فلم رولش ضعیفی می‌کرد در مقابل او (فهیم سدوزی) رول دیگر را اجرا کرده بود و کرکترهای دیگر اصلاً از نگاه اکت و ایفای اجرای رول‌های شان واقف نبودند چرا که آنان برای نخسین بار هنر تمثیل را تجربه می‌کردند بعدش حشمت خان فلم دیگر را به اطفال بنام (افغانستان عزیز) به شکل فلم مستند ارائه نمود و این فلم شامل معرفی ولایت‌های افغانستان پیسداوار صنعت، و موزیک آن ولایت بود تماماً فلم‌هایی که او تهیه دید به یکی از مؤسسات غیر انتفاعی اطفال برای خیریه سپرده شد که این فلم نیز آنقدر مورد علاقه دوستداران هنر قرار نگرفت. سوال اینجاست که چرا حشمت خان کارش مورد پذیرش مردم واقع نمی‌شود؟ در حالیکه او از طی دل و جان می‌خواهد مصدر خدمت به مردمش شود.

البته به گفته خودش شاید یگانه دلیل نه پذیرفتن کارش اینست که او می‌خواهد در هنر سینما انقلاب را بر پا کند که این مسأله پیش از وقت است. حشمت خان را به دلیل تکثیر نمودن آهنگهای ویدیوی ستاره اش همکاران رادیو فانوس که مدت چندی در سانفرانسیسکو نشرات داشت و سرپرستی آنرا خودم (شفیع سکندری) بدوش داشتیم به اصطلاح محاصره نمودیم و سوالاتی با او در میان گذاشتیم که در ذیل می‌خوانید:

سوال: آیا فلم رویا فلم جدید است؟

جواب: رویا نخستین فلم افغانی سینماسکوپ است که خارج از کشور تهیه شده است شوتنگ هایش در دهلی جدید و بمبئی تهیه و ترتیب گردیده است.

سوال: هنرمندانی که در فلم رویا نقش بازی کرده اند آیا آنان افغانی هستند؟

جواب: بدون شک افغانها هستند.

سوال: چطور توانستید تا افغانها را بین هم

جمع کنید و فلم تهیه کنید؟

جواب: فهیم جان سدوزی را از جرمنی می‌شناختم، البته قراریکه هموطنان ما می‌فهمند یکی از بهترین هنر پیشه‌های تیایر است و البته دخترانی که نقش‌های مرکزی و نقش مادر فلم بازی کرده اولین نقش آنها در سینما میباشد از کار ایشان صمیمانه تشکر می‌کنم.

البته سویتا جان نوری نقش مقابل مرا بازی می‌کند واقعاً موفق بود نقش مادر را فریده فورملی نیز بسیار زیبا بازی کرده است.

فوزیه فورملی رول خانم فهیم سدوزی را بازی کرد از ایشان راضی هستم.

سوال: داستان رویا روی کدام محور می‌چرخد؟

محبوب ما بود، هیچ کاری به بقای هنر احمد ظاهر صورت نگرفت. علت دوم اینکه من علاقمند صدای احمد ظاهر هستم و متأسفانه مرگ به احمد ظاهر اجازه نداد آهنگ هایش را ثبت تلویزیون کند و نسل جوان نمی دانستند که احمد ظاهر کی بود.

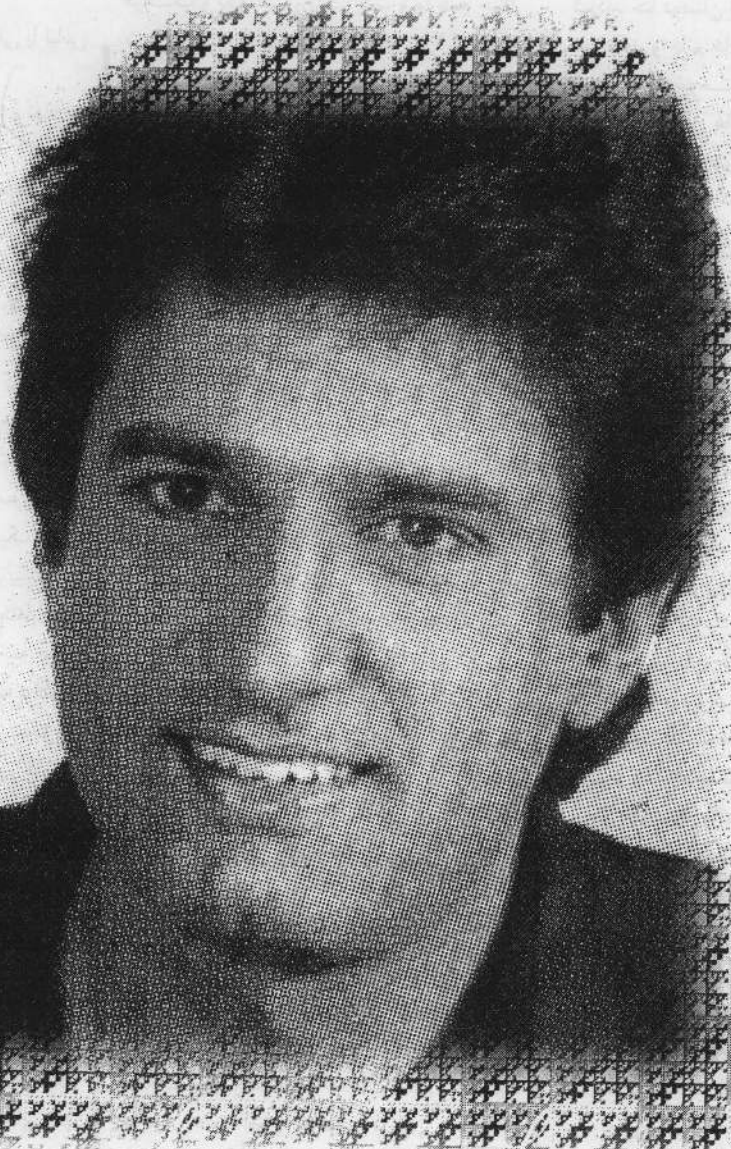
سوال: شنیده شد که شما خواستید آواز و هنر احمد ظاهر را در کست ستاره دوباره زنده بسازید شما لطفاً گفته می‌توانید که کدام صحنه ویدیو این حرف شما را ثابت می کند؟

جواب: قبل از کست ستاره به نظر من شش تا

هفت CD احمد ظاهر ساخته شده بود و زمانیکه من ویدیو ستاره را به بازار کشیدم تا بحال ۲۵ و یا بیشتر CD های احمد ظاهر یکی به عقب دیگر به بازار هنر تکثیر می یابد این خودش یک ثبوت است. محبوبیت احمد ظاهر بعد از پخش ویدیو ستاره دوباره زنده شد.

سوال: شما به این باور هستید که کست ستاره باعث شد تا CD ۲۵ تازه و یا تکراری احمد ظاهر در بازار تکثیر شود؟

جواب: بلی یقیناً لازم و ملزوم همدیگر هستند من این ادعا را نمی کنم که من سبب شهرت احمد ظاهر شده ام من یک واسطه و یا وسیله شدم که آواز احمد ظاهر را دوباره به گوش دیگران برسانم البته به شکل سینمایی آن. به نظر من تمام نسل

جواب: موضوع فلم رویا موضوع فامیلی است طرز پیش آمد و برخورد افغانها در خارج از کشور که با محیط سازگار نیستند بیشتر روی محور طلاق و جدایی می چرخد و همچنان بعضی پیام های شادمانه و انتقادی را در بر دارد و این فلم دو ساعته است به نظر من طول کشیدن فلم بیش از دو ساعت به بیننده ها خسته کن است.

سوال: حشمت جان چقدر وقت را وقف تهیه فلم نمودید و به چه مشکلات روبرو شدید؟

بعد از لیخنندی می‌گویند: از مشکلات نپرسید از آغاز داستان تا تهیه فلم یازده ماه را در بر گرفت.

سوال: دایرکت و داستان فلم را کی نوشته است؟

جواب: فلم را خودم دایرکت و داسان

فلم نیز نوشته خودم میباشد دیالوگ های فلم را استاد محمد یوسف کهزاد هنرمند چیره دست کشور نوشته است و البته اسم فلم را آقای حامد نوید انتخاب نمودند.

سوال: قراریکه می دانید آماده شدن به اجرای نقش سینما مخصوصاً به قشر اناث کار ساده نیست شما چطور توانستید راضی بسازید دخترها و خانم ها را که نقش به آفرینند؟

جواب: اصلاً در سه نقش عمده فلم خانم ها و دختر ها را انتخاب کرده بودم؛ ولی متأسفانه یک هفته قبل از شروع کار فلم این سه نفر مرا جواب رد دادند که نمی توانند در فلم نقش ایفا کنند بنأ خوشبختانه گروه دیگر به جای آنان حاضر شدند تا نقش ایفا نمایند و البته حشمت فنایی هنرپیشه

خوب سینما، فهیم سدوزی، محمد نعمانی و شکیب جان تجربه سینمایی داشتند. و از مادر سویتا جان (فریده جان) خواهش کردم تا نقش بازی کنند و او به پاسخ من لبیک گفت.

امیدوار هستم سوالات ما را راجع به کست ستاره جواب بدهید. البته باید گفت سوالاتی را که طرح میکنیم مردم میخواهند از شما بپرسند که تا حال لاینحل مانده است.

سوال: ویدیو ستاره را به چه اساس تهیه کردید؟

جواب: اساس یا قدم اولی اینبود که من میخواستم داخل هنری شوم که مردم جلب توجه کنند. و اولین چیزی که من متوجه شدم بعد از فوت احمد ظاهر فقید که یک هنرمند پر آوازه و

کردند حتا دوستان نزدیک من که از آنها این توقع نمی رفت و خانم های شان را اشاره میکردند که از صحنه خارج شوند پس بمن شما بگوئید چطور باید روی افغان های ما حساب کرد؟ من ۱۸ الی ۲۰ ساعت روی صحنه هایی رویا کار کردم و مرا واقعاً خسته کرده بودند به این دلیل که یکی می گفت که من حاضر نمی شوم و دیگری بهانه مختلف را بار می آورد که گویا نمی توانند به صحنه باشند.

خبرنگار: آقای حشمت خان یک مطلب را خاطر نشان بسازیم که شما بنابر مقصد و مرامی که داشتید باید هیچگاهی خسته نمی شدید چرا که مقصد کار شما تهیه فلم بود که او یک خواب بود به صراحت می فهمیم که تهیه فلم کار ساده نیست و آوازه ها شنیده شد که گویا خانم احمد ظاهر شما را بخاطر تکثیر ویدئو ستاره به محکمه کشانده است آیا چقدر صحت دارد؟

حشمت خان حقیقت ندارد یک تهمت بی بنیاد است و من با فخریه جان خانم احمد ظاهر دوستانه صحبت نمودم و از او اجازه گرفتم و بعداً اقدام نمودم تا ویدئو را تکثیر نمایم. مقصد از واکنش خانم احمد ظاهر مستقیماً بنده نبوده آنها به کسانی اشاره نمودند که کست و CD شخصی احمد ظاهر را بدون اجازه فامیل شان به بازار تکثیر می کنند و روی آن تجارت مینمایند.

خبرنگار: نظر فخریه جان خانم احمد ظاهر در مورد ویدئوی ستاره چه بود؟

حشمت خان فکر میکنم او با شما هم نظر است به این معنی که او نیز همین فکر را میکرد که گویا من زندگی احمد ظاهر را در ویدئو تمثیل کردیم.

خبرنگار: شما چه انتظار دارید از فلم رویا؟
حشمت خان: انتظار من همینست که اول فلم را دقیق ببینند و درکش کنند و بعد اگر انتقاد یا پیشنهاد را مقابل می شوند من به هر دو دیده قبولش می کنم.

خبرنگار: ما از صمیم قلب تشکر میکنم که در راه گسترش هنر سینما آنقدر کوشش دارید و کوشش زنده شدن و زنده بودن آنرا دارید.

فرهنگ و نگهداشتن کلچر است و ما همه جوانان درین زمینه یک مسوولیت داریم تا این امانت بزرگان را حفظ نماییم و باز هم من منحیت یک خبرنگار از شما سوال مینمایم که برای حفظ توسعه فرهنگ چه احساس مسوولیت مینمایید و من این سوال را بخاطری میکنم در ارتباط ویدئوی ستاره چون کلچر افغانی را با کلچر هندی مخلوط نموده اید.

- حشمت خان: من از شما میپرسم آیا شما کنسرت های احمد ظاهر را دیده بودید طرز آمدن احمد ظاهر را به کنسرت دیده بودید؟

- خبرنگار: بلی: آیا به نظر شما شکل کنسرت های احمد ظاهر شکل افغانی داشت؟

خبرنگار: فکر نمیکنم شکل افغانی داشته باشد واینرا متیقن هستم که شکل هندوستانی هم نداشت و شکل یک کلچر بیگانه دیگر هم نداشت.

حشمت خان: احمد ظاهر از Elvis کاپی می کرد. من در ویدئوکاری را که انجام داده ام طرز آمدن احمد ظاهر، طرز حرکات او را روی ستیز تمثیل کردیم.

خبرنگار: ولی شما قبلاً عرض کردید که شما احمد ظاهر را در ویدئو ستاره کاپی نکردید فقط اشعار او را تمثیل کردید.

حشمت خان: لطفاً اجازه بدهید تا جمله خود را خاتمه بدهم.

خبرنگار: بفرمائید اختیار دارید.

حشمت خان: من در طول مدتی که شامل کار شدم تا ویدئو ستاره را آماده بسازم یک اندازه تجربه در جامعه افغانی نداشتیم و واکنش و انتقادات مردم باعث شد تا در فلم رویا بیش از پیش از وجود افغان های ما استفاده کنم چون از نگاه لباس طرز گفتار، طرز دیالوگ ها همه اش افغانی است و نخواستم تا باز هم مورد حمله انتقاد گران قرار بگیرم و حرف دیگر اینکه شما بفرمایید برایم حاضر نمایید دخترهای افغانی را تا من قسمت دوم ویدئوی ستاره را به اختیار مردم ما قرار بدهم.

من در یک صحنه از فلم رویا تماشاچی کار داشتم غرض ثبت کار داشتیم و من برای انتقال آنان پول هنگفت پرداختم و وقتی صحنه آماده فلمبرداری شد یکی یکطرف فرار کرد و دیگری به بهانه دیگر نخواستم در صحنه باشد در حالیکه این صحنه کدام صحنه رقص و یا اجرای خاص نداشت ولی با وجود آن با من از قول و قرار شان گشتند و مرا تنها گذاشتند همه فرار

جوان اینرا قبول کرد.

سوال: آیا ممکن نبود دختران افغانی با لباس افغانی در ویدئو می بودند؟

جواب: علت اول آن حاضر نشدن و نداشتن دختر افغان در دهلی و بمبئی بود.

سوال: چرا نخواستید دخترهای هندی را با لباس افغانی ظاهر بسازید؟

جواب: من به محیط هندوستان عادت دارم و امروز سوپیه فلم های هندی همسری می کند با فلم های آمریکایی به همین اساس ویدئو البوم تهیه کردم و دخترهایی را که من انتخاب کردم مدل های هستند نخواستم تا زندگی احمد ظاهر و مردم افغان را در ویدئو تمثیل کنم فقط خواستم تا اشعار را که احمد ظاهر در آهنگ هایش سروده آنرا ارتباط بدهم به صحنه های رومانتیک؛ چون آهنگهای احمد ظاهر در این ویدئو البوم بیشتر آن عشقی و رومانتیک است، به همین خاطر همه آهنگها از عشق زیبایی حرف می زند که سه عشق است عشق بخدا، عشق به وطن و عشق به دختر.

سوال: شما قبلاً گفته اید که بخاطر داشتن و حفظ کلچر، کلتور و فرهنگ افغانی می کوشید، پس شما بگوئید که کجای کست ستاره از کلتور و فرهنگ افغانی حرف می زند، بیشتر ازین که به احمد ظاهر خدمت کنید بلکه به او توهین کرده اید؟

جواب: طرز دید هر کس فرق می کند یک اثر هنری توجه هر کس را بطور یکسان فر آورده نمی تواند، هم جنبه مثبت و هم منفی دارد و هیچ کار هنری بی انتقاد نیست به هر کار هنری که انتقاد شود جلب توجه میکند مقصد اصلی من اینبود که بتوانم به احمد ظاهر خدمت کنم؛ ولی جای صد افسوس است که من به بسیار یک فکر روشن و باز با این ویدئو آمدم اینرا فکر کردم که مردم افغان در آمریکا روشنتر از دیگر ممالک جهان باید باشند؛ ولی غلط بودم آنان مرا بیشتر مورد حمله انتقاد قرار دادند. من از شما سوال میکنم که آیا یک اثر به من نشان داده می توانید که از فرهنگ صحبت کند؟

جواب: بلی، به صراحت بگویم که شهر سانفرانسیسکو یکی از پیشقدم ترین و بزرگ ترین کمیته افغانی فرهنگی و کلچر است. تلویزیون ها، اخبار ها وسایل ارتباط جمعی از همینجا آغاز می شود مردم افغان کلفورنیای شمالی از کسانی بودند که نوروز این عنعنه ملی را تجلیل نمودند و از آن به بعد رایج گردید اکنون دیگر آیالات آمریکا این روز با شکوه را تجلیل می کنند این خودش کار سازنده به

بهار در کوچه ما با شور و شوق بسیار همراه بود. صدای پای باران روی تخت بام، صدای دلنشینی بود که بدنبال آن آب از ناودانها، کتاره ها و سنجها فرو میریخت. گاز خوردن غچی ها روی سیم های شکم انداخته برق و بوی گلهای درخت اکاسی که کوچه را می انباشت؛ نوید آور بهار بودند.

تخت بام چه جای دلپذیری بود. همه جا را زیر نگین خود داشت. مناظر، شهدا، خواجه صفا، کاسه برج، آسمایی و شیر دروازه و کوههای سفید و پر از برف پغمان و خانه های همسایه، همه

پاصلی

جا دیده میشد. حتا خانه سروی، همسایه در به دیوار ما. همه جا را از تخبام می دیدیم و لذت می بردیم. از وقتی که بزرگ شده بودیم. یگانه درخت اکاسی روی حویلی و تخت بام و خانه سروی و کاسه برج، چشم انداز همیشگی ما بودند.

سروی، همسایه ما، زن سالمندی بود که چادر سفیدی همواره سرپایش را می پوشانید. همیشه او را در حال وضو و روی جای نمازش می دیدیم: دختر جوانی نیز در آن خانه بود که آشه نام داشت. آشه از همان کودکی برای من نام زنگدار و پر جاذبه یی بود. دختر بلند بالا با چشمان سیاه و چهره گرد که موهایش همواره یک چشمش را پنهان میکرد. وقتی دنیای خیال آباد

کودکی را پشت سر گذاشتیم، کم کم خانه سروی با ارسیهای سبز رنگ و کتاره های چوبی ما را به سوی خویش میکشاند، خانه سروی با قصه هایی که داشت برای ما به قلعه ائیری و پر اسراری میماند که نمیتوانستیم بدون آن رخنه کنیم. این قصه ها مثل نقل و شیرینی دست به دست و دهان به دهان میشد و همه با آن مشغول بودند.

هر باری که به تخبام می رفتیم، یکبار، دوبار و چند بار خانه سروی را از نظر می گذراندیم به امید آنکه، یکبار آشه را با موهای افشان و مژه هایی که به خوبی شمرده میشد، ببینیم.

در سراسر کوچه و در دیو دیوهای تاریک و غمبار آن، این همه وجود داشت که سروی، این زن خاموش کوچه ما، زنی عجیب و اسرار آمیز است. میگفتند، یکزمان که جوان بود،

بسته

گروهی شبانه به خانه اش تاخته بودند، شوهرش را کشته بودند، وقتی قصد اهانته به او را کردند، او یکی از دزدان را در انتقام گیری با کارد کشته بود و بعد خون کارد لیسیده بود.

این راز و رازهای گلوی بسیاری را زنان کوچه میان شان پنهانی زمزمه می کردند. همه زنان نسبت به او با نگاههای عجیب می نگرستند.

آشه، مانند خمچه یی تر و تازه، لباسهای رنگارنگ می پوشید و گاه و نا گاه به بامچه می برآمد و به آسمان

کوهها، درختان اکاسی و خیل کبوتران که در آسمان پائین و بالا میرفتند، خیره میشد. میگفتند: آشه را سالها پیش سروی به فرزندی گرفته بود، زنها این راز سر به مهر را نیز بین شان تکرار میکردند که خواستگاران زیادی آمده و رفته اند، هر کس باری آمده دیگر برنگشته، شاید هم وقتی دانسته که سروی زن اسرار آمیز است، دیگر گرد آشه و آن خانه را خط کشیده است.

در آن سال، بهار دیرتر به کوچه ما آمد. بادها کمتر می وزیدند و برفها پشتاره پشتاره خسته و خاک آلود، در دیو دیوها و کوچه بندی ها انبار بود. آنروز ها ارغوان در شاخه ها موج میزد. همه به خواجه صفا میرفتند و قوده قوده ارغوان را با خود می آوردند. بوی خوش اکاسی و ارغوان، شهر را نفسی دیگر و جانی تازه تر بخشیده بود. من هم مثل دیگر بچه ها به خواجه صفا رفتم. وقتی برگشتم دو شاخه ارغوان

داستان کوتاه

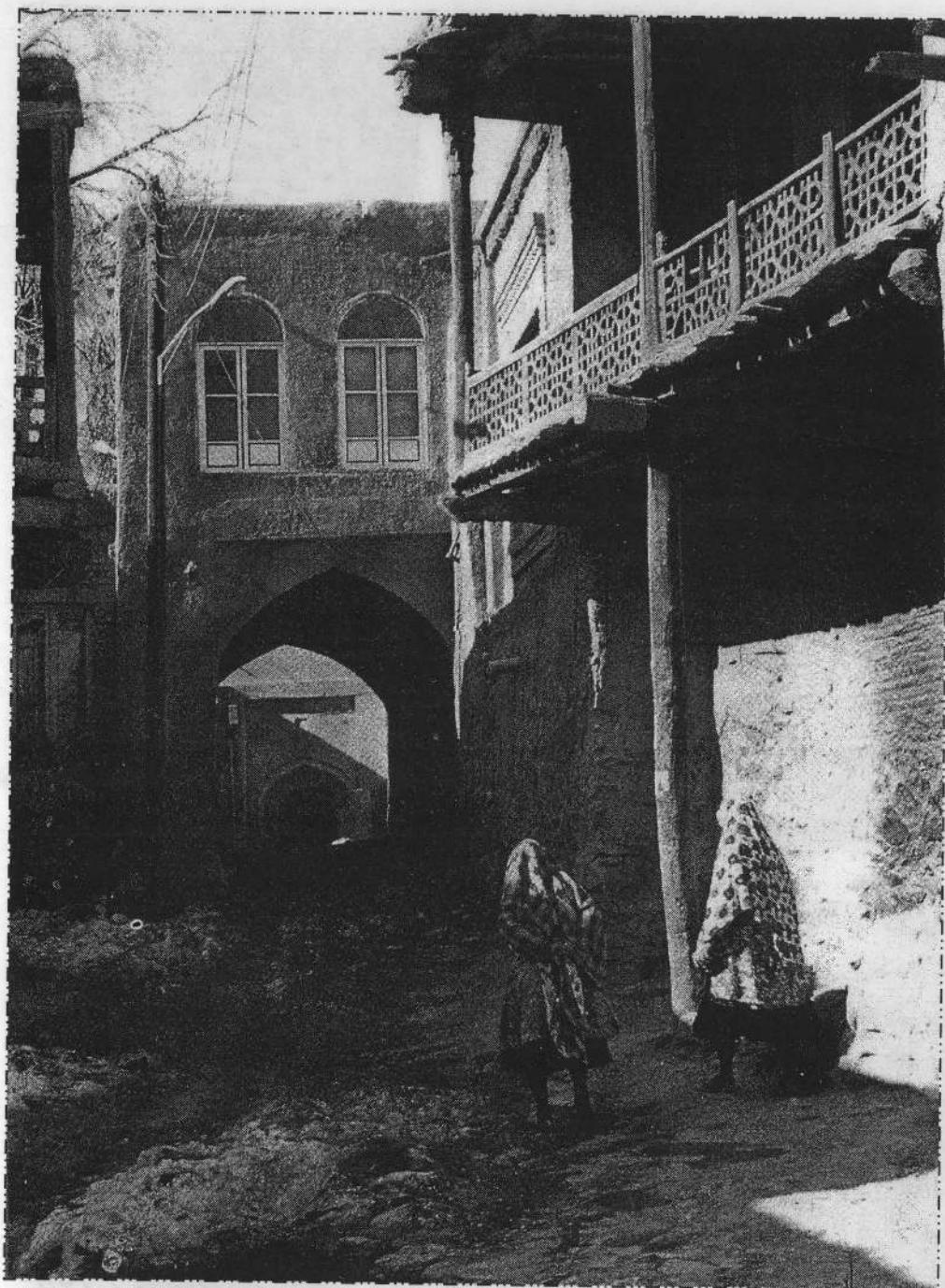
نویسنده: عزیز آسوده

را هم با خود آورده بودم. شتابان به بام رفتم. آفتاب تازه رو به غروب میرفت. آشه در بامبیتی با لباس ارغوانی ایستاده بود، گویی شاخه ارغوانی بود که تازه شگفته باشد!

با دین ارغوان لبخندی بر لبانش
 رنگ گرفت بی اختیار شاخه ارغوان را
 به سوی پیش بردم. دستام می
 لرزید، نزدیکتر رفتم، او هم از روی
 سنج دیوار، دستش را دراز کرد
 دستش را با سبزه اش، دل انگیز تر از
 شاخه ارغوان بود، بوی همه بهاران را
 با خود داشت. انگشترش که عطر
 گلاب را می پراکند، شاخچه را از
 دستم قاپید. آهسته و زیر لب چیزی
 گفت که من نشنیدم. در آن لحظه من
 سر از پانمی شناختم.
 فردایش و روزهای دیگر من با
 شاخه بی از ارغوان به تخیام می
 آمدم، و گاهگاهی این مجال را می
 یافتم که آنرا به آتش بدهم و بدینگونه
 انکار به نعمت بزرگی دست می یافتم،
 او گاهگاهی چیزهایی از من می
 پرسید، وقتی جوابش را میدادم. قاه
 قاه میخندید، در پشت این خنده، توأم
 با شیطنت، اندوه گزنده بی نهفته بود،
 که گاهی جسته و گریخته از آن سخن
 میگفت.
 یکرز آشه همچنان بلند بلند
 میخندید که سروی به بام آمد. با دیدن
 مادر خنده اش کمزنگتر و کم صدا تر
 شد. من تکان خوردم، عرق سراپایم را
 مرطوب ساخت، لرزنی بر اندامم پدید
 آمد. سرم را پایین انداختم. همینکه
 سروی پس دیوار پنهان شد. من
 شتابان به پایین خزیدم و به خانه
 رفتم.
 مادرم با وارخطایی پرسید: چرا چه
 گناه کدی که ایطو ترسیدی؟ رنگت
 چطو پک پریده! نی که کتی همسایه
 بگو مگویت شده؟ من هیچ گپی برای
 گفتن نداشتم. مادرم نزدیک آمد و با

وسواس گفت: کتی آشه عرض نگیری
 که مادرش گارد خون بر این، بخدا
 یک نیش کاردت میکند!
 اخطار مادرم پیشم را لرزاند؛ اما
 لبخند گرم و مهربان آشه به سان
 آفتاب گرم بهار و عطر یاسمن ها و
 بوی گلهای اکاسی درخت خانه ما،
 آرامش بخش بود که پیوسته از تپش
 دلم میکاست.
 در آن بهار یکرز از بامشی خانه ما
 دیدم که آشه در بامچه خانه شان گاز
 انداخته و در پناه سنجها گاز میخورد.
 شاخه ارغوانی را هم به مویش زده و
 پیهم گاز میخورد. نگاهش گریخته و
 آشفته بود. گویی در کوچه های
 وسواس سرگردانست. باد تندی در
 میان دیوارهای کم عرض و کاهگلی
 غوغا داشت. من با اضطراب گاز
 خوردن او را مینگریستم؛ زیرا
 میترسیدم، با تکان باد به حویلی
 پرتاب شود؛ ولی او همچنان گاز
 میخورد و صدای یکنواختی از آن
 برمیکاست. باد ختا شاخه های مرده و
 خشکیده را هم شور میداد. گویی باد
 بهار همه جا را گز و پل میکرد و بهر
 گوشه سرکشی داشت. من درین
 لحظه به یاد قصه عمه جانم افتادم که
 از خاله نوروزی در کنار منقل با آب و
 تاب میگفت. قصه بی که با آمدن هر
 نوروز و بهار تکرار و تداعی میشد.
 ... خاله نوروزی که هر سال با آمدن
 نوروز خانه تکانی میکرد و آمادگی
 میگرفت، خودش را شستشو میکرد، به
 هفت قلم می آراست. لباسهای نو و
 دست دوزی شده خود را می پوشید،
 موهایش را تسانه، دستانش را خینه و
 چشمانش را سرمه می کشید؛ شاخه

گلی را به مویش میزد و در انتظار بابه
 نوروز دقیقه شماری میکرد. خاله
 نوروزی که از کارخانه و آرایش سر و
 صورتش فارغ میشد، برایش گاز می
 انداخت و گاز میخورد، نوروز با گذشتن
 از شهرها و روستاها از سفر دور و دراز،
 در هر گام درختان و سبزه ها را از
 خواب بیدار میکرد...
 و بیادم می آمد که عمه ام این
 قصه قدیمی را در روزهایی میگفت که
 باد تند همه جا را بهم میزد. و با انگشت
 به سوی یادها اشاره می کرد که همین
 بادهای تند، از همان سبب است و ما با
 دیر باوری می رسیدیم: باز خالی
 نوروزی تا کی گاز میخورد؟ عمه ام
 میگفت: خاله نوروزی تا نه ونیم روز
 گاز میخورد، در همان لحظات که برای
 لحظه بی چشمش پیش می آمد. عمو
 نوروز از راه میگذشت و خاله نوروزی،
 چشم به همزدنی؛ میدید که کار از کار
 تیر شده و نوروز بی کارش رفته، خاله
 نوروزی با وارخطایی از گاز به پایین
 می افتاد و اگر آن روز بارانی می بود،
 همان سال باران زیاد و سر سبزی را
 با خود می آورد و اگر در خشکی می
 افتاد، همان سال خشکسالی و کم آبی
 میشد. بدین ترتیب بیچاره خاله
 نوروزی تا نوروز دیگر چشم به راه
 نوروز میماند، تا عمو نوروز بیاید و با او
 عروسی کند...
 به نظرم آمد که آشه همان خاله
 نوروزیست که گاز میخورد، منتظر
 کسیست که بیاید و با او عروسی کند.
 باد همچنان با انگشت به شیشه های
 ارسی می زد؛ شیشه ها میلرزیدند.
 ارسی محراب نمای یکدانه ما هم که
 من از همانجا خانه آشه شانرا می

با دیدن ارغوان لبخندی بر لبانش رنگ گرفت. بی اختیار شاخه ارغوان را به سویش پیش کردم. دستانم می لرزید، نزدیکتر رفتم، او هم از روی سنج دیوار، دستش را دراز کرد، دستان رواشگونه اش، دل انگیز تر از شاخه ارغوان بود، بوی همه بهاران را با خود داشت. انگشتانش که عطر گلاب را می پراگند، شاخچه را از دستم قاپید. آهسته و زیر لب چیزی گفت که من نشنیدم. در آن لحظه من سر از پا نمی شناختم.

فردایش و روزهای دیگر من با شاخه یی از ارغوان به تخبام می آمدم، و گاهگاهی این مجال را می یافتم که آنرا به آشه بدهم و بدینگونه انگار به نعمت بزرگی دست می یافتم، او گاهگاهی چیزهایی از من می پرسید، وقتی جوابش را میدادم. قاه قاه میخندید، در پشت این خنده، توأم با شیطنت، اندوه گزنده یی نهفته بود، که گاهی جسته و گریخته از آن سخن میگفت.

یکروز آشه همچنان بلند بلند میخندید که سروی به بام آمد. با دیدن مادر خنده اش کمرنگتر و کم صدا تر شد. من تکان خوردم، عرق سراپایم را مرطوب ساخت، لرزشی بر اندامم پدید آمد. سرم را پایین انداختم. همینکه سروی پس دیوار پنهان شد. من

شتابان به پایین خزیدم و به خانه رفتم.

مادرم با وارخطایی پرسید: چرا چه گناه کدی که ایطو ترسیدی؟ رنگت چطو پک پریده! نی که کتی همسایه بگو مگویت شده؟ من هیچ گپی برای گفتن نداشتم. مادرم نزدیک آمد و با وسواس گفت: کتی آشه غرض نگیری

که مادرش کارد خون پر اس، بخدا یک نیش کاردت میکنه!

اخطار مادرم پشتم را لرزاند؛ اما لبخند گرم و مهربان آشه به سان آفتاب گرم بهار و عطر یاسمن ها و بوی گلهای اکاسی درخت خانه ما، آرامش بخش بود که پیوسته از تپش دلم میکاست.

در آن بهار یکروز از بامبتی خانه ما

برتاب کردم. سرش را بلند کرد، همینکه نگاهم با نگاهش گره خورد، فق را در بعض گلویش ترکید، اینبار پیشانی‌اش را بروی دستانش جسیانید. لحظاتی گریخت، ولی مثل آسمان بهار زود آرام گزید سرش را که بلند گرفت. جسمانش سرخ و آتشک آلود بود. سرانگیزه اطرافش را نگرید. برخواست، نزدیک سنج آمد. مثل کودکی شکوه کنان، در میان گریه اش، کنده و گریخته گفت: ما ازینجه میریم... دلم مثل دشتی خالی هوزد! آشه باز هم ادامه داد: مچم که چطور میشه...! تمام نیرویم را جمع کردم خواستم فریاد بزنم؛ ولی تنها یک کلمه از زبانم بر آمد چرا؟ چی گپ شده؟... آشه در حالیکه چهره در هم رفته و لبهای گریخته اش را جمع و جور میکرد در میان های های گریه اش همینقدر افزود: ... مره مادرم ده یک مردکه پیر ده شوی داده...!

بسیار بیچاره و ناتوان به نظر میرسد. میخواست باز هم چیزی بگوید، مگر دهانش پر نشد و گریه راه دهانش بست، در نگاهش تقلا و التماس موج میزد. دوباره به سوی کتاره دوید. گریه با شدت بیشتری بر وی هجوم آورد. آمدن مادر، دیگر این مجال را از او باز گرفته بود.

ندانستم بر من چه گذشت. به نظرم می رسید که سرم مثل کوره، آهنگری پر سر و صدا شده است و حرارت آن به جانم تنوره می کشد. دیگر ندانستم بر من چه گذشت. صدای مادرم را شنیدم که مرا به پائین فرا میخواند: فرهاد! فرهاد! بیا از بازار سودا بیار! نانخور هستی یا نی؟ با

خودم گفتم، اگر نروم، مادرم خود، تختیام خواهد آمد هیا هوئی بر پا خواهد کرد. نتوانم به پایان رفتم. مادرم با چلیغ و فریاد و دعای بد مرا تنبیه گنان گفت: باشن که باز چه سوماته جور خات کدی!

روزهای بعد آشه را در بام ندیدم. مثل اینکه مادرش کارش را کرده بود. یکروز صبح در وقت جای خوردن پدرم خطاب به مادرم گفت: بخیاالم سروی شان کوچ کن! مادرم حیرتزده سرش را تکان داد: پیاله بجای غوره بی از دست من افتاد و دو پله شد. چشمان همه به سوی من خیره شدند.

پدرم سکوت کرد و چیزی نگفت؛ ولی مادرم با کنایه تلخی بدرقه ام کرد: بسم الله! وشن، مادر تره ده ای حال نینه!

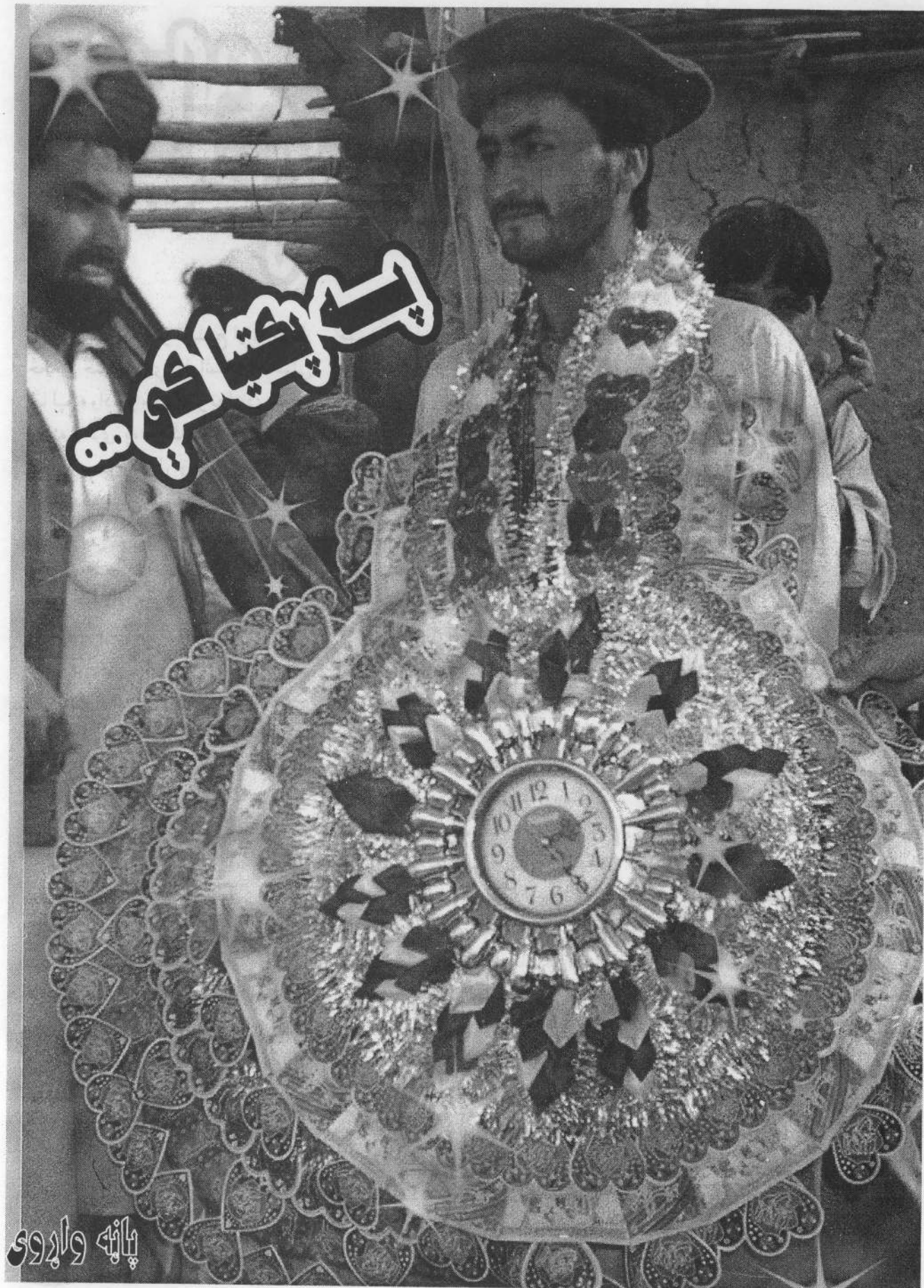
پدرم با همان خونسردی ادامه داد: ده کوچه شان کته قلف انداختن. مادرم اضافه کرد: میگن سروی رفت که دخترش ده کدام مردکه پیر به شوی بته! یاد بخوریش، مردکه یک زن دگام داره... کالاشسوی شان، مادر بوبانی میکه: سروی از مردکه یکدامن پیسه گرفته... من شتابان به کوچه رفتم. قفل سیاه پیچی بزرگی بر پیشانی دروازه آشه شان اویزان بود. در روی کوچه نقش ارابه های کراچی جلب نظر میکرد. احساس کردم پاهایم در زمین سخت کوچه گور می رود. و دلم مثل اسفنجی فشرده میشود. هنوز هم باور نمیشد. به تختیام رفتم. در آنجا نشستیم. به آسمان و به بامچه آشه شان چشم دوختم. بادهای تند و تند تر می وزیدند. دلم تنگی میکرد. خواستم از مادرم بپرسم که

مادر بوبانی دیگر در باره آشه شان چه گفت؟ و از پدرم بپرسم کراچی کالا به کجا رفته باشد! باری احساس کردم که بر چشمان و زبانم قفلی سیاه آویخته شده است. گویی به مرغی میماندم که سرش را زیر بالش کرده باشند.

چشمانم راه میکشید. روزهای نوروز به پایان رسیده بود روی بامچه آشه شان گنجسکانی می آمدند و دوباره پرواز می کردند. بادها با غضبناکی می وزید احساس کردم همان بادها که خالی نوروزی را از گاز انداختند، آشه را نیز با خود بردند. با اشکهایی که در چشمانم آشیان گرفته بودند، هیچ جا را دیده نمیتوانستم.

حالا که شرفه پای بهار از هر سو به گوش میرسد. بوی اکاسی ها، صدای انگستان باران روی ناودانها و کتاره های تختیام و مرا دگرگون میکند. سروی ها و آشه ها را بادهای بهاری برده اند؛ ولی شاید در آنجا در پیچ و خم کوهها از کنار کنده های سر بریده درختان ارغوان، نوده های نوبری سرزده اند که با بهارجان می گیرند و می شکفند و بادهایی که از فراز کاسه برج و از فراز آسمایی و شیردروازه می وزند، آنها را نوازش می دهند و امیدهایی را نطفه می بندند؛ گویی من این مناظر را از پشت عبار متراکم سالها باز می نگرم.

په حکام کې د وروڼو دودونه

تکه، دستمالونه- ۳۰ دانې، نکريزې ۲ درجنه.

د ډم (سلمان) د کلي (۳۰۰۰) افغانۍ. د قام څخه وتلی ناوې وړل په داخل د قام کې د ۱۰۰۰ څخه د ۲۰۰۰ افغانیو، د دروازې د کلي (۱۵۰۰) افغانۍ، هغه نکريزې چې په ناوې په لاسونو يې ږدي (۵۰۰) افغانۍ، د کلي نجونې چې په سندرو کې زيارې (يا بد ويل) ۱۰۰۰ افغانۍ پر هلك کورنۍ ږدي که د هلك پلار دا ومنل نو د نجلی پلار او کورنۍ يې يو دستمال دوچی ميوې او چاکليت او شيرني د هلك پلار ته ورکوي او که څوک ور سره د نجلی کورنۍ دستمال د ميوې ورکړی چې دې ته د گورې ماتول وايي (شيرني دان) نو کله چې د هلك پلار د نجلی کور څخه راووت سمدلاسه د ټوپک دزې کوي چې د هغه د کلي خلک خبر شي چې فلاني خپله لور ورکړه بيا کله چې د هلك پلار کورته راشي او کورنۍ يې دستمال وگوري د کور له بام څخه څو ډزونه کوي حتا تر ديرش لاريات ډزې کوي او که څوک خپل يې دی کلي کې وي هغوی هم يو څه ډزونه کوي او بيا په هغه کور کې يو دوه شپې خوشحالي وي او نجونې راټولې شي او سندري وايي.

څو ورځې وروسته پای وازي هلك او نجلی د کورنيو له خوا خبرې کيږي او يوه

خوښه شي او يا وغواړي چې له چا سره خپلوي وکړي نو د هلك مور د نجلی چې لور يې وي او يا يې خور وي د نجلی ليدلو لپاره ورځي که چيرې نجلی خوښه شوه نو بيا د هلك پلار بله ورځ د طلب گاری لپاره ورځي نو د لمړي ځل د نجلی کورنۍ وعده ورکوي چې څو ورځې صبر وکړه بيا به احوال درکړم پس له څو ورځو د هلك پلار بيا د نجلی کور ته راځي تر څو د نجلی کورنۍ دې ته راضي شي چې خپل لور دې کورنۍ ته ورکړي بله ورځ د هلك پلار له دوه درې کسانو سره ورشي او د لور ورته ووايي نو بيا د هلك پلار هم د مشورې لپاره کورته ځي بيا په څلورمه ورځې او يا دوه درې ورځ وروسته که چيرې کور کې مصلحت رانه غی نو د نجلی کور ته نه ورځي او که چيرې په کور کې مصلحت وشو نو بيا د نجلی کورته ورځي او هلته سره مشوره کوي او لاندې شيان دولور تر څنگک د هلك په کورنۍ ږدي خو د دستمال اخیستلو په وخت کې لږ څه روپی د هلك کورنۍ ته پريږدي دا غوښتنې داسې وي:

ولور (دولکه افغانۍ)، وريچې اوله سيله (۲) بوجی، غورې دوه ټيمه (۲) قطی کلان ۲ سیره، غوښه ۱۰ منه (۷۰ کیلو)، چای بوره- د ضرورت سره، ټيکری (۲۰) دانې اوله تکه، ټيکري (۱۰) دانې دوهمه

له ختيځ څخه تر لويديځ او له شمال څخه تر جنوب پورې ټول انسانان د خپلې بقا لپاره واده او واده کولو ته اړ دي خو دا ودونه د نړۍ په هر گوټ کې توپير لري څوک د پيسو په بدل او ځينې د توافق په شکل چا د مينې او چا بې له مينې او بيا په ځينې هيوادونو کې نجلی د هلك کورنۍ ته جيز ورکوي تر څو هلك له هغې نجلی سره واده وکړي په دې توگه د نړۍ په گوټ گوټ کې دودونو دود او دستود سره فرق لري.

زمونږ د هيواد په هر سيمه کې دودونو او دود او دستور سره فرق لري راځی چې د هيواد يو غرنی سيمې د واده کولو او شيريني خوري په هکله د پکتيا د خلکو دود او دستور ته يوه کتنه وکړو.

گوره ماتول (شيريني خوری): په پکتيا کې کله چې نجلی يا هلك بلوغ ته ورسېږي مور او پلار يې مکلف دی چې د هغوی بندوبست وکړي. خو که کومه کورنۍ دولت او جايداد ونه لري نو مجبور دی چې په بدل خور او لور ورکړي او ځمنو ته واده وکړي او که چا جايداد درلودلو نو مجبور دي په ولورکی ځمکه ياغر ورکړي او که کومه کورنۍ سرمايه او جايداد ولري نو په روپيو باندې ودونه کوي.

کله چې د هلك د کورنۍ کومه نجلی.

ورځ ټاکل کيږي چې د هلك کورنی د نجلۍ کورنی ته ورځي او د نجلۍ کورنی د هلك کورنی ته ورځي نو د هلك کورنی له خوا د نجلۍ کورته د پایوازي په ورځ په یو صندوق کې او یو کندري (په گلدوزی جوړه شوی کڅوړه) دو چې میوې او پخې شوی چرگې غوښې د جوار و گل، بیسکت، شیرینی، او له صندوق سره یو ځای چې په صندوق کې جامې، بوتونه د ناوې ځنې ضروري شيان تر صابون پورې وي د نجلۍ کورته ورځي یو شپه هلته تیر کړي او زوم هم چې په دې پایوازي کې د نجلۍ کورته ورځي او هغه زوم ته جامې، څادر او نور شيان هم ورته ورکوي او بله ورځ د نجلۍ کورنی بیا د هلك کورته ورځي او د نجلۍ کورنی یواځې کندری ورته دو چې میوې سره ورکوي، پاخه چرگان او پخه غوښه هلك کورته یې ور وړي او یوه شپه چې تیره شي بیا بیرته خپل کورته ځي په پایوازي کې تقریباً له لسو کسو څخه تر پنځوس تنو پورې یو د بل کورته ورځي او کوچنی خوږه هم وایي که چیرې د نجلۍ د واده وخت زیات وي نو د هلك کورنی حتماً په کوچنی اختر او په لوی اختر کې باید د نجلۍ کورته برخه (عیدی) د نجلۍ کورنی ته برخه یوسي چې دا برخه لږ تر لږه د ۵۰۰۰ افغانیو څخه تر ۱۰۰۰۰ پورې ارزش ولري چې په هغې کې له جامو څخه تر د لاس مینځلو صابون و حتا ژاولې په کې وي د دې برخې برسیره کندري هم د کندري وړل ضروري دی چې په دې کندري کې پاخه چرگان، غوښې، وچه میوې، شیرینی او رنځوښی (دادی غنمو له اوږو څخه جوړېږي او کوچنی کوچنی شکلونو اوږه غوچيږي او بیا په غوړیو کې پخېږي) وروړي او دې برخې سره یو ځای

وړي دا برخه په کال کې دوه اخرونو کې وي او که چیریش واده څو کاله وروسته وي بیا هم که لس کاله نجلۍ واده نه شي باید هلك د نجلۍ کورته برخه په دواړو اخرونو کې وروړي او په پکتیا کې نوروري نشته او رواج نلري. که چیرې د هلك کورنی وغواړي چې واده زړ تر زړه وکړي نو د نجلۍ کورنی ته خبر ورکوي چې ځان تیار کړه. بیا نو د نجلۍ کورنی د هلك له کورنی څخه څو ورځې وخت غواړي خو پدې وخت کې د هلك کورنی مجبور ده چې حتماً د لور ټولې روپۍ او که د هلك له کورنی سره نیکی وکړي نو نیم ولوژ ور څخه اخلي بیا نو د نجلۍ پلار د خپلې لور ټول لمړنی احتیاجات د جامو څخه، کټ، فرش، بستري او تر صابون او له ستمالونو سره سره او دیک او کاسې هم ورته اخلي او ځان یې آماده کړ نو بیا د هلك کورنی ته خبر ورکوي ره تیار یم همغه ده چې وریځي او نور شيان چه په دې باندې قبول سوی وي تر ځای او پورې هغه د نجلۍ کورته ورکوي او کومه ورځ چې ټاکل شوی وي نو د هلك د کورنی له خوا خوږه (عروسي) شروع شي د هلك له کورنی څخه څو ښځې او نجونې د پکتیا ملي جامې اغوستي. نجلۍ کورته چې دې ډلې انجونو او ښځو ته چې دایري (تمبل) وهي ورځي، دې ډلې ښځو او نجونو ته وروځي ویل کيږي د نجلۍ کورته ورځي پخوا په پښو او اوس په کوچنی او یا لویو موټر کې ورځي. او بله ورځ او ځنې خلک په همغه ورځ د نجونو او ښځو چې وروځي دی ورا یعنی د نارینه و ډلې چه دم (سلمانۍ) ورسره وي یو ځای د هلك کورته روان شي پخوا به ډول مخکې او نور خلک په اتنو د نجلۍ

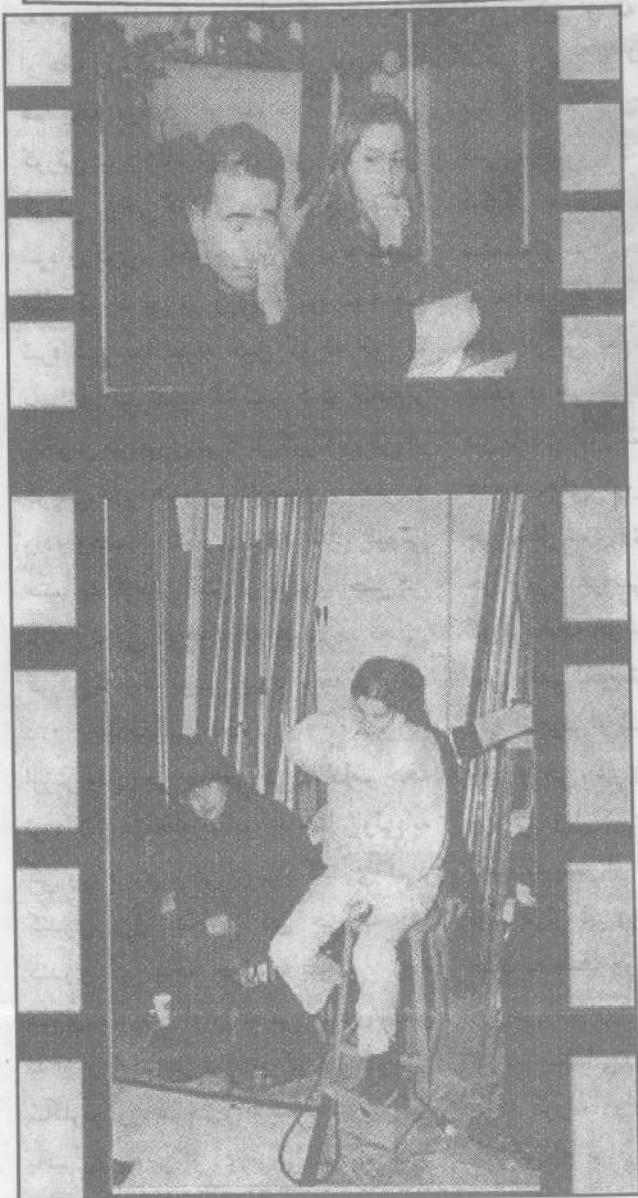
کورته ورتللی. خو اوس په کوچنی او لوی موټرو کې دهلك کورته ورځي او هلته د نجلۍ په کور کې ډوډی ورکول کيږي خپلو کیلوالو ته او هم راغلی وروځي او وراته (پخوا به دې سلمانانو (ډمانو) له خوا یا د کلي د اناسو له خوا لس پنځلس منه غټې وریځې د میو سره یو ځای پخیدې او بیا به په بیلچو سره یو ځای کیدې او په څنک (تشت هاي کلان چوبی) کې داسې به جوړیدل لکه چې چا د وریجو منار جوړ کړی وي او دومره دا وریجې کلکې وهل کیدې حتا تر آخره به ولاړې وي، د هغې په سر کې یې یو کوچنی کنده جوړوله او په هغه کې تروه (کرت) او پرې د پاسه غوړي اچول او یو گروپ سړی چې هغه ته به یې پینډه (گروپ لس یا شپږ نفری) ویلی په لارې دی وریجو څنک ته دریدل او هغه به یې خوړلې او کله به چې ماږه شول دوهمه پینډه او همداسې تر څو وروستی پینډه به په ناستو ورسیده) خو هغه حالت دوی تغییر کړی دی. او خلک د نړیو وریجو په پخولو لاس پورې کړی دی. کله چې ورا را ووځي ډوډی وخوري بیا اتن یا سازونه شروع کيږي. او هر څوک د ساز او د اتنونو ته د شاو خوا کلي نه دی کلسې ته راځي او ټوله شپه تیروي که چیرې کوم ښه او مشهور سندرغاړي په دې واده کې رابلل شوي وي نو د لیدونکو دومره گڼه گڼه جوړه شي چې دا سندرغاړي باید حتماً یو لوی میدان ته راوځي او بیا موسیقی تر نیمايي شپو د لوی غرونو چوبیتیا ماتوي او د ډولونو آوازونه انگارې کوي.

پاتې په بله گڼه کې

جاوید واصل با عمر کوتاه و نظریه‌های جاوید

نوشته: زهره سعید
انتخاب از مجله افغان ژورنال
ترجمه: حبیب الله برات

چرا جاوید واصل را گشتند؟

جاوید واصل در کابل نشوونما نمود به بازی و سرگرمی‌ها علاقه داشته و به شکل دزدانه به سینمای پارک سر میزد در حالیکه چشم‌های تیزبین او تمام خیال‌های سینمایی را که در روی پرده‌ها ظاهر می‌شد می‌بلعید.

سال‌های مکتب لیسه را با بازی با رفقا و همقطاران فلمی سپری نمود و فلم‌های کوتاه را در روی سرک‌های کابل ساخت؛ ولی تقدیر و سرنوشت او مانند گل شقایق در مدت بسیار کم پر پر گردید.

زمانیکه اتحاد شوروی افغانستان را در سال ۱۹۷۹ مورد تجاوز قرار دارد، جاوید واصل از فامیصل خود جدا شده و با پای پیاده در مدت ده روز با یک نفر رهنما به پاکستان رهسپار گردید. وی درین وقت ۱۹ سال داشت که مهاجر گردیده. یک مسافر و مهاجر جوان چون میلیون‌ها مهاجر دیگر افغانی.

وی چندین بار از جرمنی به فرانسه و از فرانسه به جرمنی رفت و آمد نمود، سعی مینمود تا در یکی از کشورها اقامت دائمی برای خود دریافت کند، علی‌الرغم بی‌ثباتی تکانه‌دهنده جغرافیایی واصل به ساختن و دایرکت فلم‌های کوتاه ادامه داد.

وی دو فلم برجسته را در فرانسه دایرکت نمود که بنام‌های "داشتن عقیده و ایمان" و "انتخاب بشر" بود که مورد تقدیر قرار گرفت که این فلم کوتاه توسط (یان چارونیر) در فرانسه تهیه گردید.

در سال ۱۹۸۵ واصل توسط کلیسا تضمین و بعداً به امریکا آورده شد در جائیکه از طرف همان آسایشگاه تضمین شده

بود وی به کارها
متفرقه پرداخت تا
بتواند خود را شامل
مکتب نماید. درین
هنگام شامل مکتب
شکار گردید و
لیسانس خود را در
فلم و لسان رومانی
یعنی (داستان های
عشقی) دریافت نمود.
فلم رقص
آتش را (Fire
dancer) در سفری
که در سال ۱۹۹۵ به
کابل داشت به او
الهام گردیده. زمانیکه
از محل خاطره انگیز
ایام جوانی و دوست
داشتنی اش سینمای
پارک مجدداً بازدید
نمود، زمانیکه دوباره
به نیویارک مراجعه
نمود با بسیار گرمی و
حرارت ناول را بنام
رقص آتش در
هفتصد صفحه نوشت،
زندگی نامه خویش را
چاپ نمود بعداً آغاز
نمود به ساختن این
فلم که تقریباً هفت
سال را در بر گرفت.
به تاریخ سوم
اکتوبر سال ۲۰۰۱
اخبار روز (daily
news) یک مقاله را
به نشر رسانید و

اعلان نمود که جاوید واصل این دایرکتور نابغه یک داستان جدید را در باره زندگی افغان ها به روی پرده فیلم آورده است دیگر زنده نیست که این جایزه خود را بدست آورد او در پیشین همان روز که این اعلامیه نشر شد کشته شده بود، او بطور ناجوانمردانه از طرف اشخاص و همکاران مسلکی امریکایی خویش به

رابطه به این که چرا اعضا و اندام زنان بشکل برهنه در روی پرده ظاهر می شود بالا شد نمایش فلم در سینمای پارک سینمای باختر و همچنان در غازی ستدیوم نه تنها باعث سرگرمی و دلچسپی مردم گردید؛ بلکه اعتراض و احترام از خاطره های واصل گردید.

من قادر گردیدم تا فلم بنام رقص آتش در سینمای شخصی در شهر نیویارک قبل ازینکه در کابل به نمایش گذاشته شود تماشا نمایم. من الی آخر فلم گریستم؛ زیرا درین فلم بخش هایی در رابطه به من بود اینک آینه را پیش روی خود گذاشته باشم. این فلم تمام خاطره هایی را بیادم آورد.

این فلم سراسر تراژیدی غم انگیز و پر از مبارزه بود؛ ولی در عین حال مطابق

نیویارک از دست داده بود.

در رابطه به مرگ غم انگیز جاوید واصل و به ادامه موضوع نامعلوم شان که در اپریل سال ۲۰۰۳ از سر گرفته خواهد شد رفقای وی راه جاوید واصل را در رابطه دوام کار فلمی اش ادامه خواهند داد. ویدا ظاهر کاظم مدیر برنامه قدم های شجاعانه را برداشته و کارهای قطع شده واصل را به اتمام رسانید. وی بخش های خراب شده را که در هفته اول سپتامبر سال ۲۰۰۲ در کابل گرفته بود تکمیل نمود بخش های اولی فلم برای اینکه از واصل ارج گذاری شده باشد. و یاد آن زنده مانده باشد و در خاطره سایر افغان ها باقی مانده باشد اختصاص داده شده است، افغان ها ازین فلم به گرمی استقبال نمودند. بر علاوه اینکه یک مقدار سر و صدایی در

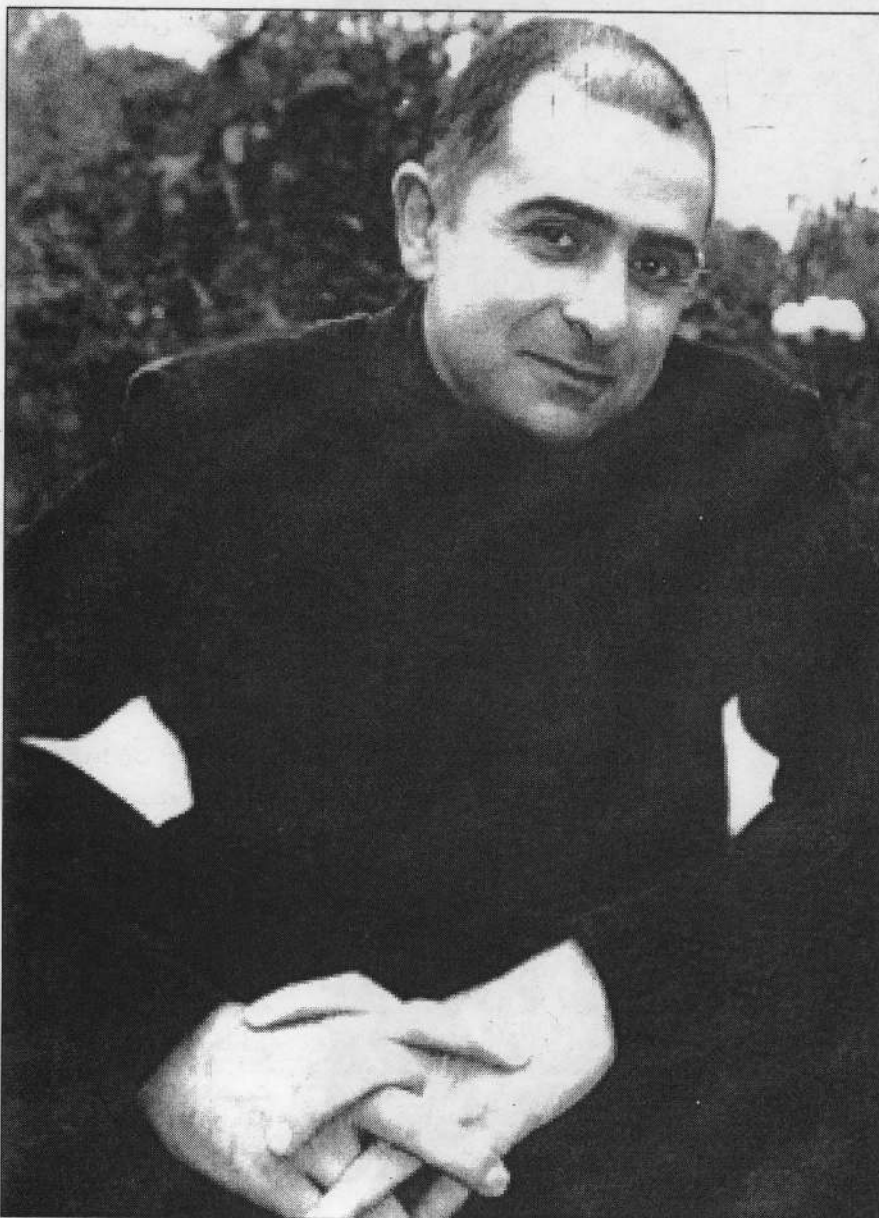
قتل رسید که این عمل توسط (ناتان چاندلرپاول) با یک عمل بی رحمانه در محل مطمین و امن که واصل میخواست کارهای فلمی خویش را پیش ببرد به قتل رسید. قاتل مذکور در رابطه به کمک مالی فلم و موضوع قتل محکوم شناخته شد بعد ازینکه ناتان پاول فیصله محکمه را استماع نمود او اعتراض نمود که وی دچار سانحه و فشار عصبی در واقعه یازده سپتامبر بوده اکثر دفاعیه آن در رابطه به واقعات دلخراش نیویارک (یازده سپتامبر) بود که بالای او تأثیر نموده و هراس امریکایی ها از افغان ها بود. این دفاعیه بسیار توهین آمیز و مسخره کننده برای کسانی بود که این حادثه را یعنی یازده سپتامبر را به چشم سر دیده و یا یکی از نزدیکان خود را در آسمان خراش

بود، این فلم یک رهنمود بخصوص برای افغان ها در رابطه به مسایل حیاتی شان بوده به ویژه در رابطه به زخمی که هنوز از درد آن رنج می برند و آن پل است که پل های دیگری را ایجاد و با هم ارتباط میدهد.

فلم رقص آتش (Fire dancer) در رابطه به جهان است که ما باید در آن برقصیم و زنده بمانیم.

گردید این فلم تمام درگیری هایی را که فامیلیم به آن مواجه بود بخاطر آورد آن درگیری هایی که هزاران افراد فامیل های افغان و امریکا به آن مواجه گردیده و با آن در مبارزه اند.

شاگردانم که از اقوام و نژاد های مختلفه بودند با این فلم علاقمندی خود را ابراز نمودند چه این فلم دارای داستان و قصه ایست که به زندگی و حیات شان ارتباط می گرفت و هم به زندگی بسیاری از مهاجرین رابطه داشت آموزشی

به حال و احوال از دیدگاه دلسوزی واصل بود این یک پل ارتباطی بین خاطرات واصل و زندگی امروزه هموطنانش در این جا بوده هم این پل بین والدین و اطفال بین کسانی که در عقب اند و هم کسانی که در مبارزه اند وسیله ایست که با جهان ملحق شوند. این فلم افغان ها و افغان های امریکا را به هم پیوسته است، واصل حس دلجویی خود را درین رابطه به افغان های خود اظهار نمود. بعد از دیدن فلم مرگ وی اثر عمیق را بالایم گذاشت. بعد از تلف شدن تعداد بیشمار هنرپیشه ها، شاعران در جنگ افغانستان ما یک افغانی و هنر پیشه را از دست میدهیم که در حال هجرت زندگی مینمود و زندگی خود را به بسیار مشکلات به سر می برد.

در سه سپتامبر ۲۰۰۲ اعلام گردید که فلم افغانی بنام رقص آتش برای جایزه اسکار در زمره بهترین فلم های خارجی برای رقابت انتخاب گردیده است.

بینش و اندیشه واصل بالاخره مسیر اصلی خود را برای مستمعین و مخاطبین کشور طی نمود.

درین روز ویدا ظاهر خادم از صنف اول درسی منجیث مهمان تدریس سینمایی در مکتب شکار بازدید به عمل آورد که این صنف درسی آسیایی غربی امریکا بود که ما قبلاً دروس و ادبیات فلم های آسیایی غربی امریکا را مطالعه کرده ایم. متعلمین احساس بسیار نزدیکی را در رابطه به واقعه مرگ جاوید واصل با دیدن آن از خود نشان میدادند و با دیدن فلم یک خیال و احساس بسیار غریبانه در آن روزی که در صنف فلم نمایش داده میشد محسوس می

مقدار و مبلغ فیس را شهیدگاشی مشخص نساخته ام

محمد محسن نظری

پوهنوال دوکتور محمد محسن شکور معاون علمی شفاخانه اکادمی علوم طبی افغانستان از آن دست دوکتوران مهربان و پسندیده کشور است که در میان همکاران، دوستان و خلاصه کسانی که از هر طریق با او معرفت دارند از شخصیت عالی برخوردار است.

او از جمله دوکتوران مجرب و مطرح در بخش عقلی و عصبی در کشور میباشد که مدت ۲۰ سال صادقانه در خدمت هم میهنان مریض و دل شکسته اش قرار داشته است. برجسته ترین فاکت شخصیت این دوکتور مهربان و مجرب این است که چون یک تعداد دیگر مسلک طبابت را بخاطر کسب منفعت و بدست آوردن پول و ثروت انتخاب نکرده است طرز

برخوردش در شفاخانه،
معاینه خانه و مشخص
نساختن مبلغ فیس از جانب
او بیان کننده این ادعای
ماست.

آقای دوکتور محمد
محسن شکور بتاريخ
۱۰ حمل سال ۱۳۳۴ در
ولایت لغمان در یک
خانواده روشنفکر دیده
به جهان گشوده،
تعلیمات ابتدایی را در
ولایت لغمان به اتمام
رسانیده و بعد از سپری
نمودن امتحان کانکور
نظر به شوق و علاقه اش
به مسلک طبابت شامل
پوهنحی طب کابل
گردید.

او داکتری است که با
دریافت مزد ناچیز آخرین

کوشش را جهت صحت یابی مریضش
مینماید. اکثر مریضان از طرز تداوی اش
راضی به نظر میرسند.

از وی پرسیدم که موفقیت داکتر در
شیوه تداوی چه بوده میتواند و اینکه شما با
وجود ازدحام بی حد مریضان چون یک
تعداد داکتر صاحبان دیگر فیس بیشتر
مطالبه نمی نمایید، او گفت:

طرز تداوی و نتیجه مثبت گرفتن از آن
مربوط به چندین فکتور میشود.

تجربه و معلومات کافی در مورد
مسلک، داکتر بداند که تکلیف مریض از چه
منشأ گرفته، آیا تکلیف مریض مربوط
به رشته اختصاصی داکتر میشود یا خیر و
بعداً نظر به تجربه و تخصص تشخیص

نموده و به تداوی اقدام صورت گیرد.
ولی باید گفت که میتود تداوی در هر
جا و هر شفاخانه متفاوت است.

در مورد فیس باید بگویم که در جامعه
ما فقر دامنگیر اکثر مردم ما بوده و خواستن
و تثبیت نمودن فیس بلند لازم نیست و
شخصاً خودم مقدار و مبلغ فیس را
هیچگاهی مشخص نساخته ام و به اختیار و
توان مریض سپرده ام؛ ولی مبلغ معمول
همان ۳۰ افغانی است اگر مریض توانایی
خریدن ادویه خود را داشته باشد به من
کافی است.

من بچیت یک داکتر عقلی و عصبی
اینرا خوب درک کرده ام که اکثر مریضان
عصبی کسانی اند که مشکلات اقتصادی

دامنگیر آنهاست یعنی هشتاد و پنج فیصد از
مریضان عقلی و عصبی ناشی از فقر
اقتصادی است.

آقای شکور منچیت یک داکتر با تجربه
به داکتران جوان و آنانیکه هنوز در جریان
تحصیل قرر دارند چنین توصیه می نماید:

داکتران جوان در جریان تحصیل و ایام
جوانی در قدم اول سطح دانش مسلکی خود
را بالا برده و اندوخته های علمی خویش را
ازدیاد بخشند و هیچگاهی در فکر پیدا
کردن پول، ثروت از طریق مسلک طبابت
نباشند؛ ولی اگر استعداد کافی و تخصص
علمی و مسلکی داشته باشند آنگاه میتوانند
مقدار پول و ثروت نیز از این راه بدست
آرند.

نخستین شگوفه های بوستان بشری
میشگفت و زندگانی آدم و حوا پس از مشقت
های فراوان و رنج های بیکران میخواست
که نظم و ترتیبی پذیرد و سرو سامانی به
خود گیرد.

حوا در دو نوبت چهار فرزند آورد: در یک
نوبت قابیل و خواهرش و در نوبت دیگر
هابیل و خواهرش ولادت یافتند، و آدم و حوا
از دیدار فرزندان عزیز خود شاد و خرم شدند
و پس از گریه های طولانی و روزگارهای
تلخکامی برق امید در افق زندگانی شان
بدرخشید و امواج شادی و نشاط در دل های
شان برخاست.

فرزندان در آغوش محبت پدر و مادر
مهربان بار آمدند و روح اخوت و صفا، در
محیط خانوادگی شان دامن گسترد. روزگاری
بر این منوال بگذشت تا طراوت، خرمی و
نیروی جوانی سرپای زندگانی فرزندان را فرا
گرفت. دختران به حد بلوغ رسیدند و پسران
به کسب روزی و تحصیل پرداختند. قابیل به
زراعت پرداخت و هابیل به گوسفند چرانی
مشغول شد، و ازین رهگذر وسایل زندگانی و
کامرانی آن خانواده نیکبخت فراهم شد و بنا
به اقتضای قوانین خلقت و نوامیس طبیعت،
غریزه جنسی به جوش و خروش آمد و قابیل
و هابیل هر یک به جستجوی همسری بر
آمدند. تا در صحبتش آرامش دل و آسایش
خاطر فراهم سازد و در آغوش محبتش از
رنج زندگانی بیاسایند.

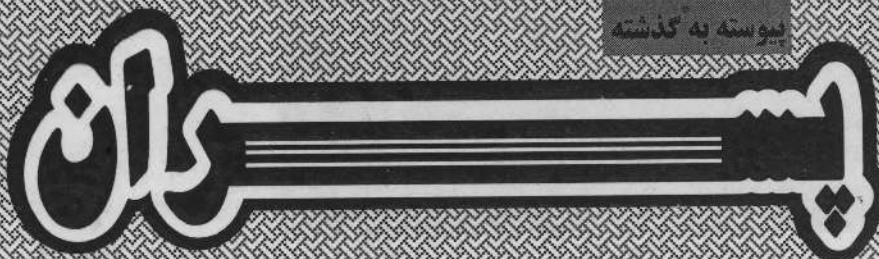
اراده ازلای الهی بر آن بود که فرزند آدم
روزی خود را به قوت باز و عرق جبین بدست
آورد و ثروت زمین در اثر افزونی دست های
زحمتکشان و بازوهای رنجبران، رو به فزونی
رود و در نتیجه فزونی نسل آدم، ذوق ها و
سلیقه های متفاوت و گوناگون پدید آیند.
نیکبختی، بدبختی، خیر و شر جلوه گر شوند
و صحنه زندگی را بیارایند ازین رو خدا به
آدم ابوالبشر وحی فرستاد تا هر یک از پسران
را با خواهر آن دیگر همسر سازد، تا به
زندگی دلگرم شوند و برای تحمل مشقت
های روزگار آماده گردند.

آدم پیام الهی را به فرزندان خود ابلاغ
کرد و امیدوار بود که در انجام این کار از
فرمانش پیروی کنند و از ارشادش سرنیچند.
و البته اگر خوی سرکشی و ماجراجویی
قابیل نمی بود، آرزوی پدر مشفق بر آورده
میشد.

غرایز انسان از ریشه های خود خواهی و
حرص و طمع میروید. پس هر کس توسن
سرکش شهوات خود را در لگام کشد و شدت
هوای نفس را بشکند و عقل را بر غریزه
حکومت دهد، خدا او را در دو جهان گرمی و
محترم خواهد داشت؛ ولی هر کس در پی
هوای نفس رود و عنان شهوت را از دست
عقل باز گیرد، ناچار گرفتار خسران و در بند
زیان خواهد شد و رفتار ناپسند و کردار زشت
در نظرش زیبا جلوه خواهد کرد.

این، قانونی ازلی و دستور جاودانی است
که تا ابد در زمین نافذ و روان و آثارش در

پیوسته به گذشته

او را نقش بر آب ساخت.
آدم به گرفتاری شدیدی که هرگز آن را
پیش بینی نمی کرد دچار شد و خود را در
کشمکش سختی گرفتار دید؛ زیرا از یکسو
میخواست خواهش فرزندان را بر آورد و از
سوی دیگر می کوشید که سرچشمه صفای
دو برادر تیره نگردد. و چون در کار خود فرو
ماند دست تضرع به خدا برداشت و حل این
مشکل را از او مصلحت کرد.

خدای تعالی به وسیله وحی، راه چاره ای
پیش پای او نهاد و آدم بر حسب ارشاد الهی
و هدایت وحی، فرزندان را فرمان داد تا هر
یک قربانی به پیشگاه الهی تقدیم کند پس
قربانی هر کدام که پذیرفته شد کاشم بر
آید. هابیل شتری از بهترین شتران خود
برگزید و برسم قربانی تقدیم کرد و قابیل
مقداری گندم نامرغوب برای قربانی آماده
ساخت و هر یک امیدوار بود که قربانی اش

پذیرفته در این مسابقه پیروز شود.
قربانی هابیل قبول شد و آتش به عنوان
رمز قبولی، شتر را بسوخت؛ ولی قربانی قابیل
مقبول نیفتاد؛ زیرا در تقدیم قربانی شرط
اخلاص به جا نیاورده بود.

شعله امید قابیل بیفسرد و خود خواهی و
کینه مانند گرد بادی مشاعر و عواطفش را
فرا گرفت و آتش خشم او زبانه کشید و برادر
را تهدید کرد و گفت: ترا خواهیم کشت تا
کامیابی تو و ناکامی خویش را نبینم و از رنج
شکست خود و پیروزی تو آسوده شوم.

هابیل با دلی دردناک و خاطری آزرده در
جواب گفت: برادر جان، بهتر آنست که ریشه
مرض را جستجو کنی و آن را از بیخ برکنی
و با اصلاح بیماری اخلاقی و مرض روحی
خود از جمال سلامت قلب و آرامش ضمیر

زندگی بشر نمایان خواهد بود.
پس از آنکه آدم فرمان الهی را با پسران
در میان نهاد، قابیل بخروشید و در برابر اراده
پدر سر فرود نیاورد؛ زیرا نصیب نامزد او از
جمال کمتر از نامزد برادرش بود. ازین رو به
این قسمت تن در نداد و خود را برای
همسری توأم خویش شایسته تر خواند.

زیبایی چهره و تناسب اندام طوفانی
سهمگین است که نفوس بشری را از جا بر
می کند و گرد و غبار شهوت را در چشم
عقل می افشاند و چه بسا که این طوفان
مردم را به پرتگاه مرگ و هلاک و بی
آبرویی و رسوایی سرنگون ساخته و میسازد.
در اینجا نیز، زیبایی میان دو برادر، شقاق و
اختلاف پدید آورد و آتش فتنه بر افروخت تا
یکی از آن دو سر از رأی پدر بتافت و نقشه

برخوردار شوی؛ زیرا رد شدن قربانی تو گناه من نیست بلکه از آن جهت است که خدا جز از مردم پرهیزگار عملی را نمیپذیرد. هابیل از کسانی بود که خدا ایشان را از نیروی بدن و استقامت عقل بهره مند ساخته بود؛ از آن زمره که امانت الهی نگهداری نموده اند و به فیض حکمت پروردگار نایل گشته و آن را محترم داشته اند او پیوسته خشنودی خدا را به رضای خود ترجیح میداد و پیروی پدر و مادر را دوست می داشت و به قسمت پروردگار خود راضی بود و معتقد بود که زندگانی دنیا متاعی زائیل و سایه ای بی ثبات است. هابیل نسبت به برادرش مهربان و از سوء رفتارش نگران بود. پیوسته او را پند

انست که از خدا آمرزش طلبی و از این گمراهی باز آیی؛ ولی اگر تصمیم خود را قطعی ساخته ای و عزم خود را ناچار به موقع اجرا می گذاری پس من کار خود را به خدا باز میگذارم تا از آلوده گی به گناه و ارتکاب نافرمانی محفوظ بمانم، و تو به تنهایی در زیر بار گناه بمانی و در زمره دوزخیان در آیی و البته کیفر ستمکاران نیز همین است. عاطفه برادری در برابر آتش افروخته حسد قابیل بی اثر شد و سوابق انس و محبت نتوانست که تنوره که فشان خشمش را فرو بندد، و ترس خدا و رعایت حق والدین، پیش طوفان شهوت و هوای نفس تاب مقاومت نیاورد، تا سر انجام در یک لحظه که حب

خشنوت گفت: من پاسبان و نگهبان او نبودم! تو او را به من نسپردی بودی! آدم دانست که فرزندش کشته شده؛ ولی دم در کشید و آتش حزن و اندوه را زیر سرپوش صبر و سکوت پنهان ساخت.

هابیل نخستین کسی بود که در روی زمین کشته شد و چون قابیل پیش از آن در مراسم جنازه و دفن شرکت نکرده بود، نمیدانست که بدن برادر را چگونه بپوشاند و از پیش چشم خود ناپدید سازد. مدتی آن را بدوش میکشید و با خاطری پریشان و دلی بیقرار، سرگردان به هر سو می رفت. معرکه شدیدی میان نفس و عقل و هوای وجدانش بر پا شده بود و خواب و آسایش را از او سلب کرده و به سر افکنده گی و شرمساری دچارش ساخته بود.

قابیل از شدت خستگی به زانو در آمده بود، و نقش برادر را هم چنان بر دوش داشت و حیران و سرگشته به هر سوی میبرد، تا لطف و مرحمت الهی به رعایت آن بدن پاک و مطهر و برای تشریح دستور نسبت به آیندگان و حفظ کرامت آدم و فرزندانش در رسید و درس سخت و ناگوار به آن مغرور سبک مغز بیاموخت و چون شایستگی وحی و الهام نداشت، زاغی را به معلمی اش برگماشت تا به ضعف عقل و نارسایی ادراک خود پیش آن زاغ سیاه بیمقدار اعتراف کند و کوه انانیش در برابر این درس سخت و ناگوار، که با کمال ذلت و پستی و عذاب روح فراگرفته، پست و واژگون گردد.

خدای تعالی دو زاغ به آنجا فرستاد تا پیش روی هابیل به یکدیگر حمله بردند و سر انجام یکی دیگری را کشت، سپس با منقار خود گودالی بکند و جنه آن زاغ مرده را در آن دفن کرد.

در این هنگام قابیل سخت متأثر شد و از شدت تالم ناله بر آورد که: وای بر من! آیا من از این زاغ کمترم!

گفت قابیل: آه؟ اف بر عقل من که بود زاغی ز من افزون به فن!

بقیه در شماره آینده

آدم

هما عازم حمیدی

میداد و ارشاد مینمود و در عین حال در اثر اتکاء و توکل به پروردگار، قلبی نیرومند داشت که از تهدید قابیل و خودسری و غرورش باک و بیمی نمیداشت؛ ولی هرگز قصه سو و نیت آزاری در باره برادر در دل نمی پرورد و در انتظار جریان فضای الهی به سر می برد؛ زیرا خدا پاک و پاکیزگی را در فطرتش به ودیعت نهاده بود، ازین رو از پروردگار عالم بیم داشت و در مقام جلب رضا و تأمین خشنودی او بود. هابیل به نصیحت برادر پرداخت و گفت: برادر جان نیکو بیندیش که از راه راست منحرف و در آهنگ خود بد اندیش و در رأیت از حق دور شده ای و بهتر از هر چیز

انتقام، کینه، حسد و شهوت و غریزه جنسی، قابیل را در گرد بادی هولناک قرار داده و خاک در چشم عقل و اوراکش ریخته بودند، هابیل به خاک و خون آغشته شد و جسد سرد و بی جانش در برابر قابیل روی خاک قرار گرفت. شاخسار جوانی هابیل به پژمرد و چراغ زنده گیش بیفسرد و مانند ستاره امید از افق زندگی آدم در محاق غروب افتاد. پدر پیر به هر طرف در پی فرزند عزیزش میدوید تا مگر از او خبری بدست آورد و از دیدارش آبی بر آتش شوق افشاند؛ ولی هر چه بیشتر جستجو کرد کمتر از او خبر یافت و چون سراغ او را از قابیل گرفت، قابیل با کبر و

ایشوریه رای از مودل بودن تا ستاره شدن در فلم

فرستنده: روحید

ایشوریه رای در سال ۱۹۹۴ دختر شایسته سال شناخته شد و لقب "مس اندیا" را نیز نصیب شد ایشوریه رای در فلم های خود بسیار موفق به نظر میرسد و همین دلیل است که نسبت به دیگران پول خوب بدست میآورد هیچ وقت دایرکتران از وی شکایت نکرده اند در قدم اول وقتی که ایشوریه رای پا به دنیای فلم گذاشت او را مردم گدی مصنوعی خطاب میکردند و این باعث اذیت وی میگردد به هر صوت ریشوریه در قدم اول از دنیای فلم راضی نبود؛ اما تشویق دوستان و فامیلش او را باعث شد تا علاقمند فلم و سینما شود.

ایشوریه رای میگوید: دنیای مودل برایم خوب بود بخاطری که در مودل بودن خود را راحت احساس میکردم و میتوانستم که به زودی خانه بروم و استراحت کنم مگر پسران نکنید از دنیای فلم که شب و روز من گم است و اکثر وقت تا پنج صبح کار شوتنگ ما جریان پیدا میکند و گاهی وقت حتا روی کوچ به خواب میروم این درست است که فلم تا مودل

۳ فلم خود را بسیار دوست دارم که هر یک آن بنام "هم دل دی چکی صنم"، "همارا دل اپ کی پاس هی"، و "دیوداس" میباشد و فلم دیوداس برایم از چلنج کم نبود مگر خوشبختانه که کار من را مردم بسیار خوش کردند در عصر جدید کار سلمان خان را بسیار دوست دارم و در عصر قدیم کار مدهوبالا، دلپ کمار، امیتابهچن را نیز میپسندم رنگ های شوخ را خوش دارم و غذای لذیذ را می پسندم.

فرق دارد و دنیای فلم لذت بخش است من اکثر قشر انان را میبینم که با بسیار مشکلات در قدم اول گرفتار هستند برای ستاره شدن در فلم واسطه- پول- شهرت و مقبولیت باید داشته باشند مگر من و شسمیتا به بسیار آسانی در دنیای فلم آمدیم و ما را نیز دایرکتران در قدم اول دعوت کردند من در ۱۵ فلم نقش بازی کرده ام اولین فلم من درپور است باید بگویم که از تمام فلم های خود راضی هستم و

The name you can trust for
quality & purity

Nestlé

مژده به هموطنان عزيزه: شركت صادق بهار لميتد وارد كننده
 اقسام و انواع لبنیات با کیفیت قیماق، شیر کلبه و
 سریلات برای تضمین صحت شما و اطفال کان.
 به خاطر داشته باشید مین خرید به مارک
 ساخت هالند در قطی های فلاری توجه داشته
 باشید.

آدرس: ممزه مارکت هاده مندوی کابل نمبر موبایل: ۰۷۰۲۷۵۲۱۱۰

ماریا اعیار آواز خوان محبوب افغان در امریکا
ما باشد که درین اواخر به شهرت خوبا دست
یافته است مطلبجا را در همین شماره مطالعه
ما کنید.

ماریا اعیار

مطلبی را در مورد احسان "امان" آواز خوان
خیلی محبوب و مشهور کشور را که فعلاً در
امریکا بسر میبرد در شماره ۸، هشتم مطالعه
خواهید کرد.

Nestlé CERELAC

Give your child a companion -
Watch him grow with it

سازگار

نویسنده: ج. آسیون

در پس قله های تاریخ، زن تصویرش را در
دریاچه های آسک هایش می نگرد در زرفتایی
بی نهایت چون سبزه ها می لرزد.
در پس قله های تاریخ زن زندانی نامرادی
هایش بوده است و برنده زیانش را گاه به
قفس بسته اند.

در پس قله های تاریخ زن مسافر خسته
است در مسیر صحرائی تفسیده دو دمه چنگ
در کوله بار خاطره های شان جز درد و یاس با
خود ندارند.

در پس قله های تاریخ زن دروگر فصل
خشکیده ظلمت و در سراب همدردی تکرار
کرده است آب، آب، آب.

در پس قله های تاریخ زن آهویی
التماسیت به در بار الهی از هجوم شکارچیان
وحشی در پس قله های تاریخ عشق کودک به
خواب رفته ایست در گهواره چشمان زن که
هر بار می جنبد، خواب ها طلایی می بیند.
آری و تاریخ کودک زخمی ایست که با هر
قطره خون آن دختری تولد میشود در مسیر
دیروز-امروز و فردا....

و گاهی مجبور میشویم تاریخ را با خون و
آتش بنگاریم... با خون و آتش...

* * *

سرما بیداد کرده بود، شمال سردی در طول روز میوزید و توده های سیاه ابر آسمان را پوشانیده و دل های مایوس ساکنین محله را بیشتر میفشرد. گاهی باد چنان شدت کسب می نمود که تصور می شد، خیمه ها با میخ های آن از جا کنده خواهد شد و به آسمان خواهند رفت. داخل خیمه سه کودک قد و نیم قد از شدت سرما زیر صندلی نیمه گرمی با هم جفت شده بودند کمی دورتر از آن ها پسرک هشت، نو ساله ای خوابیده بود او به آهستگی نفس می کشید، پره های بینی اش با شدت می پرید و صورتش چوب نیمه سوخته ای را می ماند که هنوز در حال سوختن باشد. کودک هر بار که چشم میگشود، مادرش را صدا میزد و در یک لحظه کوتاهی دوباره به خواب میرفت.

زن ذغال سیاه شده را بار دیگر پکه زد و آن را زیر صندلی جابه جا کرد، خاموش بود، حرف نمی زد و شاید، حرف های زیادی به گفتن داشت و نمی توانست آن را بیان نماید. دختر که دیگر طاقتش طاق شده بود برای آن که به مادرش بفهماند، بسیار خنک خورده است گفت: مادر امروز بسیار سرد است! مادرش سری به علامت تأیید جنباند. دختر کوچکش که هنوز چار سالش پوره نشده بود نگاهی به مادر انداخت و گفت: مادر تمام همی شمال ره خدا میاره؟ بار دیگر زن سرش جنباند، کودک که هزاران سوال در ذهنش خطور می نمود گفت: مادر خداوند بسیار مهربان اس، چرا شمال ره میاره؟ مادرش گفت: زمستان، زمستان اس... .

دختر بزرگتر از مادرش پرسید، مادر همه خانه ها سرد هستند؟ مادرش جواب داد: نه، مردم در خانه های شان بخاری دارند، برق دارند، یکبر به خاطرش آمد آن ها از قله های حوادث

به این جا رسیده اند.

زلزله، خشک سالی، جنگ... باد... زمستان... درد... به پسرش نگریست، صورتش سیاه شده بود، چند بار کوشید برای مادرش چیزی بگوید؛ اما گفته نتوانست، زن سراسیمه او را در آغوش کشید و تکان داد، کودک لبخندی زد دوباره بیهوش گردید، زن از خیمه بیرون شد، به هر خیمه که می رسید آواز گریه کودکان سرما زده، آواز یکبار بگو و مگوی زنان و شوهرانی که زندگی بر شانته های شان بار سنگینی بود مانع پیشروی او می شد. میلرزید؛ ولی چنان وانمود می کرد که اصلاً سرما نخورده است. نمی توانست خاموش باشد، نعره زد، مردم، مردم به دادم برسید.

کودکم از تب میمیرد، این جمله را بار، بار تکرار کرد؛ ولی هیچ جوابی به جز تپش های قلب خودش را نشنید.

زن کهنسالی از خیمه ای سر بیرون کرد، با دیدن او ابرو را در هم کشید و گفت: زن چادرپته پیوش اگه اینطور تره ببین، شلاق میزنند. زن چیزی نگفت، با دیدن اشک هایش با آواز آرامتری پرسید، چرا گریه میکنی؟

در این خیمه ها کسی جور میمانه؟ همه گی مریض هستند، خدا میداند تا فردا چند زن و بچه از خنک میمیرند.

دانه های درشت اشک از کنار چشمان به صورتش، زنج و گردنش راه میافت. پیر زن گفت: برو به داکتر.

داکتر پول میخایه، خریدن دوا پول ضرورت دارد.

زن پیر که صورتش کبود شده بود، شانته هایش را بالا انداخت و داخل خیمه شد بعد هیچ آوازی از هیچ خیمه ای بلند نشد. او مجبور بود پول بدست آورد. از خرابه ها و ویرانه های که به جاده اصلی منتهی می شد براهش ادامه داد. هر قدر جلو میرفت می پنداشت شهر خالی از سکنه شده است.

بار دلش سنگین تر می شد. به

مسجدی رسید، کنار درب با گام لرزان ایستاد، دستانش کرخت شده بود آوازی از عقبش بلند شد این جا چی میکنی؟

زن از جا پرید به عقب نگریست، دو مرد که لباس های سیاه رنگ درازی در بر داشتند و بر چشمانش سرمه ای غلیظی کشیده بودند و لنگی های پیچ در پیچ آن ها هیچگونه تناسبی با سر شان نداشت. زن جمله ای را که بار، بار تکرار کرده بود. بار دیگر تکرار کرد، به خدا بچیم در تو میسوزه، بنام خدا کمک کنید.

چنان میماند که مردان آواز او را نشنیده اند و شاید هم چنین بیانات را از زبان زنان بسیاری شنیده بودند بی آنکه توجه ای به او نمایند یکی از آن ها بار دیگر فریاد زد، اگر بار دیگه پیش دروازه مسجد آمده بودی، پایته میشکناهم. تو نمی فامی مسجد جای نماز خواندن است، آمدن زنان نزدیک دروازه مسجد علایم آخر زمان و قیامت است.

تو دست بطرف مردهای نا محرم دراز میکنی، شما زن ها اصلاً شرم ندارید.

زن به خیمه برگشت، کودکان مثل پرنده های نو تولدی به دور مادر حلقه بستند و با آواز التماس انگیزی میگفتند، نان، نان... .

زن نمی توانست به درستی تصمیم بگیرد؛ آیا پولی که با خود دارد آن را برای دخترانش نان بخرد و یا برای دوایی پسرش نگهدارد. با خودش گفت این بیچاره ها که سنگ و چوب نیستند، چقدر گرسنگی را تحمل کنند.

هر قدری که زمان می گذشت، پرده های وحشت بیشتر و بیشتر بر قلب زن سایه می افکند، سرنوشت موهوم و گنگ کودکانش او را میآزرد.

* * *

هیاهو و هلپله زنان و کودکانی که هر کدام عجله داشتند از دیگری سرقت بجویند فضایی سرما زده و گل آلود آنجا را گرمی بخشیده بود، موترها توقف

کردند و مردان بلند قامتی که لباس
ها سفید رنگ بر تن داشتند و عینک
های دودی بر چشم گذاشته بودند، از
موترها پیاده شدند. نفس در سینه ها
حبس شده، هیچ کس حرف نمی زد و
آواز موزه های مردان بر صفحه ذهن آن
ها ثبت می شد.

همه با نگاه های حسرت، ولع، امید و
انتظار به آن ها مینگریستند برنامه توزیع
آغاز گردید برای هر فامیل مقداری گندم
و روغن داده شد وقتی به چادر زن
رسیدند، با دیدن حال و احوال زن سری
به تأسف جنبانده و یکی آن ها کارتی را
بدست او داد و گفت:

ما میدانیم تو برای پرورش کودکان
به پول نیاز داری به همین آدرس مراجعه
کن، همه کارها خوب میشود روز بعد زن
با کارت دست داشته به جستجو پرداخت
و خود را عقب عمارت دو طبقه یی
مجلی در وزیر اکبرخان یافت این جا
مهمان خانه عرب ها بود که در آن جا داد
و ستد های به رسم و اشکال گوناگون
اجرا میگردد و گاهی سر و کله طالبان
هم در آن معامله ها پیدا می شد، زن به
حیث آشپز در آن جا پذیرفته شد. آرزو و
رویاهای شربین با معاش تعیین شده
برای زن دست داد. آرزوهای که در آن
آسایش و راحت کودکانش موج میزد با
ورود او آشپزخانه از صفایی برق میزد زن
کهنسالی همراه با او در آن ساختمان کار
می کرد از زندگی خوش و راضی بود
حوالی بعد از ظهر بعد از انجام کارها
چادری اش را بر سر می کرد و راه کلبه
اش را در پیش میگرفت چند ماهی از
آمدن زن به آن منزل نمی گذشت که
یکروز هنگام برگشتن به خانه اش
متوجه شده همه دروازه ها بسته شده
است. رنگ از رخس پرید به طرف بالا
دوید، چار مرد تنومند و قوی هیکل با
دیدن او قاه، قاه شروع به خندیدن
کردند، زن به طرف پنجره دوید تا خود را
پائین پرتاب نماید با دستش شیشه را

شکست؛ ولی این کارها به جای نمی
رسید. زن شروع به گریه و زاری نمود،
به پاهای آن ها افتاد یکی از آن ها به
لسان اردو صحبت می نمود، سیلی
محکمی به صورتش نواخت زن تعادلش
را از دست داد و آن مرد او را کشان،
کشان به زیر زمینی که زن از آن اطلاع
نداشت، برد و آنشب و شب های دیگر
گل عفت و حیا او بازیچه دستان خارجی
شد.

کار زن به همین خاتمه نیافت و این
گرگان درنده یک هفته بعد او را با حالت
زار و لباس های پاره، پاره شده تحویل
طالبان دادند و او را یک زن روسپی و
خود فروش معرفی کردند.
* * *

و همین شبی بود که زن در آن
محوطه سرد و تاریک بسر می برد،
آنشب او را از سایر زنان جدا ساختند و
زن دانست که فردا برای او یک روز
عادی نخواهد بود، اطاق کوچکی که نه
پنجره ای داشت و نه دیوارهای استوار
بیشتر شباهت به یک گورستانی داشت
که موش ها و خزندگان دیگر از فرط
سرما خود را در سقف آن پنهان ساخته
بودند بوی زننده و شیوع آور به مشام
می رسید، وحشت گنگ سراپای
وجودش را پر ساخته و نمی توانست به
چیزی بیاندیشد گاه منظره کودکانش
مثل حباب های جلو چشمان شکل می
گرفتند و ناپدید می شدند. آواز سرفه
های پسرش در گوش هایش طنین انداز
بود. نگاه های دختر کوچکش از منفذ
های اطاق او را جستجو داشت. آنوقت
مأیوسانه نالید، خدایا اولادهایم هنوز
بسیار خورد هستند.

اگر پسرم مرده باشد آیا کسی او را
دفن خواهد کرد آیا کسی برایش کفن
خواهد دوخت؟ آیا مردم نماز جنازه
برایش برپا خواهند کرد؟

آه! چی کسی بر جسد بی روح او
گریه خواهد کرد، چی کسی چشمان

منتظر او را حین جان کندن پت خواهد
نمود؟

مردم چی خواهند گفت: مادر شان
زن بدکاره و بد اخلاق بود؟ کودکانش را
گذاشت و رفت. هق، هق، هق گریست؛ ولی
قطرات اشک هایش در فضایی محنت
آلود آن اطاق محو و نابود می شد. همه
چیز را برایش تمام شده می دانست،
احساس میکرد، آخرین شب او در آن
مختکده درد انگیز خواهد بود، چقدر
دشوار است اگر بدانیم که چی وقت
میمیریم.

بار، بار بیهوش گردید و با کابوس
های وحشتناک دوباره بیدار شد با خود
می گفت دیگر هیچ گاهی چهره کودکانم
و این آسمان نیلی را نخواهم دید اما
تپش های قلب او، اشک هایش، لرزیدن
هایش برای آن جلادان که زبان دیکته
شان فقط شلاق بود، مفهومی نداشت.
چون برنده ای در قفس کوچکی بال و پر
میزد در تمام شب یک دقیقه هم
نتوانست بخوابد. شب با خیالات و
هیجانان به انتظار روزی نشست که
دیگر تکرار نمی شد و فردایی آن شب
با دستان بسته به محلی برده شد که
صدها و هزارها جفت چشمان به او خیره
شده بودند اصلاً ندانست که حکم
سنگسار او چگونه دیکته شد، فقط پس
از لحظه کوتاه لمس کرد که آن دستان
همدست با دستان جلادان بطرف او
سنگ پرتاب نمودند دیری نپائید که از
کنار شقیقه ها و گوش هایش خون
جاری گردید و ساعتی بعد با هر سنگ
که بطرفش پرتاب می شد زن چیغ نمی
زد خود را به این طرف و آنطرف خم نمی
نمود او مرده بود وقتی جسد بی جانش را
از خرمن سنگ ها بیرون کردند، نسخه
ای خون آلودی را از دست گره شده اش
باز یافتند.

هنرمندان ما در خارج از

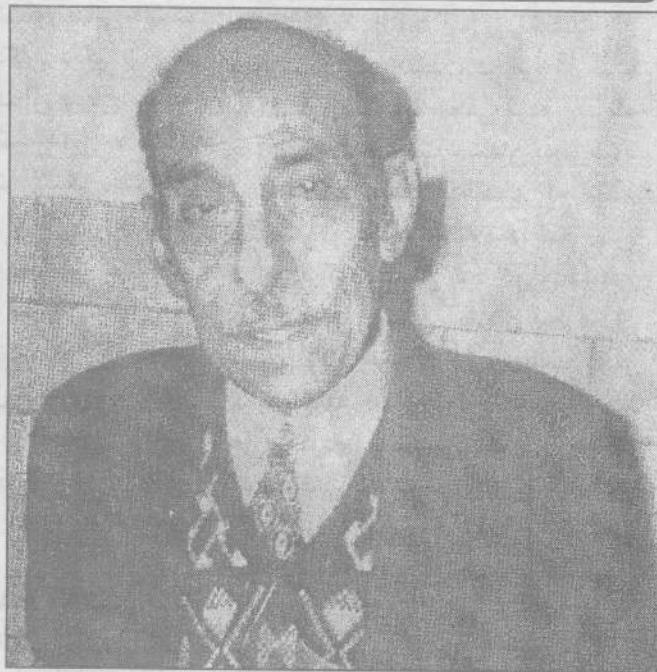

استاد مهوش ستاره درخشان موسیقی کشور کنسرتی به همراهی انسامبل کابل در شهر زیبای پاریس مرکز فرانسه اجرا نمود که با تشویق بی سابقه روبرو شد. در این فستیوال بزرگ هنری وزیر فرهنگ فرانسه به استاد مهوش خوش آمدید گفته او را 'ام گلثوم' شرق لقب داد.

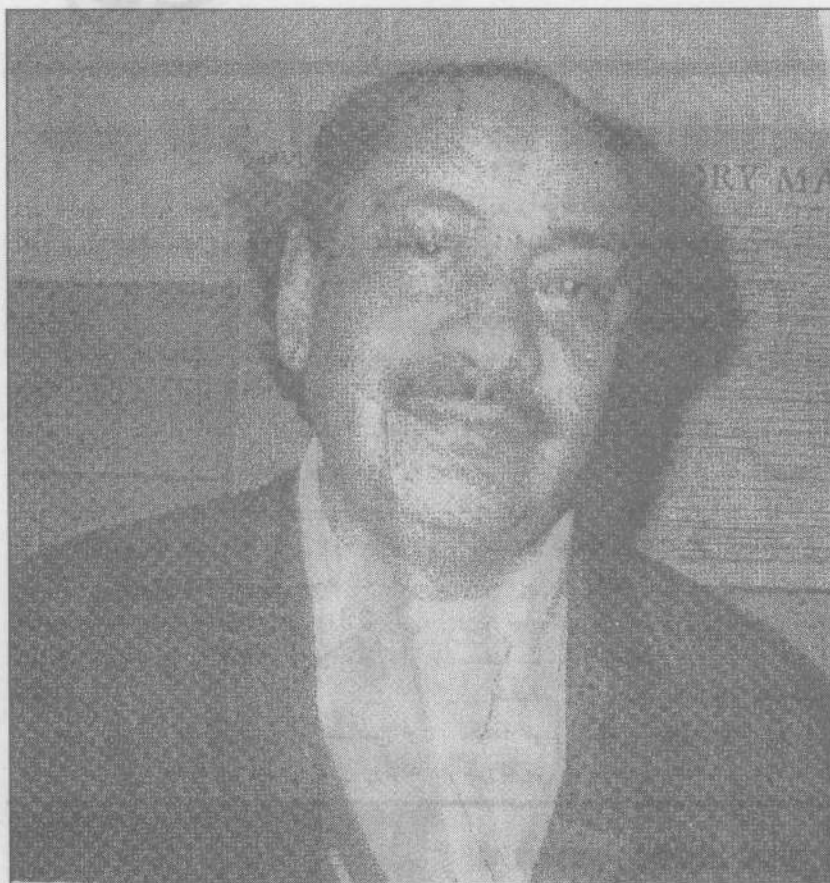
زلمی آرا هنرمند مشهور افغانی که در این اواخر از شهرت سرشاری برخوردار گردیده است. آمادگی دارد تا نمایش بزرگی را به تنهایی در ساحه سان فرانسیسکو و لاس آنجلس آماده سازد.

وی همچنان در نظر دارد تا ویدیوی دوم خود را که حاوی صحنه های جالب در قالب یک سناریوی مسلکی است، به بازار بکشد.

استاد عزیز الله و هدف هنرمند مشهور سینما حبیب زرگی تصمیم دارند تا چند کست هنری و نمایشنامه های هنری را برای رادیوی ۲۴ ساعته که به همت بانومینا کرباسی در قاره امریکا نشر و پخش میشود، تهیه بدارند.

کشور به صورت دست دارند

انجمن هنرمندان افغان- امریکن تصمیم دارد تا از طرز زندگی بعضی افغانهایی که دچار مرض تباهکن قمار شده اند، فلمی در لاس و یگاس تهیه بدارند.

این فلم بصورت کمپدی تهیه خواهد شد تا نصایح تلخ را با لبخند شیرین در خورد بیماران قمار باز بدهد. داستان و کارگردانی فلم توسط هنر سالار احمد شاه علم کارگردان مشهور کشو تهیه گردیده است.

انجمن هنرمندان افغان- امریکن از تجار و اشخاص متمول صمیمانه تمنا دارد تا در این کمپدی اصلاحی و انتباهی و انتقادی ما را کمک نموده و یا شریک ما شوند و به اصطلاح هم خرما و هم ثواب را نصیب گردند.

عزیز الله هدف، حاجی محمد کامران و دیگر هنرمندان در این کمپدی حصه خواهند داشت.

حیدر سلیم هنرمند مشهور و محبوب کشور تصمیم گرفت تا هنر موسیقی را بصورت اساسی و علمی فرا گیرد.

روی این منظور چهار ماه پیش، هنرمند مقتدر و با استعداد کشور استاد نعیم نظری را که علم و هنر سرشاری را از فیض استاد بزرگش سرتاج موسیقی کشو استاد سر آهنگ کسب نموده، انتخاب نمود و به شاگردی اش نشست.

در محفلی که در منزل خود ترتیب داده بود عده زیادی از هنرمندان مقیم کالیفورنیا اشتراک نموده بودند، استاد نعیم نظری به اصطلاح (پانره) را به دست شاگردش حیدر سلیم بست و این دو توسط احمد شاه علم رئیس انجمن هنرمندان افغانی - امریکن به حیث استاد و شاگرد اعلام گردید.

صورت هنرمندان بدلايم

بنايي تياتر او سينما بيا بنکلا ومومي

ماشومان لري چې درې زامن او يوه يې لور ده او وايي له خپل ژوند څخه ډيره خوشحاله يم او يو متوسطه ژوند لرم.

مې دیر خوښیږي. دې زیاته کړه زما په نظر تکړه ممثل هغه څوک دی چې خپل نقش څرنگه چې لیدو کي غواړي همغسې تمثیل کړي او خلک ځینې خوښ وي. زما په نظر ټول هنرمندان د قدر وړ دي خو د مرحوم منان او قادر فرخ رولونه مې ډیر زیات خوښیږي. هغې د تياتر او تمثیل حالت په پاره کې وویل: مونږ د یو زیات شمیر هنرمندان او ممثلین په راډیو تلویزیون کې درلودل چې د جنگونو او اقتصادي مشکلاتو په اثر یې مختلفو ځایونو ته پناه یوړه یا وفات شول که اقتصادي شرایط ورته تیار شي یا تشویق شي ممکن تياتر او سینما بیا بنکلا ومومي.

شفیقه لکن خیل د طالبانو په وخت کې لکه د نورو بنځو په کور ناسته وه. د کور کارونه یې کول هغې واده کړی دی او څلور

شفیقه لکن خیل سره مې د راډیو، تلویزیون د پښتو ننداریو په دفتر کې وکتل له هغې څخه مې نوموړي د زده کړې په پاره کې وپوښتل.

کله چې د مکتب نه فارغه شوم نو په ۱۳۶۵ کال کې راډیو افغانسان ته راغلم او هلته مې د هنر او ادبیاتو د پښتو ننداریو اداره کې د تمثیل کار پیل کړ. او په دې لاره کې مې تر اوسه په یو زیات شمیر پارچو کې برخه اخیستې ده چې شمیر یې دوه سوو (۲۰۰) ته رسېږي. او د فلمونو په هکله باید ووايم چې په دريو فلمونو کې مې رول لوبولی دی چې نومونه یې د کونډې زوی، ناوې او تنگنا ده.

هغې وویل: "په تراژیدي او حماسي او لومي خان آرام احساسوم او تراژیدي رولونه

د حاجي محمد کامران کارونه مې پير خوښیږي

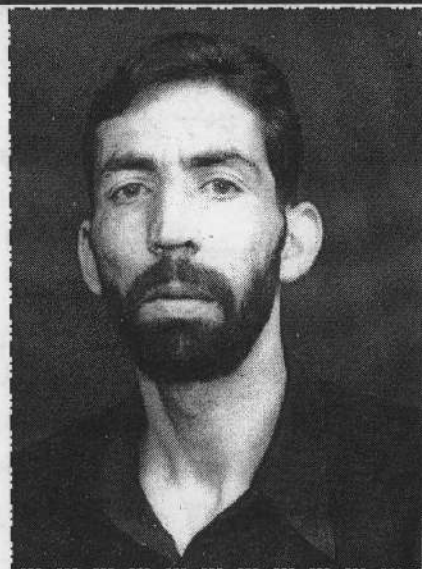
ويي لوبولی، خو زه ځان به کميدي نقش کې هوسا احساسوم او پدې باب هغه زیاته کړه ممثل هغه دی چې لمړي قدم وشي کړای چې د ټولني ناخوالي خلکوته، د ستيح یا پردې پر مخ ظاهر کړي خپل ځان په خپل نقش کې پیدا کړي. اصف جلالي وايي: ټول هنرمندان زما د سترگو تور دی خو په خاص ډول مې د حاجي محمد کامران تمثیل پير خوښیږي. او غواړم په څرگند ډول ووايم چې د تمثیل لړۍ په عموم کې له بده مرغه ضعیفه ده دا حاکه چې هغه امکانات چې د نورې نړۍ هنرمندانو یې لري موږ ته د هغو د لس فیصد په اندازه هم امکانات نشته.

هغه د خپل شخصي ژوند په پاره کې وویل: "د خدای (ج) شکر دی خپل غریبانه ژوند چې شخصي کور مې هم نشته خپلې کورنۍ سره به خوشحالی. تیروم دریش اولاده لرم چش دوه یې هلکان او یوه نجلی ده، خو بنځه یوه لرم.

وویل: د نه میاشتنو را پدېخوا د راډیو تلویزیون د پښتو ننداریو له مدیریت سره همکاري لرم مخکې له دې چې دوستانو په شخصي محفلو کې له کومې حق الزحمې پرته هغوی ته ښوونه کوله د تمثیلې هنر سره مې له وړکتوب څخه ډیره زیاته مینه وه، او دوستانو هڅونه و چې زه یې دې ته وهڅولم چې راډیو تلویزیون ته مخه کړم.

او په خاص ډول محترم محمد داوود لودین، چې زمونږ د مدیریت مسوول دی له ما سره ډیر زیار ایستلی.

هغه وايي: زما راډیويي درامې خو له شمیره وتلی په لسو تلویزیوني درامو کې مې گډون کړی چې په دوه پارچو یې چې حادثه او کوژده نومېږي لږ برښیدلې يم چې "زموږ مکتب" نومېږي چې دایرکتور یې احد ژوند دي یو کميدي رول لرم. هغه د یوه تکړه هنرمند په پاره کې وویل: یو هنرمند چې هر ډول نقش ورته وسپارل شي باید

د پښتو ژبې یو تکړه ممثل چې تل په خپلو تمثیلې پارچو کې خلک خندوي او په خپلو رولونو کې بریالی دی محمد اصف جلالي دی. ده د سباوون خبرنگار د پوښتلو په ځواب کې

مردم ما مرده پرست هستند

گوید: رشته اصلی من شعر و نمایشنامه نویسی است و مدت هفده سال می شود که شعر می سراییم و پارچه های ادبی ام. در روزنامه ها چاپ می شوند و در قسمت نمایشنامه نویسی هنرمند محبوب و با تجربه کشور انیسه وهاب، شفیع ثمیر و امین جان مرا یاری نموده اند و نمایشنامه هایی را تحت عناوین کلینیک حیوانی، او مکتبی، ده گور بیسواد، او جان گور، غم مه هم خورده میشه، طلاق، او بابه غورغوری و یک داستان کوتاه بنام پدر پول پرست نقش بازی کرده ام.

وی در مورد اشعارش می گوید: چون پدرم شاعر و رسام است من نیز راه پدر یعنی شاعری را دنبال نمودم و یکصد و هشتاد پارچه ادبی، شعر و دوبیتی دارم که اکثراً به چاپ رسیده است.

فریده وفا نورستانی همراه با پدر و یک خواهرش زندگی می کند و اوقات فراغت خود را به خوانش اشعار حافظ، داستان های اکرم عثمان و مطالعه می گذراند.

ازین تیاتر مسرور نگهداشتن هموطنان رنج کشیده ما در عالم مهاجرت بود، تا به حال در بیست و پنج پارچه نقش بازی کرده ام و در پهلوی آن در بخش درامه ها با رادیو BBC نیز همکاری دارم. بازی در نقش های تراژیدی را دوست دارم و خود را در آن نسبت به نقش های کمیدی آرام تر احساس می کنم.

او در مورد وضع هنرمندان کشور می گوید: که به هنرمندان هیچ توجه صورت نمی گیرد و بسیاری در کشور ما مرده پرست اند تا وقتی هنرمند زنده است کسی از او یاد نمی کند؛ ولی وقتی فوت نمود بالای قبر او رفته مقالات خوانده می شود و به گفته شاعر:

زر فرستادن سلطان بدان می ماند
که نوش دارو پس از مرگ، به سهراب رسید

فریده وفا نورستانی در پهلوی اینکه در رشته تمثيل کار می کند به نمایشنامه نویسی و سرودن شعر نیز دسترسی دارد او می

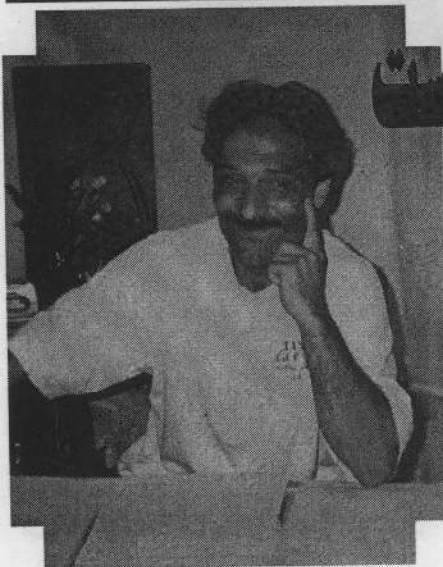

فریده وفا نورستانی هنرپیشه جوان و مستعد تمثيل را در مدیریت نمایشنامه های دری ملاقات نمودم از وی در مورد کارهای هنری اش و اینکه چگونه به هنر تمثيل روی آورده پرسیدم.

او با لبخند و جبین گشاده به پاسخ سوالم چنین گفت:

از سال ۱۹۹۹ در دفتر عرفان مؤسسه NBSD 'شهر پشاور' تحت نظر محترم صدیق برمک کار در تیاتر را آغاز نمودم و در آنجا به همکاری سایر دوستان تیاتری را بنام 'غربت' ایجاد نمودیم که هدف اساسی

هنر تمثيل در گرداب امواج قرار گرفته است

ازدواجم سه طفل دو پسر و یک دختر می باشد. وی از جمله هنرمندان موفق هنر تمثيل کشور است که در پهلوی تمثيل در تیاتر به هنر خطاطی، رسامی و آوازخوانی نیز دسترسی دارد.

حمیدی در مورد سایر هنر پیشه های تیاتر گفت: که به شیوه کار همه هنر پیشه های تیاتر کشور که در شرایط بسیار دشوار توانسته اند هنر تمثيل را زنده نگهدارند احترام دارم به خصوص کارهای هنری انیسه وهاب را میپذیرم.

وی افزود: هنر تمثيل هم اکنون مانند کشتی است که در گرداب امواج قرار گرفته و هر لحظه امکان آن میرود که به گرداب فرو رود، یعنی هنر تمثيل به کمبود وسایل تکنیکی، وسایل میکیاز و دیکور و غیره روبرو است بنا هنر تمثيل نیز مانند دیگر عرصه ها بایستی مورد توجه و بازسازی قرار گیرد.

عبدالمنان حمیدی در مورد زندگی شخصی اش گفت: ازدواج نموده و ثمره

عبدالمنان حمیدی یکی از چهره های درخشان هنر تمثيل است که مدت بیست و یک سال از عمر خود را صرف باروری این هنر نموده است او می گوید:

از سال ۱۳۶۰ بدینسو با اداره هنر و ادبیات بخش دری همکاری دارم و تا به حال در یکصد و پنجاه پارچه تلویزیونی و تیاتری سهم داشته ام وهمچنان در سه فیلم سینمایی بنام های سرشک، جبران ناپذیر و زمان جنگ نقش بازی نموده ام، مشوق اصلی ام درین عرصه فامیلیم می باشد.

وی افزود: در نقش های کمیدی که از طرف کارگردان برایم داده شده، هم ظاهر گردیده ام؛ ولی در نقش های عاطفی و تراژیدی خود را راحتتر احساس می کنم. آقای

زبان چرب مرو! و هر چه میگویی جز با زبان چرب مگو! که این چربی زبان در هر عصر و زمان و در هر جا و مکان حکمتی دارد و مزیتی.

یک مثل قلابی را هم برایم تکرار کرد:

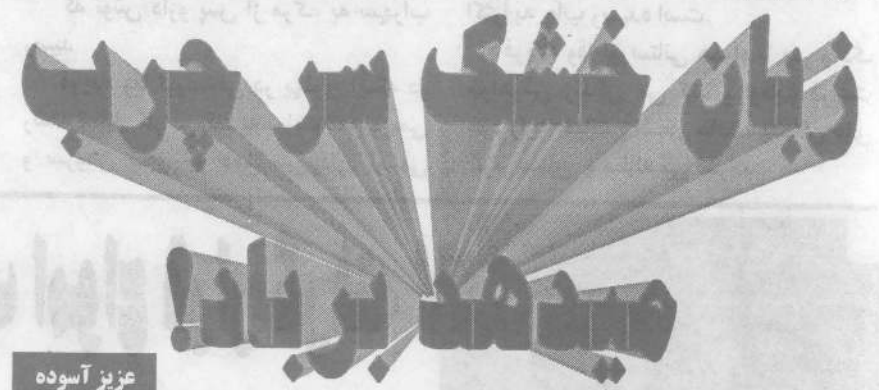
زبان خشک سر چرب میدهد بر باد!

با خودم گفتم: پروا ندارد، این سفارش اغه میرزا هم به یک بار تجربه می ارزد؛ زیرا سیل هم سیلی است و سرگردانی هم.

فردای همانروز که قرار بود، پس از ماهها فقر و فاقه و بیکاری و سرگردانی، به اداره یی عریضه بدهم. گفتم خوبست غم این زبان و امانده و سییل مانده ام را بخورم. آخر تا کی؟ تا چند؟ ناچار به سراغ دوستی رفتم که "پر پخته" و مشکل کشای همه بود و از استخوان قدیم، با کمک

گرفتن از و کارم را جور کردم. به اداره مورد نظر رفتم. آمر کاریابی بعد از پرس و جویا، با خوشرویی کارم را به مامور کاریابی سپرد. خوشحال بودم که کارم شده و چرب زبانی کارش را کرده. مامور لبخند زنان گفت: به گمانم امروز شوروا یا کچری قروت خورده ای! گفتم: نی هرگز. من امروز اصلاً غیر از یک تکه نان و چای تلخ، چیزی نخورده ام.

گفت: پروا ندارد. نوش جان! او پیهم اصرار داشت و بنده یکسره انکار. تا آنجا که عاقبت او مرا به دروغگویی متهم ساخت، من که در تمام عمرم یک کلمه دروغ نگفته بودم و هر چه دیده بودم و "بودی" خورده بودم از خیر سر راست گویی بود؛ اندکی ناراحت شدم و خود را حلزون وار جمع کردم و در خود پیچیدم: خلاصه، کارم به روز دیگر موکول شد. در لحظه یی که از اتاق بیرون می آمدم. مامور کاریابی با تبسم معنی داری برایم گوشزد کرد که: یکی از شرایط کار کردن در اداره ما راستی و

عزیز آسوده

روزی از روزها که سرم منگ و دلم تنگ و پایم لنگ شده بود، با دوستی جهاننیده که چنان گرگی باران دیده بود، سردچار شدم. در پهلوی خود جایم داد و دست کلفت و گرنکش را بر سر شانه ام نهاد. وقتی سر از چون و چند ماجرا بدر آورد. آب دهانش را قورت کرد و گفت: ای پسر! ترا همه چیز هست، بغیر از یک چیز و آن زبان چرب است. بیدرتگ زبانم را بر کامم مالیدم که ببینم زبان مسکینم در چه حالت! اغه میرزا ادامه داد: هر جا میروی جز با

باور کنی از وقتی با سفید و سیاه آشنا شده ام. در تلاش معاش به راه و بیراهه سرگردان بوده ام و اگر بگویم یکبار هم آب خوش از گلویم پایین نرفته و اگر دم زده ام، دم بیغم نزده ام. از گرم و سرد روزگار هم که بگوئید، فراوان دیده و از آب و دانه آن اینجا و آنجا تا دل بخواهد، شکم سیر چشیده ام. هر قدر کلاه احمد را به سر محمود گذاشته ام و تاقین کلبی را به سر مقصود، سودی نبخشیده. یکجوره کالایم دو نشده و پیاوه اشکنه و قورمه کچالویم به قلمرو شوربا تقرب کرده نتوانسته.

درستی است!

گیج و منگ در دهلیز ایستاده بودم. امریر و مستخدم اداره که شاهد ماجرا بود دلش برایم سوخته بود. نزدیکم آمده گفت: او برادر! کدام چیز چرب و چفت خوردی، باز میگی که نخوردیم. ناق خوده ده کوچه حشن چپ زدی، خو میگفتی خوردیم، دنیا خو چپه نمیشد. زدی کار و بارته خراب کدی! خواستم همراهش سیاه و سفید کنم که قسم به این قسم به آن نخورده ام. چرا دروغ بگویم! دروغ که تاریکی ایمانست...! مجالم نداد، نزدیکم آمد، قطی نسوارش را در مقابلم گرفت. در شیشه گرد آن دیدم که دور دهانم از شی بر آمده و بروتهای سبیلی و مرده شوی برده ام نام نا داده، چرب و چفت شده، گوشم به اصطلاح جرنگ کرد. خواستم بگویم و داد بکشم که برادر: من دیگر کاری نکرده ام تنها وقت آمدن یک ورق روغن زرد طلبی گرفته و بروی زبانم هموار کردم تا زبان صاحب مرده ام، اندکی چرب شود؛ زیرا همین خشکی زبان به گفته آغه میرزا برای بنده بدبگیری داشته است. مگر مستخدم پشت کارش رفته بود. حالا باز هم کار پیش و من از دنبالش ویلان و سرگردانم و نمیدانم چکنم، حالا تنها همیقدر میکنم که هر جا می روم و نشست و برخاست می کنم، زبانم را در محبس دهانم زندانی میسازم و گیهای آغه میرزایی را هم نمیشنوم.

ابلاغیه ترافیک شهر کابل

بدینوسیله به اطلاع عموم مردم ضعیف و نحیف شهر کابل رسانیده میشود تا مراتب زیر را در نظر داشته باشند:

۱- چون جاده های منتهی به محل کار بزرگان همه روزه نسبت مسایل امنیتی مسدود است، احتیاط نموده به اطرف ها قدم رنجه نفرمایند. ورته دست شکسته حملبل گردن ترافیک وقت شکسته بندی را ندارد.

۲- در بساطر جاده ها چون پیاده روها، پیش دکان یا برجال دوکانداران محترم میباشد و کنار جاده ها به پارکینگ وسایط چون کراچی، بایسکل، موترهای چارپا، شش پا... تا ۲۲ پا اختصاص یافته و یک باریکه برای عبور و مرور سایر وسایط باقیمانده لذا هشیار بوده از رفت و آمد درین جاده ها پرهیزند تا خدا ناخواسته مضروب مصدوم و معدوم نشوند. مصرف گراف شفاخانه بدوش ترافیک نمیشد.

۳- از خانم چون جهت رسیدن به شعبه یا محل کار مربوط خارج میشوند یا باید موتر شخصی داشته باشند و یا تکسی در بست بگیرند؛ زیرا در ایستگاه ها ازدحام نهایت زیاد است و ساعت ها باید انتظار بکشند و بالاخره پس از رسیدن به محل کار و غریبی با لباس و حالت زولیده مورد طعن از خود بدتر ها قرار گیرند. با تاکید بر اینکه کسر معاش غیر حاضری آنان را ترافیک نخواهد پرداخت.

۴- مردم منتظر سرویس های ملی بس نباشند؛ زیرا تایم حرکت مشخص نیست و تازه دریور و نگران تا صد فیصد و یا بیشتر از آن مفاد نکنند. حرکت صورت نخواهد گرفت و هکذا به تقشش های ملی بس نیز توصیه گردیده تا با دریوران جور آمد و تفاهم داشته باشند؛ زیرا هرگونه کنترل قانونی باعث ایجاد فضای متشنج کاری بالاتر تقسیم جدید عواید میگردد و کیسه کسلی بدنیال دارد. ترافیک جاده صلاحیت تقیص بودجه هوایی خود را به هیچکس نخواهد داد.

۵- فامورین باید خانه نشین شوند؛ زیرا پرداخت کرایه از معاش اجرا نشده امکان ندارد در غیر آن کرایه جل و بلاس باقیمانده منزل، و خود منزل را اگر باشد به تاراج میرد. ترافیک کرایه خانه را به دالر داده نمیتواند.

۶- به همه با کمال جدیت توصیه میگردد: سنگ بجای خودش سنگین است را در نظر داشته مطابق هدایات ترافیک عمل نمایند. زیرا حرکت در جاده های شهر ممنوع اعلان گردیده؛ بیخبری از قانون عذر پنداشته نمیشود.

نامه یک دریور

عزیزم سلام! نمی دانم در سوچورد قلبم چه دست بازی کرده ای که اکنون اشاره های وجودم مانند اشاره ترافیکی خود به خود سرخ می شود افسوس که اشتراک صبرم از دست رفته و برک تحمل ام فعال گردیده و کلچ رسوایی را زیر پا گرفته و من شب از فراقت چنان دست و پا می زنم که برادرم فکر می کند رقص برک دانس و یا دسکو می کنم. به هر صورت از خداوند خواستگارم که گیر بکس وجودم بی گریس شود. و ویرنگ وجودم از پشیمانی بسوزد و میتر وجودم همیشه فیوز بپراند تا هر شب ۱۲ بجه در بستر خواب چون موترهای روسی سر به خود آرن بزنم.

تربیته هم (مکتب)

من چون گدا تو پادشاه خیری نما ای م.م
 من بینوا تو کجکلاه خیری نما ای م.م
 دولت ز کارم می کشد، دود از دمارم می کشد
 فامیل من گردد تباه خیری نما ای م.م
 تنقیص کارمندان بود، تخصیص بیکاران بود
 افتاده ام در نیمه راه، خیری نما ای م.م
 اطفال مکتب خوان من، خشکیده تن چوب جان من
 بی آب و نان و سر پناه خیری نما ای م.م
 دولت غمم را میخورد یعنی سرم را می برد
 او بیگنه من پر گناه خیری نما ای م.م
 یک عمر خدمت کرده ام، خدمت به ملت کرده ام
 روز سپیدم شد سیاه خیری نما ای م.م
 ده سر بود اولاد من، کی بشنود فریاد من
 بروی آبم همچو کاه خیری نما ای م.م
 مامور بیرون از درم، تبعیدی این کشورم
 بیدستم و بیدستگاه خیری نما ای م.م
 دارد حقوق آخر بشر، تا کی چنین زیر و زبر
 پر درد و سوز و اشک و آه، خیری نما ای م.م

من تنبل نیستم

هر وقت می خواهم کاری را انجام بدهم تصادفاً از پیشم خراب می شود چند روز پیش مادرم گفت بروچیم یک گیلان آب بیار وقتی گیلان را پر از آب کردم ناگهان گیلان از دستم افتاد و شکست مادرم بسیار قهر شد اما گناه من نبود یک روز پدرم گفت: برو عینک های مرا بیار وقتی عینک های پدرم را گرفتم بسیار دقت کردم که خراب نشود؛ اما متوجه نبودم که ناگهان دروازه باز شد و شیشه عینک پدرم شکست بسیار نارام شد. پدرم بسیار قهر شد اما من هیچ گناه نداشتم مادرم و پدرم مرا دشنام دادند که بسیار (تنبل هستی).

تلاش و کوشش

ته یی چیره ته چي خورپریم تنخوا گلې
 تاپسې ډیر زیات کړپریم تنخوا گلې
 ته زما د کورنۍ د درد دوا یې
 بې له تا ځکه رنځپریم تنخوا گلې
 زه مامور دې په هر نوب باندې عاشق یم
 ستا د عشق په اور سوزپریم تنخوا گلې
 میاشتي تیرې شوې محروم دې د وصال یم
 ستا له هجره ډیر ژرپریم تنخوا گلې
 ستا له غمه مې رنگ ژیر وینه مې وچه
 خدایرو مرگ ته نژې کپریم تنخوا گلې
 کال په کال دی د دیدن وعدې اوږدپرې
 لاپه ستونزو اخته کپریم تنخوا گلې:
 جدایی دې په آرمان د یو خو گون کړم
 ورځ په ورځ پسې خوارپریم تنخوا گلې
 چې دې نوم واورم اوبه اوبه مې زړه شی
 خپل بد حال ته حیرانپریم تنخوا گلې
 د میوې هغو بنو پر ما حرامه ځکه
 په ډوډۍ هم نه مپرپریم تنخوا گلې:
 ستا نشته والی یم له ژونده بیزار کړی
 بیوسیو کې اوسپریم تنخوا گلې
 ستا د هر څه دې بې نیازو ته چې گورم
 لکه موم نو ویلې کپریم تنخوا گلې
 بې معاشه که مې حال د ژوند همدا وي
 خامخا زیاتې ورکپریم تنخوا گلې
 یو ځل مخ دې راته دوې گوتې ښکاره کړه
 خدایرو مرمه، تباہ کپریم تنخوا گلې!

د تاريخ په اوږدو کې د نړۍ په انځورونو

مور په يوه رنگارنگه نړۍ کې ژوند کوو
په ډيرو هيوادونو کې رنگونه د بيلابيلو
عمومي رخصتيو استازيتوب کوي. هغوی
همدارنگه د دې لپاره کارول کيږي تر څو
احساسات څرگند او ژبه راژوندي کړي. د
خپلې خوښۍ رنگ پيدا کړي او وگوري چې
د نړۍ په بيلابيلو برخو کې په څه مانا او
مفهوم کارول کيږي.

سور

- د لرغونو روميانو لپاره سور بيرغ د
جگړې او جنگ نښه وه.
- سور رنگ د ليد د نښې وړتيا په
درلودلو سره د توقف يادريدنې په نښو، د
توقف يا دريدنې په څراغونو، د بريك په
څراغونو، او د اور په تجهيزاتو او لوازمو
کې کارول کيږي او دا ټول تجهيزات په
سور رنگ سره رنگول کيږي.
- لرغونو مصريانو خپل ځانونه (سره
قبيله) بلله او د دې کار د ټينگار لپاره به
يې خپل ځانونه په يوه ډول سره رنگ سره
رنگول.
- په روسيه کې سور رنگ د بنکلا په
مانا دي. بلشويکانو کله چې په نولس سوه
اوه لسم کال کې تزار له ځواک څخه ليرې کړ
او سياسي واک يې تر لاسه کړ نو سور بيرغ
يې د خپل سمبول په توگه غوره کړ. له
همدې کبله وو چې سور رنگ د کمونيزم د
رنگ په نامه ونومول شو.
- په هندوستان کې سور رنگ د سرتيري
يا عسکر سمبول بلل کيږي.

- په جنوبي افريقې کې سور رنگ د وير
يا ماتم په مانا دي.
- داسې گڼل کيږي چې په نوي موټر
پورې د سرې يا زرغونې ليندې تړل د ښه
بخت په مانا دی.
- په چين کې سور رنگ د ښه بخت په
مانا دی او د همدې کبله د رخصتو او د
واده د رنگ په توگه کارول کيږي د چينايي
ماشومانو نومونه په داسې مراسمو کې
کښودل کيږي چې د سرې يا زرغونې هگې
د مراسمو په نامه يادېږي.
- خرافاتي يا د پوچې عقيدې لرونکي
خلک فکر کوي چې سور رنگ شيطان
ډاروي.
- د سره ليک ورځ د خاص اهميت او ښه
بخت درلودونکو ورځو څخه يوه ورځ گڼل
کيږي.
- په يونان کې هگې د ايستريا د حضرت
عيسی (مسيح) د بيا راژوندي کيدو د جشن
په مناسبت د ښه بخت په مانا په سور رنگ
رنگول کيږي.
- سور رنگ د هغو رنگونو له ډلې څخه
يو دي چې په ملي بيرغونو کې تر ټولو زيات
تر سترگو کيږي.
- د گلابو د گل په انگليسي جگړه کې
سور رنگ د لاکاستر د کور رنگ وو چې د
يورک کورته يې چې سپين رنگ يې
استازيتوب کاوه، ماتې ورکړه.
- سور کميسي د ايټاليوي مشر
گابيردالسي سرتيري وو چې معاصره
ايټاليایي په نولسمه پېړۍ کې سره يو موټي

کړه.
- سور ليدل کيدل د قهر او غصې په مانا
دي.
- سور کب يا هغه شي چې د رښتنيې او
اصلي موضوع پاملرنه بل لور ته اړوي
- سره سترگه په الوتکه کې د شپې له
لورې الوتنه تر سره کول.
- که چيرې ووايو چې يو کارو بار سور
دي دا په دې مانا دي چې پيسې بايلل
کيږي.
شين:
- په ټوله نړۍ کې يواځې يو ملي بيرغ يو
رنگ لري چې هغه د لیبيا شين رنگه بيرغ
دي.
- لرغونو مصريانو به د خپلو معبدونو
غولي يا فرشونه په شنه رنگ سره رنگول.
- په لرغونې يونان کې شين رنگ د
برياليتوب په مانا وو.
- د سکاټلنډ په لوړو پرتو مخکو کې به
خلکو شنه کالي د وياړ د نښې په توگه
اغوستل.
- شين رنگ د ايرلنډ ملي رنگ دي.
- شنه شاد انگليسي په عاميانه ژبه کې
د امريکايي ډالر د بل په مانا دي.
- شين رنگ د تگ او حرکت په مانا دي.
کله چې ټول سيستمونه شنه دي دا په دې
مانا دي چې ټول شيان او هر څه کار کوي او
منظم دي.
- شنه کوټه د کنسرت په سالون او يا
تياتر کې هغې ځای ته ويل کيږي چې هلته د
کنسرت اجرا کوونکي يا د تياتر لوبغاړي

ګوت ګوت کې ه پلاپلو ماناګله

- بنفش زړه د امریکې د متحده ایالاتو هغه مډال دی چې په جګړه کې ټپي شویو سر تیرو ته ورکول کیږي.
- بنفش یو سلطنتي او پاچاهي رنگ دی.
- بنفشي رنگ وینا کفري او ناولې خبرې په ګوته کوي.
- (سیوناردو د اوینسي) په دې باور وو چې د تفکر ځواک کله چې په یوه بنفشي رنگه رڼا لکه د رنگ شوي شیشې په بنفشي رنگه رڼا کې تر سره شي، څو ځلي ډیريږي.
- د ماشوم په کوټه کې د بنفشي رنگ شته والي د ځینو خلکو په وینا د رنگونو د تیوري پر بنسټ د خیال او تصور دودې او پر مختګ سره مرسته کوي.
- ریچارد واګنر خپلې او پراګانې په داسې یوه کوټه کې چې بنفشي رنگه څراغونه به په کې روښانه شوي وو، کمپوز کولې، البته چې نوموړي رنگ د هغه لپاره د الهام بڼه درلودله.
ژیر:
- په مصر او برما کې ژیر رنگ د ویر او غم نښه ده.
- په هسپانیا کې د اعدام پلې کوونکو کسانو په یوه وخت کې ژیرې جامې اغوستلې.
- په هندوستان کې ژیرې جامې د سوداګر یا بزګر نښه ده.
- د لسمې پیړۍ په فرانسه کې د خاینانو او مجرمینو د کورونو دروازې په ژیر رنگیدلې.

وي.
- د آبي څخه بهر يا خوا په يوه نا اټکل شوې وخت کې د يوې نامعلومې سرچينې په مانا دي.
- آبي کتاب د ټولنيز پلوه د څرګندو او پيژندل شويو خلکو د لست په مانا دي.
- آبي وينه هغه سړي دي چې د يوې نجيبې کورني څخه وي. نوموړې اصطلاح په احتمالي توګه د هغو ټنګلو اريستو کراتانو د وينې د آبي رګونو څخه چې د لومړي ځل لپاره يې نوموړې اصطلاح وکاروله، اخيستل شوی ده.
- د آبي په لور د يو نامعلوم شي يا لورې په لور مانا لري.
- آبي پزه د يوه جدي او سختګيره سړي په مانا دي.
- آبي اوږدې جوراښې د يوې هونسيارې، او په لوړه سويه پوهې ميرمن په مانا دي.
- د لرغونې مصر فرعونانو به آبي کالي د بلاوو څخه د خپلو ځانونو د ژغورلو لپاره اغوستل.
- آبي قوانين د اخلاقي معيارونو د پلي کولو لپاره کارول کيږي.
- د آبي پټو ډله د تر ټولو ماهرو او لائقو خلکو يو ګروپ دي.
ارغواني، بنفش:
- مصري ملګې کلوياترا بنفش رنگ ډير ځوښاوه او مينه يې ورو سره درلودله.
- په تایلند کې کونډې ميرمنې چې د خپلو ميرو په مړينه باندې ویر او ماتم کوي. بنفش کالي اغوندي.

ستیژ ته د تلو څخه مخکې په کې کښيني او آرام کوي.
- شين سترګې بلا حسد يا کينه ده.
- شين ټنګر د نوي راغلي او ساده سړي په مانا دي.
- شين د ځواب په مانا دي.
- د حسد څخه شين د کيني او کست څخه ډک په مانا دي.
- د شنې کوټې خاوند په دې مانا دي چې د نباتاتو په کرلو کې ډير ښه او لائق دي يعنې چې بوټې کښينوي نو شين کيږي.
- شين رنگ يو شفابخښوونکي او د طبيعت رنگ دی.
آبي:
- په لرغوني روم کې دولتي کارکوونکو آبي کالي اغوستل. نن ورځ پوليس او نور عامه کار کوونکي آبي کالي اغوندي.
- په چين کې آبي رنگ د کوچنيو نجونو رنگ دی.
- په ايران کې آبي رنگ د ویر او ماتم رنگ دی.
- آبي رنگ د جادو ګرو څخه د ژغورنې لپاره کارول کيده چې فکر کيده د هغوی نوموړي رنگ نه ځوښيږي.
- که چېرې ريښتيني آبي ياست دا په دې مانا ده چې ريښتيني او وفاداره ياست.
- آبي رنگ د مينې په مانا دي له همدې کبله ده چې ناوې د هغې د واده په ورځ باندې آبي کالي اغوندي.
- هغه کوټه چې آبي رنگ شوي وي داسې ويل کيږي چې ستر يا ليري کوونکي +

- په هندوستان کې هندوان د پسرلي د جشن د لمانځلو لپاره ژبې جامې اغوندي.

- که چيرې ووييل شي چې يو څوک د وينې ژبې رڼگ لري نو هغه سړي ډارن بلل کيږي.

- په جاپان کې په ديارلس سوه اوه د يرشم کال کې د امپراتوري کورني تر مينځ د جگړې په اوږدو کې هر سرتيري د زړه ورتيا د نښې په توگه ژبې دا ودې گل په خپله سينه کې ټومبه.

- ژبړه پټه د سرتيرو لپاره د جگړې په لمړۍ کرښه کې د ملاتړ او مرستې په مانا ده.

- ژبړه رڼگ د حسد، کينې او غولوني نښه ده.

- په منځنيو پيړيو کې به لويغاړو په يوه ننداره کې د مړي د نقش د لوبولو لپاره ژبړې جامې اغوستلي.

- څرنگه چې ژبړه رڼگ په ښه توگه د ليدو وړ دي او له همدې کبله د خبرتيا د نښې په توگه کارول کيږي. همدارنگه نوموړي رڼگ د قرنتين يا د نورو سيمو څخه د خطر د سيمې د بيلوني او په نښه کولو لپاره کارول کيږي.

- ژبړه ژورناليزم د مسوليت نه منوونکي او له خطري څخه ډکې رپوټ ورکونې په مانا دي.

سپين:

- سپين بيرغ د سولې او اوربند لپاره يوه عامه نښه ده.

- په چين او جاپان کې سپين رڼگ د وير او غم په مانا دي.

- معمولاً داسې انځور شوي دي چې ملايکې سپينې چينې اغوندي.

- لرغونو يونانيانو. په سپينې جامې اغوستلې تر څو په زړه پورې خوبونه ډاډيز او يقيني کړي.

- مصري فرعونانو به سپين تاجونه په سرول.

- لرغونې فارسيان په دې عقیده او باور وو چې ټول رب النوعان سپينې جامې اغوندي.

- يو سپين هاتې هغه پيل دي چې ډير کم پيدا کيږي او پيکه رڼگ لري او نوموړي

پيل د هند، ټايلند، برما، او سريلانکا د هيوادونو خلک مقدس گڼي. په دې هيوادونو کې نوموړي پيل داسې ملکيت دي چې يا د هغه څه، څخه ډير ارزښت لري چې په ساتلو او پاللوي يې لگيږي او يا هغسې يو شي دی چې د هغې څښتن يې نه غواړي مگر نه شي کولای چې ځان ترې خلاص کړي.

- داسې گڼل کيږي چې په واده کې د سپينو جامو اغوستل د ښه بخت په مانا دي.

- سپينه تودوخه د شديدي او قوي مينې، قهر، ځان تيريدنې او هيجان حالت بيانوي.

- سپين لست د تور لست پر خلاف د په زړه پورې شيانو لست دي.

- سپينه پيرونه هغه پيرونه ده چې په هغې کې کمپلې، د مخ او ځان وچوونکي او نور د بيديدنې او حمام توکي او شيان پلورل کيږي.

- سپينه شوي گومزه هغه سړي دي چې په پټه ډير بد سړي وي مگر په ښکاره ښه سړي معلوميري، يعنې دوه مخې سړي.

- سپينه برتسنا په عاميانه ژبه کې د سپوږمۍ د خلا، او په کور کې د جوړو شوو شرابو په مانا ده.

- سپينه کوټه هغه کوټه ده چې پاکه وي او همدارنگه د تودوخي درجه په کې کنترول شوي وي، گرد او خاورې و نه لري او د ډيرو دقيقو وسايلو او آلاتو د ساتلو لپاره کارول کيږي.

- سپينې اوبه هغه څنگ لرونکي اوبه دي چې د سيند په هغه برخه کې چيرې چې سيند په ډيره چټکتيا سره د غټو تپرو په سر باندې بهيږي او پيدا کيږي.

تور:

- لرغونو مصريانو او روميانو به تور رڼگ د وير او ماتم لپاره کاراوه لکه څرنگه چې نن ورځ يې ډيري اروپايان او امريکايان کاروي.

- تور کميسي د هټلري المان په اردو کې امنيتي يا اطلاعاتي سرتيري وو چې همدارنگه داس. اس. په نامه سره هم پيژندل کيدل.

- تور رڼگ ډير وختونه د راز او پټ شي

لپاره کارول کيږي.

- په چين کې تور رڼگ د کوچنيو هلکانو لپاره دي.

- تور زړي سړي يو بد او مضر سړي دي.

- که چيرې ووايو چې کار و بار په تور کې دي دا په دې مانا دي چې نوموړي کار و بار پيسې گټي.

- تور لست د خلکو او سازمانونو هغه لست دي چې په هغې کې د شاملو کسانو او سازمانونو سره بايد دي چې اړيکې وشلول شي او يا بايد مجازات شي.

- تور رڼگ د لوړ فرهنگ او کلتور او ښې سليقې سره تړلي دي. توره نکتايي رسمي مراسم ښيي.

- په کراته کې تور ملاتړي يا کمربند يو کار پوه يا استاد راپيژني.

- د موټرو په مسابقه کې تور بيرغ د چلونکي لپاره د دې نښه ده چې په مخکې يې ژوره کنده پرته ده.

- تور ساتوونکي د يوه لنډ غر او رزبل سړي په مانا دي.

- لرغوني مصريان په دې باور او عقیده وو چې تورې پشو گانې د خدايي يا آسماني ځواک درلودونکي دي.

- تور سړې يا پپوس د سکرو دکان د کارگرو يوه ناروغي ده چې په جاري او مسلسل توگه د سکرو د گرد د تنفس کولو څخه راپيدا کيږي.

- تور ليک د وپرونې او تهديد له ليارې د خلکو څخه د شيانو د ترلاسه کولو په مانا دي.

- تور بازار د مالونو او پيسو د غير قانوني راکړې ورکړې په مانا دي.

- تور پيسه د ټولني څخه شپږل او رټل شوي سړي په مانا دي.

- توره مينځه د سپينې مينځې پر خلاف د بر بندولو او رڼا ته د راوستلو په مانا دي.

- تور بهر د شپې له پلوه د هوايي حملو له ډاره د برتسنا په پرېکولو سره او په تياتر کې په يوه ننداره کې د صحنو د بيلولو لپاره د تورتم د رامينځته کولو په مانا دي.

- کله چې تاسې تور بهر ياستي دا په دې مانا دي چې د لنډې مودې لپاره مو شعور له لاسه ورکړی دي.

واقعیت نشریات در هرات

سید آصف حسینی

فرهنگی و هنری توحید، انجمن حافظان و قاریان قرآن کریم، شورای همبستگی مردم افغانستان، شورای انسجام ملت مسلمان افغانستان مجتمع فرهنگی مهدیه بزرگ هرات و جامعه نوین نیز از مجامع مهم فرهنگی این شهر محسوب می شود.

نشریات کابل به صورت محدود در این شهر وجود دارد و مجله کلید از خوانندگان زیادی دارد.

برپایی نمایشگاهها و محافل فرهنگی نیز در جهت رشد فرهنگی این شهر گام مؤثری محسوب می گردد.

در شهر هرات سینما وجود ندارد؛ اما ویدیو کلوپ ها در این شهر از رونق خاصی برخوردار می باشند. که اکثراً مملو از فلم های ایرانی می باشد.

تلوویزیون هرات حدود ۴ ساعت نشریات دارد که گاهی بیشتر یا کمتر می شود رادیو در این شهر ۲ ساعت صبح برنامه بخش می نماید و حدود ۲ ساعت بعد از ظهر.

عمده ترین مشکل نشریات و مطبوعات هرات کمبود بودجه میباشد که تعدادی از آنها متوقف گردیده است.

به چاپ میرسد، روزنه نور، شگوفه ها که مخصوص کودکان و نوجوانان می باشد، پیرلتیک، دعوت، ترویج زراعت غلات و سبزیجات که از سوی ریاست عمومی احیا و انکشاف دهات هرات برای رهنمایی دهاقین و سعی در شناسایی آفات زراعتی این ولایت دارد نشر می شود، غنچه های نور و دیپاچه می باشد.

البته نشریه های که از سوی مهاجرین مقیم خارج افغانستان به نشر می رسد نیز در این شهر دیده می شود. نشریه هایی چون، هری، فرهنگ، خط سوم، در دری.

موجودیت زنان در ۱۹ انجمن فرهنگی به آن رنگ خاصی داده است، انجمن خواهران اتفاق، انجمن خواهران مسلمان، انجمن فرهنگی بعثت، انجمن خواهران ولسوالی انجیل، شورای زنان نشانه بارز حضور زنان و سهم گیری در بهتر سازی فرهنگی و ترویج علم و دانش در این شهر می باشد.

مرکز آموزشی عمران، بنیاد لیسه های جوان، شورای متخصصان، انجمن اخلاق و معرفت، انجمن جوانان ترکمن، انجمن ادبی هرات، انجمن فرهنگی قلم، بنیاد فرهنگی و آموزشی شهید احمد شاه مسعود، کانون

هرات باستان را از لحاظ فرهنگ مطالعه و بررسی نماییم در حال حاضر بعد از کابل از بیشترین نشریه برخوردار است.

توجه به فرهنگ اطلاع رسانی از سوی فرهیخته گان فرهنگ در این شهر باعث ایجاد و تنوع نشریات گردیده است. چنانچه مطبوعات هرات از مضامین مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و علمی برخوردار بوده و سعی در بهتر شدن و جذابیت مطالب صورت می گیرد.

در هرات حدود ۲۵ نشریه به چاپ می رسد از جمله یک روزنامه از طرف ریاست اطلاعات و فرهنگ هرات به نشر می رسد که اخبار را روزانه به نشر میسپارد همچنین هفته نامه هایی شورای "ملت" ارگان نشراتی شورای انسجام ملت مسلمان، "پیام همبستگی" نشریه شورای اسلامی همبستگی مردم افغانستان، "آوای نو" دو هفته نامه آزاد به سرپرستی آقای علوی رئیس امنیت هرات میباشد.

در هرات باستان ۱۵ ماهنامه منتشر می گردد که عبارتند از به ابتکار خبرنگار IOM، تخصص ارگان نشراتی شورای متخصصان هرات، اورنگ هشتم، کودک نشریه انجمن هرات، کنکاش اندیشه های جوان، معرفت، پیام جوان که از سوی محصلین پوهنتون هرات

ماریا عیار چگونه به آواز خوانی

عیار گردید

نوشته: شفیق سکندری

ستدیوی رادیو برنامه چلچراغ را با من گرداندگی کند تقریباً چند برنامه ای نه گذشته بود در جریان که آهنگ پخش می کردیم ماریا عیار این آهنگ ها را به زمزمه می گرفت. و در صدای او کیفیت را به صراحت احساس می کردم. من چندین بار برایش می گفتم ماریا چرا آوازخوانی را اختیار نمی کنی؟ همیشه حرفهایم را به خنده جواب می داد که من کجا و آوازخوانی کجا؟ و می گفتم نی جدی می گویم یکبار استعداد خود را آزمایش کن حدس می زدم که امکان دارد تا فامیل اجازه خواندن را برایش ندهد و حتا سوال می کردم که آیا کدام ممانعت وجود دارد؟ می گفت نخیر کدام دلیل درین مورد نیست پدرم، مادرم، برادران و

ات یاری کرد بنویست خود مختار هستی، آخر چه چیز تازه را باید در مورد من بفهمی؟ در حالیکه همه چیز مثل آفتاب روشن است و مرا بکلی می شناسی. به این باور دارم من با نطق بی همتای کشور فریده انوری در رادیو ملی افغانستان که ریاست آنرا بعهده داشت در شبکه های ستلایت برای ۲۴ ساعت به خانه های افغانان ما در تمام ایالات متحده امریکا مهمان بودم با پردیوس و دایرکتوری برنامه چلچراغ که دو ساعت در هفته نشرات داشت آنرا گرداندگی می کردم. و در پهلوی آن محصل نیز بودم؛ زمانیکه من کالج میرفتم با ماریا عیار در محوطه کالج هم صحبت شدم و حرف ها بجایی کشید تا من از او دعوت نمایم تا به

قبل از اینکه اقیانوس ها را طی می کردم و از آنان عبور می کردم و فضای آرام و صلح انگیز کلفورنیا را پشت سر می گذاشتم همیشه بخاطرم یک نکته بود تا در باره دوستم ماریا عیار مصاحبه برای مجله دوستداشتنی اش (سباوون) تهیه نمایم؛ زمانیکه در گیر و دار آمدن به کابل عزیزم شدم وقت کافی برای صحبتی با او نداشتم به جز یک صحبت کوتاه تلفونی خدا حافظی و من در گوشی تلفون برایش علاوه کردم: ماریا جان مرا وقت مجال اینرا نداد تا با تو صحبتی برای مردم کابل عزیز داشته باشم وی با شوخی به من گفت: تو پدر وکیل من هستی چه نیاز به مصاحبه دارد هرچه دلت خواست هر بد و رد که در مورد من قلم

ذهنم تداعی کنم.

هنر ماریا عیار از سٹیژ همانشب آغاز گردید
بعدش او را در محفل بزرگداشت از بیستمین
سالروز تولد و وفات احمد ظاهر دعوت نمودم
تا بخواند. آواز او بسا گیراست و در حالت حاضر
او بالای آوازش تمرین مینماید و این کار
آوازخوانی را جدی گرفته است چرا که همه
احساس نموده است که ماریا عیار زیبا میسراید،
او با هنرمندان شناخته شده کشور بیشتر
آشنایی حاصل نموده است CD را بنام زندگی
به بازار هنر به ارمغان آورده است و بخاطر رفع
تشنگی هواخواهان آوازش البوم دیگری را
روی دست گرفته است که عنقریب به بازار
هنر به ارمغان خواهد آمد.

تحسین می کردند و می گفتند که او زیبا
میخواند و گیرا می خواند.

و همینطور برنامه سالگرد رادیو از سوی
رئیس رادیو ملی افغانستان خانم فریده انوری بر
پا گردید و تا آن وقت هنوز هم ماریا عیار تحت
تأثیر میرفت و او از من تقاضا نمود و علاوه
کرد که اگر من شفیع سکندری با او روی نرم
شاید توان اینرا نداشته باشد تا روی سٹیژ بالا
شود با من اینرا فیصله کرد تا با او آواز بخوانم،
درینجا بود که خنده بلند کردم و جواب دادم که
من؟ فکر کردم اول او شوخی می کند؛ ولی
بعدش نخیر او جدی تر از من بود و بالاخره
این خواهش پوره گردید و من هم قول دادم تا
آهنگ را با او روی سٹیژ بخوانم اینکه چه
بالایم گذشت اصلاً نمیخواهم دیگر آن را در

خواهرانم ازین ناحیه مرا هرگز نمی آزارند
و دوست دارند تا یکی از ماها بخوانیم و
بنوازیم. من و فامیلیم با خانواده ماریا عیار تا
جائیکه آنان را می شناسم مردمان روشنفکر اند
و در فامیل آنان همه چیز داخل چوکات است
حتا طرز هنرمند بودند؛ چون درینمورد که
آوازخوان زن در چند دهه اخیر در افغانستان و
حتا در بین افغانان آمریکا چیزی دیگر توجیه
شده است به همین ملحوظ زمانیکه یک دختر
جوان در یک فامیل افغان دست به تبارز
استعدادش می زند به یقین که انگشت انتقاد
این و آن به طرفش دراز میشود.

به همین ملحوظ من می اندیشیدم که
امکان میروود تا ماریا عیار از سوی فامیلیش به
ممانعت مواجه شود؛ ولی تردیدی که داشتم
درست نبود، به هر صورت قصه را به منوال
دیگر چرخ ندهیم حرف در اینجا بود که چطور
توانستیم تا استعداد ماریا عیار را کشف نماییم
همانطوریکه در بالا گفتم همان زمزمه های او
در جریان پخش آهنگهای برنامه چلچراغ در
رادیو بود بدون اینکه او متوجه شود دسته
مایکروفون را تخنیکر خوش ذوق برنامه وحید
مومند بلند نمود تا صدایش مستقیماً به گوش
شنونده های رادیو برود و آنان قضاوت کنند که
چطور می خواند؟ بالاخره بعضی از شنونده های
برنامه چلچراغ را به این سوال مواجه کرد تا در
خط تلفونی مستقیم برنامه بیایند و سوال
نمایند که این صدا از کی بود؟

روز دیگر گوینده محبوب تلویزیون فریده
انوری را در استودیو نشر خواستم و او این آواز
را شنید و کرد، وی دیگر آرام نه نشست و در
استدیو آمد و گفت ماریا تو باید آوازخوانی را
آغاز نمایی. از تصادف نیک در استدیو یک پایه
هارمونیه داشتیم و از ماریا عیار تقاضا کردیم تا
همانروز برای اولین بار صدایش را بلند کند نه
با زمزمه آهنگی بلکه فقط صدای او با صدای
آرمونیه همراه باشد. تمرین ها آغاز گردید و روز
بروز صدای ماریا را هنرمندان که در نواحی
شهر سانفرانسیسکو زیست داشتند می شنیدند

ماریا عیار با شفیع سکندری در اجرای رادیو ملی افغانستان با گرداندگی برنامه چلچراغ

د اعتياد ناوړه نتيجې

اعتیاد چې یوه عربي کلمه ده د عادت اخیستلو په معنا ده یعنې یو څوک چه په یوه څیز باندې عادت شي دې ته اعتیاد وايي. دا وه د لغت معنا خو د اصطلاح په لحاظ معنا بیخي توپیر پیدا کوي که څه هم ریښه او مصدر یې یو دی.

نو په اصطلاح کې د عتیاد اسفه څه ته وايي چې یوانسان په چرسو شرابو او یا معتاد وايي یعنې په دې عادت باندې اخته کس. ښایي څرگنده کړو چې د یوه انسان معتاد کیدل یعنې په چرسو او تریاکو اخته کیدل لومړی له سگرتو او تمباکو څخه سرچینه نیسي. یعنې د عتیاد لومړنی مور یا منبع سگرت یا چلم د چه تمباکو په کې کارول کیږي.

انسان چې په سگرتو باندې عملي شي. ورو ورو دغه عملي ته وده ورکوي داسې چې که په ورځ کې یې درې سگرت څکول دا بیا په ورځ کې د سگرتو یوه ډلې (قطی) ته رسیږي.

خو په دې یې هم تسکین او ډاډ نه کیږي بیا چرسو ته پناه یوسي او له اسفه وروسته ه تریاکو باندې اخته شي چې بیا له دې خاندان څخه نور څیزونه دې خو د پیچکاری په وسیله یې معتاد شخص تزریقوي. دا نو بیا داسې مرحله ده چې انسان ښایي د دنیا د کار او بار څخه لاس پریمنځي او د مرگ په غولې باندې

کې راغلی یو څیز چې حرام دی نو د اسفه څیز مشتبهاتو ته هم نژدې کیدل نه دی په کار د مثال په توگه چرس او تریاک چې حرام دی نو له سگرتو څخه هم ځان وساتي. تریاک چې حرام دی نو له نسوارو څخه هم ځانونه بچ کړي. ځکه په تدریجي صورت سره دا څیزونه انسان محرماتو ته څکوي.

ښایي وایم ویل شي چې د معتادو کسانو سره آشنایي او ناسته ولاړه هم نه وي په کار، ځکه اسفه بر د دې څیزونو ستاینه ورته کوي او دا بل شخص به هم پرې عادت شي. اسفه چې وايي صحبت صالح ترا صالح کند- صحبت طالح ترا طالح کند.

له نورو صحي او بدني ضررونو پرته دا څیزونه اقتصادي ضررونه هم لري چې یوه کورنی د اقتصد له نظره شخص یا غلا کوي یا به رشوت خوري او یا به نورو حرامو څیزونو ته لاس اچوي.

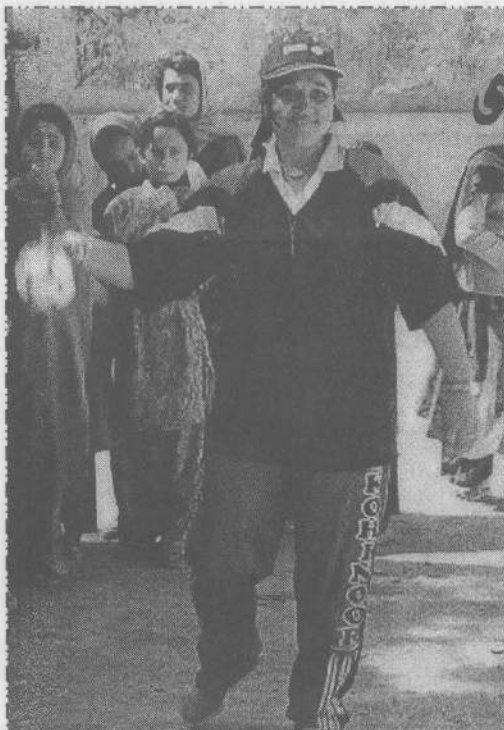
نو ښایي چې موږ او تاسو له دې مخدرو موادو څخه چه د انسان عقل مستخدم وي (پتوي) کال وساتو، خپله ټولنه وساتو او په دې لاره کې بر اړخیز کوشنونه وکړو، تر څو زموږ ټولنه سالم اووسي.

ناست او د خپل ژوند د روستی پسې ورځي وشمیري. قرآن کریم له دې ولو څخه منع راوړي حکه چې دا ټول عقل له منححه وړي د انسان صحت خرابوي او نو ټولنیز ضررونه لري چې دا د بشریت تباہ کونکي څیزونه دی. شراب چه په ښکاره توگه په قرآن کریم کې صحف ۴ بنودل شوی علت یې سکر (بې هوشی) ده چې د سکر په صوت د یوه ضرورت په اساس نه وي اسفه د شریعت له نظره منع بنودل شوی دی. عقل چه له انسان څخه ولاړ شي. بې ځایه به غړیمی اسفو کې به تاوان او سکتگی راجحي.

د مثل په توگه یو معتاد ډریور موټر چه کوي او ډیر کسان وژني، یا د بل موټر یا شخص سره تادم او ټکر کوي چې دا ټول ضررونه دی. یو پیلوټ هم الوتکه غورځوي له خپل خط السیر څخه کریمی او سپرلی ټول تباہ کوي.

یو قاضي ناحقه فیصله کوي، یو عسکر یا فسر ټوپک په لاس بل شخص وژني. او داسې درواخله د دی نورو عسکرونو خاوندان. نو ښاي چې یو انسان او په تیره یو مسلمان له دې ناوړه عمل څخه ځان وساتي په شریعت

دختران ورزشکار محل مناسب برای اجرای تمرینات سپورتی ندارند

توانست یک ویمپل ورزشی و یک تقدیر نامه اخذ نماید. وسیمه صدیق تا کنون تعداد زیاد شاگردان را از رشته باسکتبال در لیسه ملالی تمرینات ورزشی داده است. وی میگوید: ورزشکار خوب باید اخلاق حمیده برخوردار انسانی و تابعیت از امر استاد داشته باشد. او از نداشتن جای مناسب برای دختران ورزشکار جهت اجرای تمرینات ورزشی یاد آور شده گفت: دختران ورزشکار از این ناحیه دچار مشکلات زیاد هستند که توجه جدی مسوولین ورزش را در این زمینه خواهان است.

وسیمه صدیق عضو فنی مسلکی ریاست تربیت بدنی وزارت معارف و ترینر تیم باسکتبال منتخبه معارف از سال ۱۳۶۸ تمرینات ورزشی خود را تحت نظر استادان پوهنحی تربیت بدنی آغاز نموده و در مسابقات باسکتبال، والیبال دختران بحیث مربی مسلکی مسابقات را مراقبت و رهنمایی می نماید.

اولین بار در مسابقات اسپار تکیای پوهنتون کابل و اتلانتیک خفیفه (دویدن ۴۰۰ متر در استدیوم ورزشی دایر گردیده بود اشتراک نموده و حایز مقام سوم گردید. وی به اثر فعالیت های متواتر ورزشی

وزارت معارف در قسمت ورزش توجه جدی نماید

برایم داده شد. همچنان در سالهای ۱۳۷۰ جهت اشتراک در مسابقات ورزشی که در کشورهای کویت، چین، آلمان، چکسلواکیا و هند دایر گردیده بود اشتراک نمودیم.

بیش از ۲۲ سفر به شهر های اتحاد شوروی سابق نمودم به همین ترتیب در دو جام آسیایی منعقد بنگله دیش و چین اشتراک کرده ام. وی افزود که یک ورزشکار وقتی می تواند موفق باشد که بردبار و با حوصله بوده اعصاب آرام عقل سلیم، بدن سالم، دید خوب، سرعت و عمل سریع، کنترل خوب، قوه فزیک و تمرکز فکری داشته باشد و در میدان نظم دسپلین را مراعات نماید و از تخنیک، تکنیک خوب برخوردار باشد.

فیض محمد نظری از وزارت معارف تقاضا دارد تا در قسمت ورزش توجه نماید سطح ورزشی در معارف افغانستان بلند برده شود تا اینکه ورزشکاران بتوانند در مسابقات داخلی و خارجی موفقیت لازم را بدست بیاورند. خصوصاً در قسمت میدانهای ورزشی چمنازیوم سامان و لوازم ورزشی و تهیه عصریه برای ورزشکاران توجه جدی نمایند.

زیادتر می شد تا اینکه ۳۰ سال قبل از امروز تحت نظر مرحوم استاد موسی خان مدیر اسبق پوهنحی انجنیری و فوتبالب سابقه دار افغانستان، تمرینات ورزش خویش را آغاز کردم و به اثر سعی و تلاش زیاد توانستم تقدیر نامه ها و تحسین نامه های اخذ نمایم و در سال ۱۳۶۹ در سیمیناری که از طرف یکی از ترینران کشور انگلستان به نام مسترکیس از تاریخ اول الی ۱۴ حمل در استدیوم ورزشی کابل دایر گردیده بود تصدیق نامه بین المللی

فیض محمد نظری عضو ریاست تربیت بدنی وزارت معارف از سال ۱۳۵۱ به این طرف به ورزش فوتبال روی آورده و مدت ۱۲ سال به عنوان دروازه بان تیم ملی فوتبال افغانستان درخشیده است.

وی از سال ۱۳۶۹ خورشیدی به این طرف به صفت ترینر تیم معارف افغانستان اجرای وظیفه می کند او می گوید، من از زمان کودکی به توپ علاقه زیاد داشتم وقتیکه جوانان را می دیدم که با توپ بازی می کنند علاقه من

فراوان به تحصیل و تعلیم داشته و از نگاه رشد تعلیم و تربیه و تعداد دانش آموزان اولین ولایت در سطح ولایات افغانستان میباشد.

یکی از نهادهای تحصیلی این ولایت که سالهای قبل بر حسب ضرورت خواست و علاقه مردم ایجاد گردید مؤسسه عالی تربیه معلم ولایت بغلان میباشد.

پس بجاست در این مورد سخنانی از زبان "ناجیه ایماق" رئیس مؤسسه عالی تربیه معلم ولایت بغلان بشنویم: "مؤسسه عالی تربیه معلم بغلان یک نهاد علمی و اکادمیک به اساس تقاضای اهالی شریف ولایت بغلان به ویژه باشندگان شهر پلخمری و منظوری مقامات مربوطه به کمیت ۱۰۰ تن محصل در سه دیپارتمنت (ریاضی، کیمیا، دری) بمنظور ارتقای سویه تحصیلی در سال ۱۳۷۰ ایجاد گردید.

به تعداد ۷۵۰ تن محصل در شش دوره سه دیپارتمنت فارغ داده که ۶۰ فیصد آن را قشر انات تشکیل میدهد که فعلاً به صفت استاد در مکاتب ایفای وظیفه مینمایند."

خانم ایماق میگوید: "بیشترین خساره

را این مؤسسه در دوران حاکمیت طالبان متقبل گردید که کتابخانه و لابراتوار مواد سمعی و بصری، میز و چوکی، موبل و فرنیچر آن را یا از بین برده و یا غارت نمودند که باعث رکود این نهاد فرهنگی شده و از فعالیت بازماند که این عمل تأثیرات سؤ بالای فرهنگیان و دانش آموزان این نهاد بجا گذاشت؛ ولی بعد از رویکار آمدن اداره مؤقت به همکاری مؤسسه "نیاز و ضرورت" دوباره امکانات قبلی را که از هم فرو پاشیده شده بود اکمال نمودیم.

خانم ناجیه ایماق

شده و در جنگ اینجا مسکون مسکن گزین میباشند و تعدادی نیز کار و پیشه درین ولایت اختیار نموده و امرار حیات مینمایند ویژه گی خاص این ولایت نسبت به سایر ولایات اینست که ولایت بغلان راهی از کابل به ۱۲ ولایت شمال کشور دارد یعنی کابل را به ۱۲ ولایت شمالی افغانستان وصل مینماید. اکثر اهالی ولایت بغلان خصوصاً شهر زیبای پلخمری کسب آزاد (دکانداری) داشته و تعدادی هم در فابریکات تولیدی این ولایت مصروف کار هستند مردم آن علاقه

با عبور از دره زیبای سالتنگ اولین محلی که توجه هر عابر و بیننده را بخود جلب میکند مربوطات ولایت بغلان است آری ولایت و مرکز بغلان که طی ۲۳ سال جنگ از امن ترین و آرام ترین ولایات در سطح کشور بوده است حال نیز از نگاه امنیت و سطح تعلیم و تربیه و اقتصاد مردمش دومین ولایت بعد از کابل در ردیف دوم میباشد.

مردم این ولایت مرکب از اهالی سایر ولایت کشور بوده که به اثر جنگ ها بیجا

معارف در ولایت بغلان را مثبت ارزیابی نموده و آن را حاصل فداکاری و خون بهای راد مردان استقلال و آزادی میدانند.

وی از جوانان محصل و متعلم هم از انانث و ذکور توقع دارد تا در بلند بردن سطح دانش آگاهی خویش تلاش نموده و جامعه خود را از کاروان ترقی و تمدن بسیار عقب مانده به زیور علم و دانش آراسته سازند.

سپرده تا لیلیه را به شکل دو طبقه یی اعمار نموده و در شش ماه اول سال ۱۳۸۲ در اختیار ما قرار دهد که در آنصورت قسمتی از مشکلات ما رفع خواهد شد.

مؤسسه عالی تربیه معلم ولایت بغلان وظایف خویش را مطابق پالیسی های دولت انتقالی و لوایح و رهنمودهای وزارت تعلیم و تربیه به پیش میبرد. خانم ایماق وضعیست فرهنگی و

گفتنی است که در سال روان ۲۲۰ محصل بعد از سپری نمودن امتحان کانکور به این مؤسسه جذب گردیدند. این مؤسسه موفق و معرفی گردید که تعداد زیاد آنها از واحدهای اداری آن ولایت بوده؛ ولی به دلیل نبودن امکانات لیلیه اکثر آنها پروگرام درسی را تعقیب کرده نتوانستند، ناجیه ایماق از پروژه انکشافی آغاخان اظهار سپاس نموده گفت که مؤسسه انکشافی آغاخان وعده

محمد محسن نظری

شگرمه

افغانان و د پاکستان چه وگوتی؟

نازین حبیبی از دیپارتمنت ویدیوی مرکز مطبوعاتی آینده:

جوانان در زندگی اجتماعی نقش خاصی دارند و چشم ملت به جوانان است جوانان باید در همه امور زندگی از صداقت کار بگیرند بجای تقلید از مود و لباس دیگران از علم تخنیک و دست آورد های علما و دانشمندان تقلید نمایند موضوع دیگر در ارتباط عروسی جوانان است که باید دقت در آن صورت بگیرد شخصاً خودم علاقه دارم شخص جانب مقابلم مقبول، خوش تیپ، شیک پوش بوده و چون دوست با من زندگی کند آشنایی قبل از ازدواج ضروری است و خوش دارم همسر آینده ام دارای تحصیل بوده و زندگی مستقل داشته باشیم؛ چون پخت و پز را یاد ندارم؛ اما به پاککاری منزل علاقمند هستم.

یوسف فیضی متعلم صنف دوازدهم لیسه عالی امانی:

به نظر من زندگی انسان باید به زیور علم آراسته باشد خصوصاً جوانان که تکیه گاه آینده ملت ها هستند و مسوولیت جوانان افغان در شرایط فعلی کسب علم و دانش است ولو دانش مسلکی و یا علمی باشد یا حرفوی باید متکی به رشته خود بود.

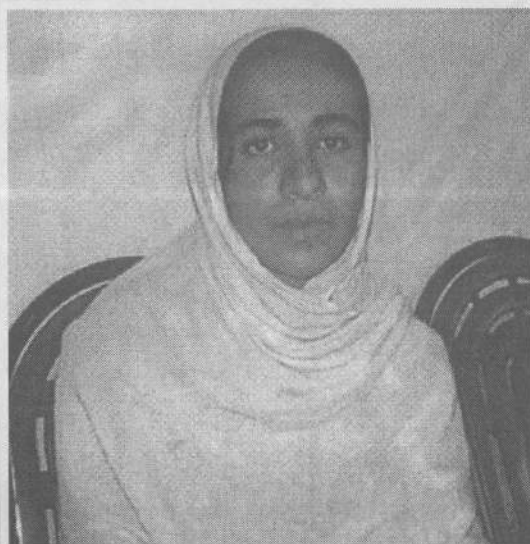
در شرایط فعلی شاید علم برای کسب امتیازات مادی آنقدر مؤثر نباشد؛ ولی به هر صورت ذهنیت برای انسان می بخشد تا در اجتماع برخورد سالم و رویه نیک داشته باشد.

محمد همایون قاهر د استقلال د لیسه د یولسم تولگی زده کوونکی:

د مطالعی او زده کړې سره پیر مینه لرم او غواړم له دې لارې څخه خپل هیواد او هیوادوالوته خدمت وکړم د وزگاره او ناوړو دوستانو څخه مې پیر بد راځي په اوسنی مهال کې ځوانان باید خپل پام د علم او زده کړې په لور وگرځوي او ناولي او ناسالم افکار له خپل ذهن څخه وباسي.

آرزو نظری معلمه آشیانه نمبر چهار!

کشور ما از ترقی تعالی سهولت ها و تکنالوژی جدید امروزی بدور افتاده است و برای جوانان است تا سعی و تلاش نمایند و کشور را از هر نگاه در دنیا مطرح بسازند خصوصاً پنج سال حاکمیت طالبان قشر انان را در تاریکی محض نگهداشت و تأثیرات آن شاید تا سالهای سهال باقی بماند چرا که با مادیات جبران خساره شود؛ ولی معنویات وقت زیادی میخواهد تا آن را اعاده نموده و به حالت اولی برگردانند.

احمد قادر متعلم صنف دوازدهم لیسه عالی امانی:

رسالت جوانان و در مجموع همه انسانها نظر به احکام شرعی و قوانین وضعی کسب علم است کسب علم یا اندوخته های علمی در اجرای امورات برای انسان قوت بیشتر میبخشد و انسان را متوجه مسوولیت های زندگی اش میسازد و مسوولیت جوانان در کشوری چون افغانستان نهایت زیاد است چرا که زندگی مرفه و ایجاد سهولت های زندگی در کشورهای دیگر همه وابسته گی به نیرو، کار و فعالیت جوانان آن دارد.

ولي اکبر د کابل پوهنتون د هنرونو د پوهنځي فارغ التحصيل:

خوانان د هیواد په بیا رغاونې او پراختیا کې فعاله او جوړونکې ونډه لري، پدې شرط چې هغوی ته د کار موقع ورکړ شي. ما چې په ډیره مینه او شوق په خپله اختصاصي څانګه کې تحصیلات پای ته ورسول، خو اوس چې د دولت هر ارګان ته د کار لپاره مراجعه کوم، ویل کیږي چې بست نلرو سترګې په لاره وسی. دغه وضعه د تحصیل کونکی لپاره د خواشینۍ او نا هیلي سبب ګرزي او لسه خپلي راتلونکي نه مایوسیري.

دا په دولت پورې اړه لري چې د خوانانو لپاره د کار زمینه برابره کړي.

مکتبچه

خلیل الله رووفی

اسطوره هابیل

به تعبیدم فرا مخوان
که من از تلخی این آزمون گذشته ام
الفبای آزادی به من آموخت
تا به نفرین شدگان نکنم

به تعبیدم فرا مخوان

که من از سلاله پنج ضلع ایمانم
به صداقت دستانت باور ندارم

که اعتیاد به خون دارد

و باج از گرسنه گان صحرا میخواهد
در اوج رستخیزی این قرن پر آشوب
آخر بگو تو ای سوار قوافل

از روزن خرد به چه می اندیشی!

به ویرانی زمین؟

به گلوبال تمدن؟

یا به آزادی انسان؟

عناصریکه بازیچه قدرتش پنداشته ای

مگر بگذار تا جمعیت مسلولی هم
از پشت پنجره بامدادان
به ازدحام کوچه خوشبخت بنگرند
اما عبور ثانیه ها را به یاد داشته باش
که ازین برهه ناسور قرن
چه شرمگانه میگذرد
آنچنانکه ذلت تاریخ بر قاییل گذشت
و اسطوره هابیل بر تارک زمانه ها
جاودانه باقی ماند

با سوگواران

واصف باختری

ز شهر فجر پیام آوری ظهور نکرد
 چریک نور ز مرز افق عبور نکرد
 دگر نداشت توان ستیز مرغ اسیر
 مگوبه پنجره‌ها حمله از غرور نکرد
 دلم جزیره متروک آرزوها شد
 مسافری گذر از آن دیار دور نکرد
 روایتیست ز سنگ صبور در گیتی
 کسی حکایت ازین شیشه صبور نکرد
 تنور سرکش سوگی جوانه هاست دلم
 که نسل هیمه چرا شکوه از تنور نکرد
 شهید من چه کنم دشمنه یتیم ترا
 دگر کسی گذر از کوچه باغ نور نکرد
 منم سیاه ترین سطر دفتر هستی
 خوشا کسی که چنین سطر را مرور نکرد

سید فریدون ابراهیمی

همسایه

کنار شب مرا زنجیر کرده اند
 مرا آنچه شکنجه می کند
 مادر!

سوالی نیست

خود،

جوابیست

کسی از من نمی پرسد!

شمع آینده

صائب تبریزی

اگر دل از علایق کنده باشی
 به منزل بار خود افکنده باشی
 چنان گر از بساط خاک بگذر
 که شمع مردم آینده باشی
 همین جا صلح کن با ما، چه لازم
 که در محشر ز ما شرمنده باشی
 مکن چون صبحدم در فیض تقصیر
 که دایم با لب پر خنده باشی
 اگر شب را جز انجم زنده داری
 همیشه با رخ تابنده باشی

قهار عاصی

سحری

سحری به یاد رویت هوشن نماز کردم
 به حضور دل تپیدم به خدا نیاز کردم
 همه خانه را خیالت بگرفت و آرزویت
 لب ناله بسته میشد، در گریه باز کردم
 گله های شام هجران و غمینه های غربت
 دو سه نکته بود از درد، منش دراز کردم
 به مقام کبریایی که سخن ندانست راهی
 به دعا نرفت کاری و ترانه ساز کردم
 عطشم چنان ز جا برد که رفته رفته آخر
 ره کربلا گرفتم سفر حجاز کردم
 پر و پای جلوه هایت گل سرخ بود و آتش
 تب عشق دست داد و سر و پا گداز کردم

توله مینه مینه ده

عزیز عازم

خوشحال

بنکلی محبوبا می غنم مرنکه ده
 خیزه پینته ده او باننکه ده
 جوش د خوشحالو کی نخیزمه
 مسته نأترینه می تر خنکه ده
 سر می چی د او کری د لیلی په نوم
 لاله می د خلکو مخ کی دنکه ده
 توله می توله مینه مینه ده
 مینه می سپیخلی ده بی مرنکه ده
 بایدی لود مرقبه میدان بایدی لود
 پوه شه د عمارو خونه مرنکه ده
 دوب بی په نیلمو کی مرنانه ویی
 ده لوبنه دنیا تا بایدی مرنکه ده
 د لاله د عمار مکرده مرنکه ده
 غومره چی خیره می مرنکه ده

ره یویار غرار مرنانه
 سر تر باینه دلیرانه
 بنایسته په مسیر جهته
 هر اندام جدا جدا بینه
 تن بی تبه کل تر بايو
 تمامی قند بالابینه
 توری سترگی توری وروخی
 تور باینه ارده والابینه
 که هوا ده تبه مخ دی
 نشته بنه لاله هوا بینه
 هر چی د هوا بی تبه وی
 هه هه تبه تبه مرنانه
 دا غزل مرنانه مرنانه

این صفحه را مردها بخوانند

اشکال حاملگی در سن سی و پنج به بالا چیست؟

در سن سی و پنج سالگی قدرت باروری زن رو به کاهش میرود پس اگر تصمیم دارید تهیه یک پشتوانه مالی مناسب و یا یک خانه ایده آل حاملگی خود را به تعویق اندازید بد نیست بدانید که سن ۳۵ سالگی به بالا به سادگی حامله نمی شوید.

علاوه بر این چون مشکلات زنانه معمولی نظیر آندومتریوز، تومور فیبروئید و اختلالات دیگر لگنی اغلب در اواخر دهه بیست و دهه سی ظاهر می شوند، ممکن است به علت داشتن احتمال یکی از این اشکالات اصلاً حامله نشوید.

آمار نشان داده است که حاملگی از سن ۳۵ سالگی به بالا با مشکلات و پیچیده گیهای بیشتری توأم است در ضمن ممکن است حاملگی بعد از سن ۳۰ سالگی منجر به تولد نوزاد ناقص گردد. برای مثال، از هفتصد نوزادی که از مادران در این سنین زنده متولد شده اند یکی از آنها منگولوتید بوده است میزان وقوع این بیماری نسبت به سن والدین متغیر است در زنانیکه زیر سن سی سال می باشد. این میزان یک در دو هزار بوده و در زنان بالای چهل سال یک یا دو صد است.

سالگی سن بسیار خوبی به نظر میرسد؛ ولی برخلاف زنها سالهای باروری در مردها بیشتر است، انزال و آزاد کردن اسپرم و ماتوزوئیدهای سالم ممکن است تا شصت الی هفتاد سالگی یا بالاتر ادامه یابد در هر حال از سن چهل و پنج سالگی در میزان باروری مردها کاهش نسبی حاصل می شود.

مردها در چه سنی قدرت باروری خود را از دست میدهند؟

بر خلاف زنها که تخمدانهای شان سرانجام فرسوده شده و قدرت باروری خود را از دست می دهند در بعضی مردها ناتوانی قدرت باروری معنایی ندارد.

تا چه سنی حاملگی توصیه میشود؟

حتا اگر بیش از ۴۵ سال دارید، تا زمانیکه قاعدگی شما منظم است، نباید نگران باشید تخمک گذاری و حاملگی تا سن پنجاه و بالاتر نیز امکان پذیر میباشد؛ ولی بهتر است سعی شود از سن سی و پنج به بالا حامله نشوید.

آیا میتوان به دنبال اولین نزدیکی حامله شد؟

بله، بدنبال اولین نزدیکی هم میتوان حامله شد. در هر حال اگر یک زوج جوان حد اقل هر دو روز یکبار نزدیکی کنند، در طول یک ماه احتمال حاملگی ۲۰ در صد، پس از شش ماه ۶۰ در صد، در انتهای یک سال ۸۰ در صد و پس از ۱۸ ماه ۹۰ در صد است. اگر با این ترتیب بعد از ۱۸ ماه حاملگی رخ ندهد. بدون توجه به سن یا دفعات آمیزش، احتمال حاملگی بسرعت رو به کاهش می رود.

در چه سنی احتمال باروری یک زن بیشتر است؟

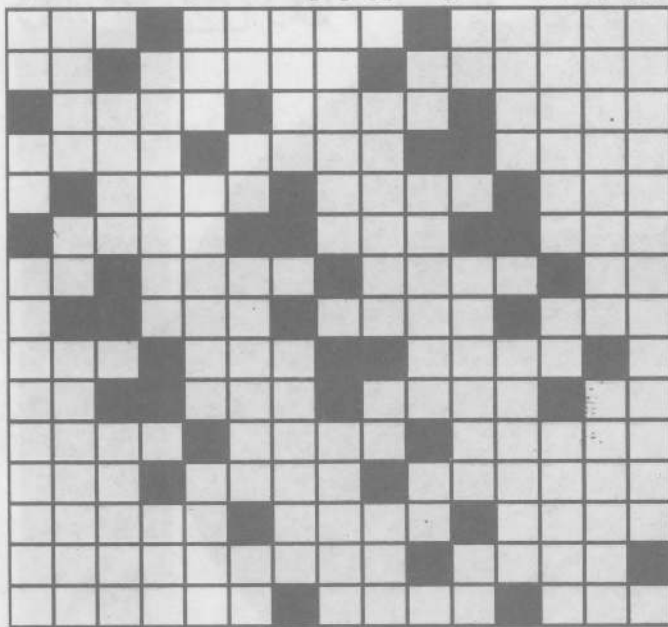
بین سنین بیست و بیست چهار سالگی؛ ولی شاید سن بیست چهار سالگی از نظر بارور شدن بهترین سن باشد. از سن بیست و پنج تا سی سالگی کاهش ضعیف و در پی آن یک کاهش پیوسته در میزان باروری بوجود می آید در سن چهل سالگی کاهش قابل توجهی حاصل می شود و پس از سن چهل و پنج سالگی احتمال حاملگی بسیار کم است.

در مردها چطور؟

در مردها نیز سن بیست و چهار

حل کنید و جایزه بگیرید

تهیه و تنظیم: محمد جواد نظری از هرات

- ۴- پارازیت و مفت خوار- راه کوتاه- عمل قوم لوط-
- ۵- پلو، است اما کمی کم دارد- رقبأ، جمع حریف- شراب
- ۶- ساز چوپان- تکرار حرف است- محبت و خو گرفتن- عوديست.
- ۷- بر آمدگی انگشت- قد در مجل اقل امعای رقیبه و غلیظه- "پر" معکوس- از حروف الفبای فارسی.
- ۸- دارای خطر- صداق و پاکي-
- ۹- زاله، پارچه نازک- سخت گیر و عصبی.
- ۱۰- حرف افسوس- چهره و تصویر-
- ۱۱- گگوشه مثلث- مرفه- نفس خسته.
- ۱۲- سمبولیک و شعارینه- سید.
- ۱۳- روشی اقتصادی برای کم نمودن اثرات ضرر جسمی و مالی- از ماشین آلات راه سازی.
- ۱۴- سعی و تلاش، کوشش، دانه معطر- بخشی از غذای امانان که رول عمده در کنترل فعالیت های بده دارد.
- ۱۵- آمد به رفتن است- تارهای سر- ترسناک- دنباله رو سوزن.

افقی:

- ۱- در اثر این مریضی تعداد زیاد آب توسط شخص مریض خلیع می گردد- عمر فلمی از آنتونی کوین کارگردان مشهور امریکایی- قطعه خطی که دو نقطه دایره را به هم ربط دهد.
- ۲- مبارک باد شدید- پرنده زیبا و آب باز.
- ۳- رنگی به هم ریخته- هر ۹۰ سانتی متر- نمادی و علامت.
- ۴- واحد پول عربستان- از ۸ محصولات شیر- روزها.
- ۵- پرنده سخنگو- ۹ خدمتگار.
- ۶- اولین عدد با حرفی اضافه در آخر- کمکی و لوازم ماشین آلات- فریاد اسپ-.
- ۷- "را"- تکرار حرف است- مترقی- فشرده شده.
- ۸- عجم نیست- حیوانی است- سلطان.
- ۹- طلایی- سیستم دورانی به جز از دوران خون- صدای خوش.
- ۱۰- یک عرب- مقام نظامی- (جانی) ناقص- بله فرنگی.
- ۱۱- آباء- ترس و واهمه- آبرفت، محل عبور آب سیلاب.
- ۱۲- و نازک مجاز- مربوط به جن- حمام عصری.
- ۱۳- شادی و سرور- آرزوی دل، هوای دل- پشیمان.
- ۱۴- اهل حکمت- پشتیبانی و وابسته- نزدیک.
- ۱۵- باران و پیروان هر پیامبر- روایت می کند- مخلوط گازات تنفسی- و میناح رو سوزن.

عمودی:

- ۱- وزیر مشهور و فرهنگ پرور سلطان حسین بایقرا.
- ۲- کمپاین مشهور و بزرگ در صنعت صوتی و تصویری- تفریح مردان- از حروف انگلیسی- چربی.
- ۳- مشایعت- می گویند غم نداری آنرا بخیرید- بدبختی و ناچاری.

پروپویم آتشیپ خانم

طرز تهیه شیر یخ

اول مقداری شیر را جوش داده همینکه شیر نزدیک به جوشیدن گردید اگر دانستید که شیر ترش شده قدری پولی را در بین آن در وقت جوش علاوه بدارید بعداً نشایسته را آب نموده و با شیر مخلوط کنید بعد شیر را سرد نمایید. پس قالب شیر یخ را آماده نموده شیر را در بین ظرف شیر یخ بیندازید و توسط دست یا چرخ آنرا دور داده تا شیر یخ خود را منجمد نماید و در حین چرخ دادن ظرف شیر در بین نمک و یخ یا برف گاه گاه همراه قاشق شیر که یخ شده است به پهلوی ظرف شیر یخ در بین آن قرار دارد بچسبانید که زود آماده گردد اگر شیر یخ از اندازه زیاد شیرین شود به مشکل منجمد می‌گردد بعد از آماده شدن در بین قاب کشیده بالای آن قیماق انداخته برای صرف نمودن مهیا است.

کتابخانه علمی کتب

- ۱- گوشت ماشین شده ماهی، پرنده، گاو یا گوسفند یک کیلو.
 - ۲- پیاز پوست شده ۱۱۰ گرم.
 - ۳- اگر گوشت چرب نباشد دنبه یا روغن ۱۱۰ گرم.
 - ۵- نمک و مرچ بقدر ضرورت.
 - ۶- سیر ۴ دندانه
 - ۷- مصالح دیگ، دارچینی، تخم گشنیز و زنجبیل میده ۲۰ گرم
 - ۸- تخم مرغ ۲ دانه
- طرز تهیه:
اول گوشت را با پیاز، لوبیا و کچالو جوش داده و سیر اگر دنبه داشت همراه دنبه خوب ماشین شود بعد در بین آب با مصالح

مخلوط کرده و دوباره ماشین نماید بعد تخم مرغ را همراه گوشت مخلوط نمائید. اگر گوشت بسیار سخت بود مقدار نیم پیاله آب یخنی و یا آب عادی انداخته شود بعد گوشت را دو حصه کرده روی یک ظرف هموار را قدری چرب کرده گوشت را لوله کده در بین ظرف قرار داده و روی گوشتهای لوله شده که مثل نان سیلو میباشد قدری آب باندنجان رومی مالیده نیم ساعت قبل از صرف کردن بداش قرار داده بعداز پخته شدن به اندازه یک انج بریده به قسمیکه از هم جدا نگردد به غوری مناسب قرار داده. همراه ترکاری لیمو، نعنا و گشنیز خوش منظر نموده صرف نمایند.

دوره های کودکی

انوش جان طفل تبر هوش

بینظیر دخترک مؤدب و با کبر کتر

ادیب جان پسرک لایق و هوشیار

اسمه سنی طفلی سه وقیح ساه که به سه پروگرام کمپیوتر آشنایی دارد و اکنون مصروف فراگیری لسان انگلیسی میباشد.

یکی بود یکی نبود در یک دهکده دور افتاده مادر کلان پیری بود که دو نواسه داشت بنام های رویا و پرویز، مادر کلان که پدر و مادر نواسه هایش را از دست داده بود نواسه ها را از جان بیشتر دوست داشت رویا دختر خوب و به فرمان مادر کلان بود. ولی پرویز گاهگاهی از فرمان مادر کلان سرکشی نموده و بدون اجازه مادر کلان با پسران هم سن و سال خود به جاهای دور از محل خود میرفتند که مادر کلان از این کار او متأثر میشد و هر چند به پرویز توصیه میکرد که پسر جان خدا ناکرده بلایی بر سرت خواهد آمد خلاصه کلام که روزی پرویز با دوستان خود به قریه همجوار دور تر از قریه خود رفت ناگاه در بین جنگل از دوستان خود جدا گردیده و سراسیمه گردید در حالیکه نمی دانست راه برگشت کدام طرف است با گرگی درنده روبرو شد پرویز از شدت ترس گریه کنان به گرگ میگفت که اگر مرا بخوری مادر کلانم قهر شده و مرا خواهد کشت؛ ولی گرگ قدم به قدم نزدیک پرویز میشد شکارچی به سر وقت پرویز رسیده او را نجات داد. پرویز از شکارچی تشکری نموده و تعهد کرد که دیگر هیچگاهی نافرمانی مادر کلان را نکند.

آشپزی آسان

خوب تا بیست دقیقه دیگر وقت هست. حالا ساعت ده و چهل دقیقه است.

در این بیست دقیقه خیلی کارها میشه کرد. بگذار فکر کنیم. آنها فهمیدم.. باید کاری کنیم که مادر خیلی خوشحال شود. اول باید مطالعه کنیم مادر همیشه سفارش می کنه که مطالعه کنیم چون اینطور معلوماتم زیاد میشه.

خیلی با دقت باش دخترم، دقت اولین درس خانه داری است.

من آشپزی را خیلی دوست دارم. مادر. خانه داری را هم از شما خوب یاد گرفته ام.

بین دخترم غذا آماده است. فقط باید کمی روی گاز بماند تا دم بگیرد. من باید برای خرید بیرون بروم. تو ۲۰ دقیقه دیگر به آن سر بزنی و مراقب باش تا غذا نسوزد.

مطمئن باش مادر

به به چه خرگوشهای نره داری. بوی زردک به مشامشان رسیده گرسنه اند.

هی خواهر کوچکم من عجله دارم باید زردک ها را بخورم چون گرسنه شده ام

و مدتی بعد... چقدر خوب برنامه کودک هم شروع شد.

این پنجره ها هم زیاد گرد و خاک گرفته اند مادر از دیدن پنجره های پاک خیلی خوشحال میشه بعد به من میگه آفرین دختر کد بانو...

و مدتی بعد... آخ این گل چقدر تشنه به نظر میاید. آب بخور جانم.

وای خدا غذا سوخته! مادر گفته بود باید فکرم را جمع کنم. دقت اولین درس خانه داری است.

سختگیر!

بوی زردک؟ بو غذا بوی... بوی این بوی...

همه

این را بدانید که زندگی برای همه فرزند استیب دارد و تنها این قرار و نصیب ها برای شما نیست که چنین مایم گرفته اید فقط باید بدانید که نباید در زندگی دیگران دقیق شوید از همه اینها که بگذریم اوقات خیلی شادی در انتظار شما است مهربانی شما کلید راهی به دلبازی دیگران است.

نور

باید با شکیبایی و این صفت یک نگاه از دست ندهید چرا که در تمامی زمینه ها گشایش دارید و مشکلات سر راه تان یکی پس از دیگری حل خواهد شد. طوری که تعجب خواهید کرد. برای حل مشکلات به دیگران اتکا نداشته باشید و از فکر و باوری خود تان کمک بگیرید.

جورا

کار امروز را به فردا نگذارید به این خاطر که هر روزی کار خاصی خودش را دارد، اگر به شکل منطقی به اوضاع نگاه کنید هم چنین خبرهای بسیار مسرت بخش به شما خواهد رسید که بی اختیار می گویند خدایا شکر حقیر زندگی زیباتر است.

سرطان

بدون هیچ کلامی توصیه می شود که این درخت استیب را به کسی نیست به شما کمک کند؛ اما بجای این که زانوی غم به بغل بگیری، فرصتهای باقی مانده زندگی تان را به تلاش و عشق به فرصتهای طلایی تبدیل کنید. نامه ای یک دو بیت بسیار عزیز بید دوباره ای به شما می بخشد.

برای شما فال گرفته ایم

ات

یک قدم بزرگ بردارید و چیزی که باعث ناراحتی شما می گردد فراموش کنید و از خبرهایی که به شما گفته شده صرف نظر کنید از شریک زندگی تان پشتیبانی کنید تا کمی از مشکلات او را برطرف نمایید با آمدن یک مسافر شادی عجیبی در خانه شما حکم فرما می شود.

بخت

از نظر کاری دست آورده خیلی خواهید داشت به تازگی دریافت کرده اید که هیچ کس جز خود شما نمی تواند کمکی برای شما باشد، با توکل به خداوند با نیروی عظیمی که در اختیار شماست اقدام کنید موفقیت از آن شماست پس از دوستان تان مهمانی بزرگی برای شما بر پا می کند.

میزان

حسن بخت برای شما مشکل آفرین نشده است و مانند سدی در راه پیشرفت شما قرار گرفته این وضعیت را کاهش دهید تا موفقیت را در آغوش بگیرید. گاهی هم خیلی زود چشمگین می شوید و تغییر رویه میدهید و به حال شریک زندگی تان در همه حال شما را شایسته می کند راستی تولد تان مبارک.

عزت

دستهای مهربانی به سوی شما دراز شده است، گاهی شنیدن درد دل دیگران نوعی امیدواری را در آنها ایجاد می کند که به هیچ عنوان کمتر از یکی کردن نیست. شاید به همین علت است که خود را سعادتمند می نگارید. در یک مسابقه با یک قرعه کشی برنده خواهید شد شما در مسابقه بی رنگی هم برنده اید.

قوی

در یک اختلاف خانوادگی نقش مدیجی دارید تقاضا می کنیم که حق را به حقدار بدهید تمامی آسمان آبی از این شماست اطمینان اعتماد به نفس فراوان دارید؛ زیرا وضعیت کاری شما بسیار حباب است که این امر به شناخت شما بر می گردد.

چشم

یک توصیه عذیبنا شما داریم و آن اینست که با عقل تان عاشق نشوید نه با قلب تان مضمون بشوید. در تدارک یک سر خامدگی هستید که خیلی خوش می گذرد زیاد در کار غرق شده اید، طوری که زندگی را فراموش کرده اید و این اصلاح خوب نیست.

دل

با رخسار بیانی و چهره ای شاد به استقبال روزهای زندگی بروید، از شکست نهرانسته پیشنهاد می شود کمی از بار کار هایتان را کم کنید و خستگی خود تان را با چند روز استراحت جبران کنید به یک مهمانی دوستانه دعوت می شوید.

خوب

به تمامی خبرهای خوب فکر کنید و همین به عشق پنجه دستان تا کن چند پیشنهاد به شما می رسد و شما نمی دانید کدام یک را انتخاب کنید در زمینه شغل خویش می درخشید و به طور طبیعی سرور زندگی خانوادگی شما برای دز نیست فکر کردن شما بهتر است.

Roshan

New GSM mobile phone network promises a bright future for Afghanistan

Telecom Development Company Afghanistan Ltd (TDCA) is a consortium comprised of the Aga Khan Fund for Economic Development (AKFED), Monaco Telecom International (MTI), US based MCT Corp and worldwide telecommunications leader Alcatel. TDCA is the company formed to secure its GSM license in Afghanistan. Now that the company is close to providing its services, it is pleased to announce the launch of its brand "Roshan".

TDCA selected the name "Roshan" based on input received from customer focus groups. The word "Roshan" means "light" in Dari and Pashto, Afghanistan's two most widely spoken languages. "Roshan is an Afghan company, created to serve the Afghan people. The name Roshan underscores our commitment to help bring the country out of a troubled past into a bright future," said Mr. Karim Khoja, TDCA's Chief Executive Officer.

Roshan plans to deliver services of world-class quality in Afghanistan. The Roshan network will include features such as roaming, data and fax. The quality of the network will be closely monitored to ensure low blocked call rates (the number of times you cannot make a call when in an area of coverage) and dropped call rates (the number of calls that are not able to be completed). Network build-out is now well underway, with construction in progress on all of its sites in the Kabul area. Roshan's state-of-the-art Alcatel switch is currently under deployment and the project is working towards a commercial launch after a four-to-six week test phase of Roshan's network.

ROSHAN
connection

SABAWOON

July, August 2003

روشن

ACKU
 مسلسل
 DS
 350
 122

شبکه جدید تلفون موبایل جی اس ام GSM آینده روشن را در افغانستان وعده نمود

TDCA مشتمل بر کمک اقتصادی آغاخان برای توسعه AKFED، موناکو تیلی کام انترنشنل MTI، کمپنی MCT امریکایی و کمپنی مشهور ارتباطات تلفون الکاتل می باشد. نام TDCA بخاطر اخذ لایسنس (اجازه نامه GSM) بود. حالا کمپنی نزدیک به شروع خدمات است. این کمپنی مسرت دارد تا نام و نشان کمپنی را بنام روشن بصورت رسمی اعلان نماید.

محترم کریم خواجه رهبر هیات رئیسه TDCA گفت: "TDCA نام روشن را از نظریات گروپهای مختلف مشتریان انتخاب نموده است. کلمه "روشن" در هر دو لسان ملی افغانستان (دری و پشتو) به معنی تابان است. روشن یک کمپنی افغانی بوده و برای خدمت به مردم افغان ایجاد شده است. روشن ما را متحد میسازد تا کشور را از گذشته تاریک به آینده روشن بکشانیم"

روشن تصمیم دارد تا خدماتی را به معیار جهانی عرضه نماید که فعلاً به دسترس قرار ندارد. شبکه روشن خصوصیتی مانند Roaming، اطلاعات، و فکس را مشتمل خواهد نمود. کیفیت شبکه از نزدیک کنترل خواهد شد، تا تعداد تلفون های که رخ نمیشود و تعداد تلفون های که در جریان صحبت قطع می گردد تا حد ممکن کم باشد. کار ساختمان شبکه در تمام قسمت های شهر کابل به پیش می رود. سویچ هنری الکاتل روشن فعلاً تحت توسعه قرار دارد و استعمال تجارتي خدمات آن بعد از چهار الی شش هفته انتظار می رود.

ROSHAN

connection

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**